

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Úloha průmyslových zón v ekonomickém rozvoji České republiky

The role of Industrial Zones in the Economic Development of the Czech Republic

Student: Bc. Eva Kalužová

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Osvald Milerski, CSc.

Ostrava 2011

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci včetně příloh vypracovala samostatně.

V Ostravě, 20. duben 2011

.....
Kalužová Eva

Za odbornou pomoc a věnovaný čas srdečně děkuji vedoucímu své diplomové práce, RNDr. Osvaldu Milerskému, CSc., který mi byl nápomocen v každé fázi přípravy této práce a věnoval mi své vědomosti a zkušenosti.

Obsah

1 Úvod.....	6
2 Úloha průmyslových zón v současné globalizované ekonomice a jejich budoucnost .	9
2.1 Průmyslová politika EU	9
2.2 Trvale udržitelný průmyslový rozvoj	10
2.2.1 Horizontální cíle průmyslové politiky EU	11
2.3 Veřejná podpora rozvoje průmyslových zón v Evropské unii	12
2.4 Operační program podnikání a inovace 2007 – 2013 (OPPI)	12
2.4.1 Sedm prioritních os OP Podnikání a inovace	13
2.4.2 Oblasti podpory PO 5 – Prostřední pro podnikání a inovace	15
2.4.3 Plán financování OPPI v programovacím období 2007 – 2013	15
2.4.4 Základní informace k programu Nemovitosti	16
2.4.5 Podmínky tohoto programu [9]	18
2.4.6 Malé a střední podnikání (MSP)	19
2.4.7 Zapojení MSP do průmyslových a komerčních zón	20
3 Úloha průmyslových zón v ekonomickém rozvoji České republiky	21
3.1 Vývoj ekonomiky České republiky po roce 1989	21
3.2 Etapy vývoje ČR do roku 1989	21
3.3 Vymezení základních pojmů z oblasti průmyslových zón	22
3.3.1 Podnikatelská nemovitost	22
3.3.2 Podnikatelský objekt	22
3.3.3 Podporovaný podnik	22
3.3.4 Strategický projekt	23
3.3.5 Nákladová mezera	23
3.4 Brownfields	23
3.4.1 Typologie brownfields	24
3.4.2 Národní strategie regenerace brownfields	26
3.4.3 Vyhledávací studie	27
3.4.4 Hlavní bariéry využití brownfields	28
3.5 Průmyslová zóna	29
3.5.1 Historie průmyslových zón	29
3.5.2 Průmyslové parky	29
3.5.3 Historie průmyslových zón v ČR v letech	30
3.5.4 Vznik průmyslových zón na území České republiky	34
3.5.5 Rozdělení průmyslových zón [10]	34
3.5.6 Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury ČR	35
3.5.7 Význam průmyslových zón pro rozvoj regionů	37
3.5.8 Hlavní důvody pro budování průmyslových zón	37
3.5.9 Předpoklady úspěchu průmyslové zóny	39
3.5.10 Výhody a nevýhody budování průmyslových zón	39
3.5.11 Přínosy z budování průmyslových zón	40
3.6 Akreditace průmyslových zón v České republice	43
3.7 Podnikatelská centra	45
3.8 Průmyslové zóny v regionu NUTS II Moravskoslezsko	46
3.9 Průmyslové zóny v Ostravě	49
3.9.1 Investice v Ostravě	50
3.9.2 Brownfields v Ostravě	51
3.9.3 PZ Mošnov	52
3.9.4 PZ Ostrava – Hrabová	53

4	Poskytování veřejné podpory budování průmyslových zón v ČR.....	56
4.1	Historie podpory průmyslových zón v ČR.....	56
4.2	Financování a podpora průmyslových zón v ČR	57
4.3	Národní program podpory zón ČR.....	58
4.4	Program na podporu rozvoje průmyslových zón v ČR.....	59
4.4.1	Příprava průmyslových zón.....	61
4.4.2	Regenerace průmyslových zón.....	62
4.4.3	Výstavba a rekonstrukce nájemních hal	63
4.5	Instituce podporující rozvoj průmyslových zón.....	63
4.5.1	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR.....	63
4.5.2	Nár. program na podporu technol. center a center strategických služeb.....	64
4.5.5	Czechinvest	67
4.5.6	TPCA tým	69
4.5.7	Databáze podnikatelských nemovitostí	69
4.5.8	Regionální rozvojové agentury	70
4.6	Investice a jejich podpora v ČR	71
4.6.1	Historie a současnost investičních pobídek.....	71
4.6.2	Všeobecné podmínky pro poskytnutí veřejné podpory	72
4.6.3	Povinnosti příjemce veřejné podpory.....	73
4.6.4	Investice do regionů	75
4.6.5	Podpora investic	75
4.7	Investiční pobídky	75
4.8.1	Typy pobídek.....	76
4.8.2	Proces udělování investičních pobídek	76
4.8.3	Pobídky obcí investorům.....	77
4.8.4	Zvýhodnění, která nabízejí investorům samosprávy měst	78
4.8.5	Omezující podmínky pro investory.....	78
4.9	Investiční pobídky v ČR.....	79
4.10	Průmyslové zóny a přímé zahraniční investice	81
4.11	Dopady investic na ČR.....	84
4.12	Srovnání podpory budování průmyslových zón mezi ČR a Polskem.....	86
4.11.1	Klasifikace průmyslových zón v Polsku	86
4.11.2	Podpora budování průmyslových zón v Polsku	88
4.11.3	Investiční pobídky v Polsku	90
4.11.4	Příliv přímých zahraničních investic Polské republiky.....	95
4.11.5	Výsledky vývoje průmyslových zón v České republice a v Polsku.....	98
4.11.6	Průmyslové zóny v ČR podle této studie:	99
4.11.7	Výsledky hodnocení	101
5	Závěr.....	103
	Použité zdroje	107

1 Úvod

Jako téma pro svou diplomovou práci jsem si vybrala „*Úloha průmyslových zón v ekonomickém rozvoji České republiky*“. Jejím cílem je shrnutí a zejména pak porovnání problematiky fungování průmyslových zón jako nástroje regionální politiky v České republice a v Polsku.

V České republice můžeme období před rokem 1989 za období stagnace. Ekonomická úroveň ČSSR měřena ukazatelem HDP/obyvatele sice rostla, ale se srovnatelnými zeměmi s tržní ekonomikou zaostávala. Odstup od srovnatelných zemí se zvětšil, ČSSR byla přestižena Rakouskem a Itálií.

Od roku 1989 je pak nastoupena etapa návratu k pluralitní společnosti a tržní ekonomice, kdy se hroutily komunistické režimy, začaly tyto státy čelit stejné výzvě: učit se podnikat, komunikovat, obchodovat a spolupracovat s vyspělým západním světem. Byla to velká výzva. Vyžadovala se přizpůsobit zcela novému světu, vybudovat od začátku zcela nový institucionální rámec, privatizovat ekonomiku, započít dalekosáhlou restrukturalizaci, aby se odstranily nahromaděné deformace a posilovat vazby na západní trhy. Vyžadovala rovněž uhradit minulé dluhy a získat dostatek kapitálu k zaplacení nezbytné modernizace podniků takovým způsobem, který by nezatížil budoucí generace nadměrným dluhem. Snad nejdůležitějším a nejobtížnějším úkolem bylo změnit zásadně mentalitu lidí, aby měřítkem jejich úspěchu již nebylo, jak dobře plní plán, ale jaké zisky jejich podniky vytvářejí a jak jsou úspěšné v soutěži se svými konkurenty. Československo se po čtyřiceti letech socialistického „experimentu“ ocitlo v situaci, ve které bylo stále více patrné, že systém centrálně plánované ekonomiky vyčerpal své rozvojové možnosti. Změna se stala nevyhnutelnou.

Transformační proces bylo nutné provést co nejrychleji a zbytečně ho neodkládat. Československý transformační proces je založen na následujících zásadách:

- rychlá a masivní privatizace,
- cenová liberalizace,
- liberalizace vnějších ekonomických vztahů,
- obnovení a udržení makroekonomické rovnováhy.

Od r.1990 absolvovala Česká republika (ještě v rámci federace) základní kroky transformace ekonomiky, která byla doprovázena prudkým poklesem HDP (transformační šok), prudkým vzestupem a posléze poklesem inflace a v vzestupem nezaměstnanosti. Po dvojí devalvaci bylo dosaženo stability měny. Byl vytvořen kapitálový trh, bankovní systém, podstatně změněno hospodářství, vytvořena potřebná sociální síť, a došlo ke změnám odvětvové struktury ekonomiky.

Kapitál československých podniků byl nedostatečný a proto bylo nutné učinit opatření na přilákání zahraničního kapitálu. Zahraniční investoři ale odmítli investovat své finanční prostředky do brownfieldů - starých průmyslových center. Proto bylo nutné vybudovat připravené průmyslové plochy vybavené technickou infrastrukturou a zajistit další státní a regionální podněty. Teprve když se tyto požadavky na podmínky území pro lokalizaci začaly vytvářet, projevíli investoři svůj zájem, přičemž požadovali rychlou návratnost investice a státní záruky. První zóny začaly vznikat po r. 1998.

Na přelomu 21. století byla hospodářská politika České republiky z velká části zacílena na přilákání nových přímých zahraničních investic. Jedním ze způsobů, jak toho dosáhnout, bylo vybudovat v zemi nové průmyslové zóny, které by nabízely možnost pro zahraniční subjekty investovat své finanční prostředky ve vyspělé ekonomice. Jednotlivé projekty přílivu zahraničních investic mají za důsledek vytvoření tisíců nových pracovních míst pro občany státu, což samo o sobě vede ke stabilizaci trhu práce, následně ke zvyšování zaměstnanosti, zlepšování kvality života obyvatel a v konečném důsledku se tato situace projeví v růstu hospodářského blahobytu státu.

První část diplomové práce je zaměřena na průmyslové zóny zejména v kontextu Evropské unie. I když průmyslová politika stále zůstává v kompetenci jednotlivých členských států, stále jsou finanční prostředky získané ze strukturálních fondů EU významným zdrojem při financování průmyslových zón v jednotlivých státech, proto jsou součástí této kapitoly také možnosti financování průmyslových zón, zejména pak Operační program Podnikání a inovace.

Ve druhé kapitole jsem se zaměřila na průmyslové zóny v České republice. Pokusila jsem se vysvětlit jednotlivé základní pojmy z této oblasti. Jedním z těchto pojmů je také pojem „brownfields“, což jsou vlastně staré, nevyužívané nebo ekonomicky nedostatečně efektivně

využívané průmyslové zóny, komerční nebo obytné objekty. Ovšem tím nejdůležitějším pojmem této práce je „průmyslová zóna“. Proto je součástí druhé kapitoly historie vzniku a vývoj průmyslových zón v České republice, dále také rozdělení průmyslových zón a Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury a akreditace průmyslových zón v ČR. Důležitou částí kapitoly je také zhodnocení důvodů pro výstavbu průmyslových zón, výhody a nevýhody budování průmyslových zón v ČR, přínosy a rizika, které z těchto zón plynou.

Třetí kapitola, je zaměřena převážně na možnosti podpory průmyslových zón v České republice, a to na její jednotlivé formy. Nejprve jsem se zaměřila na podmínky pro poskytnutí veřejné podpory a také povinnosti příjemců této podpory. Dále zmiňuji Národní program podpory zón v ČR a Program na podporu rozvoje průmyslových zón, který se skládá z několika podprogramů, mezi které patří příprava průmyslových zón, jejich regenerace a výstavba a rekonstrukce nájemních hal. Součástí této kapitoly je také popis institucí, které se zabývají podporou rozvoje průmyslových zón. K těmto institucím nebo organizacím patří Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj, Centrum pro regionální rozvoj ČR, Czechinvest, a různé regionální rozvojové agentury. Do této kapitoly jsem také zařadila investice a jejich podporu v ČR, zejména pak investiční pobídky v ČR a dopady investice na ČR.

Na konci kapitoly je provedeno srovnání rozdílů při budování průmyslových zón v České republice a Polsku a jejich podpory. Významným faktorem pro jejich budování v obou státech je, že oba byly v 90. letech 20. století kandidátskými zeměmi EU, tudíž podmínky měly stát, můžeme říci podobné, konkretizované legislativou EU.

Součástí diplomové práce jsou i přílohy, které ukazují například strukturální charakteristiky užitých kritérií při hodnocení nabídky průmyslových zón a investiční atraktivitu Polska v členění podle vojvodství

2 Úloha průmyslových zón v současné globalizované ekonomice a jejich budoucnost

V České republice 90. léta 20. století přinesla poměrně rozsáhlou transformaci průmyslové výroby. Jedním z důvodů pro budování průmyslových zón v současné globální ekonomice je snaha států o příliv zahraničních investic. Díky příchodu zahraničních investorů dochází v zemích ke snižování míry nezaměstnanosti a zvyšování HDP. V důsledku toho jsou ale kladeny větší požadavky na profesní kvalifikaci pracovníků, což v globálním pohledu přispívá k větší vzdělanosti populace v regionu. Budování průmyslových zón má také za následek zlepšování dopravní infrastruktury v jednotlivých regionech. S přílivem zahraničních investic souvisí i rozvoj ostatních odvětví podnikání v regionu.¹

Každá ze zemí má zájem o co nejvyšší počet zahraničních investorů, a proto se jejich vlády snaží o maximální zabezpečení v oblasti legislativních úprav a můžeme říci, že jde o to, nabídnou investorům co možná nejlépe připravenou průmyslovou zónu pro jejich aktivity. Připraveností se rozumí dokonale připravená technická a dopravní infrastruktura. Dalším důležitým faktorem při rozhodování investorů jsou vyjasněné majetko-právní vztahy v oblasti vlastnictví pozemků, na který se daná průmyslová zóna nachází. Dle mého názoru je jedním z dalších rozhodujících faktorů systém a výše přidělování investičních pobídek, který hraje při rozhodování pro investora velmi podstatnou roli. Investoři se při rozhodování mezi jednotlivými zeměmi rozhodují také dle míry potencionálních zisku. Proto můžeme pozorovat snahy jednotlivých zemí o předhánění se v nabídkách investorů, kdy garantují co nejnižší náklady a nejvyšší možné zisky pro investory.¹ [8] [2] [3]

2.1 Průmyslová politika EU

Průmysl i nadále zůstává významnou hnací silou evropské ekonomiky, přičemž tvoří přibližně pětinu produkce Evropské unie (EU). Průmyslová politika zabezpečuje na úrovni EU aktivní vytváření správných rámcových podmínek pro rozvoj podniků a inovace, a to proto, aby se EU stala atraktivním místem pro investory, s čímž souvisí i vytváření nových pracovních míst nejen v odvětvích průmyslu. Přitom musí být brán v úvahu i fakt, že většinu firem působících v EU stále tvoří malé a střední podniky. Průmyslová politika jako taková však zůstává v kompetencích jednotlivých členských států EU. Na úrovni Evropské komise je

¹ <http://www.euroekonom.cz/analyzy-clanky.php?type=jj-transformace>

reprezentována především komisařem pro průmysl a podnikání², přičemž obsahové tato oblast spadá do kompetencí Generálního ředitelství pro průmysl a podnikání. V souvislosti s globalizací, podniky potřebují rozvíjet své výrobky a výrobní procesy, protože zlepšování podnikových dovedností vede ke zvyšování konkurenceschopnosti firmy na nových trzích. Toto přizpůsobování se strukturálním změnám má zásadní význam, a to zejména s ohledem na stále silnější konkurenci ze strany rozvíjejících se ekonomik jako je Čína nebo Indie.³

Evropská průmyslová politika prezentovaná Evropskou komisí usiluje o vytvoření příznivějšího rámce pro rozvoj evropského průmyslu a doplňuje již vynaložené úsilí členských států k udržení pevné a dynamické základny v oblastech, kde tyto státy nemohou účinně jednat samy. [13]

Průmysl je na úrovni primární legislativy Evropského společenství upraven článkem 130 Smlouvy o založení EHS, kde se zakazuje jakýkoli intervenční zásah do volného trhu sdružených evropských zemí. Mezi základní právní předpisy ES v oblasti průmyslové politiky patří například Sdělení Komise o Konkurenceschopnosti průmyslu EU, na které navazuje zavedení Akčního programu Společenství k posílení konkurenceschopnosti evropského průmyslu nebo také Usnesení Rady z 21. listopadu 1994 o posílení konkurenceschopnosti průmyslu Společenství, které bylo novelizováno Rozhodnutím Rady 96/413/ES z 25. června 1996.⁴[16]

Pro Českou republiku je také důležitý dokument zvaný Asociační dohoda mezi ČR a EU, protože se jedná o závazný rámec pro formulaci průmyslové politiky ČR.

2.2 Trvale udržitelný průmyslový rozvoj

Průmyslový rozvoj je trvale udržitelný pouze v tom případě, že jsou splněna všechna tři kritéria trvale udržitelného rozvoje:

1. výroba je **ekonomická**, orientovaná na růst a zabezpečuje příležitosti pro budoucí generace;

² V období 2010 – 2014 je tímto komisařem Ital Antonio Tajani

³ <http://www.mpo.cz/cz/prumysl-a-stavebnictvi/prumysl-politika-legislativa/>

⁴ <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/podnikani-v-eu/prumyslova-politika-ve-veku-globalizace/1000520/58783/>

2. zaměstnanost je odpovídající a je brán ohled i na jiné **sociální** aspekty, jako je sociální zabezpečení, rovnoprávnost, zdravotní péče o zaměstnance a vztahy s pracovním trhem;
3. znečišťování, odpad, ohrožování zdravého **životního prostředí** a další tlaky jsou minimalizovány na úroveň únosnou pro ekologické systémy, je zabezpečen přírodní kapitál a jeho produktivita a přírodní zdroje jsou zároveň využívány efektivně.

Tyto tři základní pilíře se navzájem posilují a jsou neoddělitelné a selhání v kterémkoliv z těchto tří směrů by vedlo k nevyváženému a trvale neudržitelnému rozvoji. Následky selhání ve sledování koncepce trvale udržitelného rozvoje mohou být dlouhodobé a dokonce nenapravitelné. Průmysl je trvale udržitelný pouze v případě, že cíle jeho politiky a aktivity s ním spojené splňují všechna tři výše zmíněná kritéria.⁵

Průmyslová politika obsahuje rozsáhlý soubor aktivit, které ovlivňují také sektor služeb a jeho schopnost obstát v hospodářské soutěži úzce souvisí s trvale udržitelným rozvojem a s příznivými rámcovými podmínkami pro malé a středně velké podniky v oblasti jeho zájmu. Trvale udržitelný rozvoj by navíc měl být integrován také do ostatních oblastí, které ovlivňují průmyslový rozvoj, jako je například obchod, hospodářská soutěž, energetika, doprava, daně, jednotná vláda, výzkum, vzdělání a také životní prostředí.[37]

2.2.1 Horizontální cíle průmyslové politiky EU

Integrující funkce horizontálních témat je dána průřezovým charakterem politik a opatření.

Mezi tyto cíle patří:

1. rovnost příležitostí (rovnost mezi muži a ženami, odstraňování diskriminace všeho druhu);
2. trvale udržitelný rozvoj;
3. přechod na informační společnost;
4. vyvážený rozvoj regionů.

⁵ <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/podnikani-v-eu/prumyslova-politika-ve-veku-globalizace/1000520/58783/>

Oblasti podpory definované v Operačním programu Podnikání a inovace a v rámci nich realizované intervence zohledňují horizontální témata a přispívají v rámci svých specifických možností a zaměření poskytování podpory k dosažení těchto horizontálních cílů.⁶

2.3 Veřejná podpora rozvoje průmyslových zón v Evropské unii

Legislativa Evropské unie počítá s veřejnou podporou, která povede k příznivému oživení regionů na nižší úrovni rozvoje a regionů s vysokou mírou nezaměstnanosti. Veřejná podpora průmyslových zón ze strany EU je realizována prostřednictvím čerpání prostředků z evropských fondů. Každý členský stát (tj. i Česká republika) má tudíž nárok na financování politiky hospodářské a sociální soudržnosti v rámci přijaté finanční perspektivy EU na období let 2007 – 2013 (současné programovací období). Pro realizaci této politiky jsou nástroji fondy Evropské unie, které si kladou za cíl především snížení rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a členských států EU, nebo také regulaci a snížení míry zaostávání těch nejvíce znevýhodněných regionů. [37]

České republice se v programovacím období 2007 – 2013 nabízí přibližně 26,7 mld. €, které může čerpat v rámci jednotlivých operačních programů (pro porovnání: v období 2004 – 2010 ČR do rozpočtu EU odvedla 219,6 mld. Kč a získala 364,4 mld. Kč), které jsou tematicky a regionálně vymezené a specifikují cíle, kterých by měli žadatelé pomocí realizovaných projektů dosáhnout. Tyto jednotlivé projekty mohou podávat nejen obce, ale také kraje a ministerstva, podnikatelské subjekty, neziskové organizace, vlastníci dopravní infrastruktury, školy a výzkumná centra a další.⁷

2.4 Operační program podnikání a inovace 2007 – 2013 (OPPI)

Tento program je jedním z nejdůležitějších nástrojů sloužících k naplnění strategických cílů Evropské unie. V oblasti průmyslových zón jsou financovány z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) se zaměřením na modernizaci a diverzifikaci ekonomické struktury členských států a regionů, rozšíření a zlepšení základní infrastruktury a také ochranu životního prostředí. OPPI je zaměřen na zvýšení konkurenceschopnosti sektoru průmyslu a podnikání, udržení přitažlivosti České republiky a jejích regionů a měst pro investory, dále na podporu inovací, urychlené zavádění výsledků výzkumu a vývoje do výrobní sféry, a to

⁶ <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/podnikani-v-eu/prumyslova-politika-ve-veku-globalizace/1000520/58783/>

⁷ http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_ministerstva_60149.html?year=2011

zejména stimulací poptávky po výsledcích výzkumu a vývoje, na komercializaci výsledků výzkumu a vývoje, na podporu podnikatelského ducha a růst hospodářství založeného na znalostech pomocí kapacit pro zavádění nových technologií a inovovaných výrobků, včetně nových informačních a komunikačních technologií.⁸

Pro financování pomoci ze strukturálních fondů EU v období let 2007—2013 platí princip **monofondovosti**. To znamená, že podpora, která je poskytnutá v rámci jednoho operačního programu bude financována pouze z jednoho fondu. OP Podnikání a inovace obsahuje 7 prioritních os, které jsou následně konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí podpor (do kterých spadá 15 programů podpory), jasně vymezujících typy projektů, jenž mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny.⁷

2.4.1 Sedm prioritních os OP Podnikání a inovace⁹

PO 1 - Vznik firem

Jedná se o podporu například na pořízení a rekonstrukce dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, hmotného majetku a pozemků, pořízení zásob, včetně drobného hmotného majetku, drobnější investičně zaměřené projekty s důrazem na diferenciaci charakteru podpory, zejména pro účely inovačně zaměřených projektů spin-off firem apod. V rámci této prioritní osy bylo pro období 2007 – 2013 vyčleněno z fondů EU 15,7 mil. €, tj. 0,4 % OPPI.

PO 2 - Rozvoj firem

V rámci této prioritní osy se jedná o podporu například pořízení a rekonstrukce dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, hmotného majetku a pozemků, pořízení zásob, včetně drobného hmotného majetku, rozvoj informačních a komunikačních technologií apod. Pro současné programovací období je vyčleněno z fondů EU 918,7 mil. €, což činí 25,7 % OPPI.

PO 3 - Efektivní energie

Jedná se o pomoc při výstavbě a rekonstrukci zařízení na výrobu a rozvod elektrické a tepelné energie vyrobené z obnovitelných zdrojů, zavádění a modernizace systémů měření a regulace,

⁸ <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/665a13aa-e1ff-484d-ab28-84e90b454c89/OP-Podnikani-a-inovace>

⁹ <http://www.rra-vychodnimorava.cz/Dotacni-programy/Tematicke-OP/OP-Podnikani-a-inovace.aspx>

modernizaci, rekonstrukci a snižování ztrát v rozvodech elektřiny a tepla apod. Vyčleněno v této oblasti bylo z fondů EU 418,2 mil. €, tj. 11,7 % OPPI.

PO 4 - Inovace

V rámci této prioritní osy je poskytována pomoc například při ochraně práv průmyslového vlastnictví, zvýšení technických a užitných hodnot výrobků, technologií a služeb, zavedení nových metod organizace firemních procesů a spolupráce s firmami a veřejnými institucemi, vzniku či rozšíření vývojového centra zaměřeného na výzkum, vývoj a inovace výrobků a technologií apod. Celková suma prostředků ze strukturálních fondů EU činí 922, mil. €, což činí 25,8 % OPPI.

PO 5 - Prostředí pro podnikání a inovace

V této prioritní ose se jedná například o podporu vytváření a rozvoje územně koncentrovaných odvětvových nebo oborových seskupení podnikatelských subjektů, vědecko-výzkumných, vzdělávacích a jiných podpůrných institucí, podporu zapojování českých výzkumných institucí a podniků do mezinárodních technologických platform, zakládání a rozvoj podnikatelských inkubátorů a podnikatelských inovačních center (BIC, PIC apod.), které provozují inkubátor, infrastruktura pro vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů podnikatelských subjektů, příprava podnikatelské zóny, přeměna brownfieldu na podnikatelskou zónu apod. Pro programovací období 2007 – 2013 bylo na tuto prioritní osu z fondů EU vyčleněno 1080,9 mil. €, což činí asi 30,2 % OPPI. Jedná se o největší alokaci finanční prostředků z EU v rámci OPPI.

PO 6 – Služby pro rozvoj podnikání

Jedná je o pomoc například při rozvoji poradenství v oblasti eko-technologií a environmentálních systémů řízení, individuální projekty malého a středního podnikání (MSP) a projekty seskupení MSP podporující vstup MSP na zahraniční trhy, společná účast na specializovaných výstavách a veletrzích v zahraničí apod. Z fondů EU je na tuto oblast v současném programovacím období určeno 116,9 mil. €, tj. asi 3,3 % OPPI.

PO 7 - Technická pomoc

V rámci této prioritní osy je podporováno financování aktivit spojených s řízením programu, např. platy pracovníků zapojených do řízení OPPI, výběr projektů, monitoring projektů a programu, zpracování studií a analýz, publicita programu, podpora schopnosti potenciálních

příjemců čerpat finanční prostředky z programu apod., přičemž bylo z EU vyčleněno 105,4 mil. €, tj. 2,9 % OPPI.

Pátá prioritní osa OPPI obsahuje **3 oblasti podpory** a sleduje vhodné prostředí pro vznik a rozvoj inovačního podnikání. Je zaměřena na vytváření potřebné infrastruktury pro začínající podnikatele – zejména v případech inovačně orientovaných projektů – v podobě podnikatelských inkubátorů, na rozšíření a zkvalitnění spolupráce mezi podnikatelskou sférou a vzdělávacími institucemi a institucemi z oblasti výzkumu a vývoje s cílem podpořit a urychlit inovační procesy v podnicích. V jejím rámci budou podporovány především všechny formy efektivní kooperace mezi podniky, zejména mezi MSP, a dalšími subjekty. Příjemci podpory jsou z větší části malé a střední podniky.

2.4.2 Oblasti podpory PO 5 – Prostřední pro podnikání a inovace

1. Platformy spolupráce
 - Spolupráce;
 - Prosperita.
2. Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů
 - Školící střediska.
3. Infrastruktura pro podnikání
 - Nemovitosti.

2.4.3 Plán financování OPPI v programovacím období 2007 – 2013

Tabulka 2.1 - Plán financování OPPI 2007 – 2013 (v EUR)

Číslo PO	Název PO	Příspěvek Společenství	Veřejné národní zdroje	Celkové zdroje	Míra spolufinancování
PO - 1	Vznik firem	13 357 569	2 357 219	15 714 788	85%
PO - 2	Rozvoj firem	780 959 572	137 816 395	918 775 967	85%
PO - 3	Efektivní energie	355 537 313	62 741 879	418 279 192	85%
PO - 4	Inovace	783 736 883	138 306 509	922 043 392	85%
PO - 5	Prostředí pro PI	918 748 290	162 132 050	1 080 880 340	85%
PO - 6	Služby pro rozvoj podnikání	99 371 960	17 536 229	116 908 189	85%
PO - 7	TP	89 600 959	15 811 933	105 412 892	85%
Celkem		3 041 312 546	536 702 214	3 578 014 760	85%

Pozn: Míra financování je vztahována k veřejným zdrojům.

Tabulka 2.2 – Návrh rozložení finančních prostředků OPPI 2007 – 2013 (v EUR)

	STRUKTURÁLNÍ FOND - ERDF	CELKOVÉ ZDROJE
2007	377 354 245	377 354 245
2008	395 906 354	395 906 354
2009	414 548 594	414 548 594
2010	434 062 564	434 062 564
2011	453 585 440	453 585 440
2012	473 037 352	473 037 352
2013	492 826 988	492 826 988
Celkem	3 041 312 546	3 041 312 546

Zdroj: OPPI

Součástí prioritní osy 5, Prostředí pro podnikání a inovace, je jako jedna z oblastí podpory přípravu průmyslových zón a přeměnu brownfields na podnikatelské zóny, a to konkrétně v programu nazvaném Nemovitosti.

2.4.4 Základní informace k programu Nemovitosti

Tento program realizuje prioritní osu 5 „Prostředí pro podnikání a inovace“ OP Podnikání a inovace 2007 – 2013. Veřejná podpora, která je poskytována prostřednictvím tohoto programu splňuje všechny podmínky Nařízení EK č. 1628/2006 ze dne 24. 10. 2006 o aplikaci článků 87 a 88 Smlouvy o ES na vnitrostátní podporu, respektive Nařízení EK č. 70/2001 ze dne 12. 1. 2001 o aplikaci článků 87 a 88 Smlouvy ES, respektive Nařízení Evropské komise č. 1998/2006 ze dne 15.12.2006 o aplikaci článků 87 a 88 Smlouvy ES na podporu de minimis a Pokynů Společenství ke státní pomoci pro životní prostředí, a je slučitelná se společným trhem ve smyslu čl. 87 odst. 3 Smlouvy o založení ES.¹⁰

Cílem tohoto programu je především stimulovat vznik a rozvoj podnikatelských nemovitostí včetně související infrastruktury a přispět tak ke vzniku funkčního trhu nemovitostí a ke zlepšení investičního a životního prostředí.

¹⁰ <http://www.prumyslove-zony.cz/blog/fondy-eu-a-operacni-program-podnikani-a-inovace-2007-2013-52>

Program je určen pro územní samosprávné celky a jejich svazky a podnikatelské subjekty a to bez omezení velikosti. Velkým podnikům je podpora poskytována pouze v případě, že nejsou nadnárodní společností nebo její součástí a zároveň počet jejích zaměstnanců nepřesahuje 1250. Program je zaměřen na podporu projektů realizovaných ve všech hlavních fázích životního cyklu nemovitosti, čímž jsou projekty:

- přípravy;
- výstavby;
- rozvoje;
- i regenerace nemovitosti.

Program je zaměřen také na podporu znalostní a informační báze pro rozvoj regionální podnikatelské infrastruktury a na podporu podnikání v oblasti podnikatelských nemovitostí. Jeho součástí je také podpora znalostí poskytování informací pro rozvoj regionální podnikatelské infrastruktury. Podpora je poskytována příjemcům formou dotace v různých výších v závislosti na typu projektu, a to jako určité procento ze způsobilých výdajů projektu. Podporovanými aktivitami jsou aktivity prováděné v rámci projektů definovaných tímto programem. Jedná se zejména o pořízení nemovitosti, předprojektovou a projektovou přípravu staveb, provádění staveb, přípravu území, odstranění ekologických zátěží a nevyužitelných staveb, relokaci firem, vytváření GIS a akreditaci manažerů.⁹

Podporované aktivity jsou prováděny v rámci následujících typů projektů: [9]

1. Podnikatelské zóny (min. 2 ha):

- příprava zóny - realizace a zainvestování nové plochy včetně související technické a dopravní infrastruktury nebo rozvoj či zvýšení kvality stávající podnikatelské zóny;
- regenerace zóny - přeměna brownfields na podnikatelskou zónu.

2. Objekty (min. 500 m² podlahové plochy):

- výstavba nájemního objektu - stavba nového objektu určeného k pronájmu;
- rekonstrukce objektu - přeměna objektu z brownfields na objekt sloužící k podnikání.

3. Projektová příprava:

- vyhotovení projektové dokumentace - samostatný dotační titul zaměřený na vytvoření dokumentace projektu výstavby, rekonstrukce nebo regenerace podnikatelské nemovitosti.

4. Relokace firmy:

- přemístění malého nebo středního podniku z centra obce, pokud je provoz firmy ve střetu s funkčním využitím území nebo výrazně znehodnocuje životní prostředí.

2.4.5 Podmínky tohoto programu [9]

1. Formální podmínky přijatelnosti projektu:

- Příjemce podpory musí jednoznačně prokázat vlastnická práva k nemovitostem, které jsou předmětem projektu. Způsob a požadovaný termín prokázání těchto vlastnických nebo jiných práv specifikuje Správce programu v příslušné výzvě.
- Projekt, s výjimkou projektu akreditace manažera, musí být realizován na území České republiky mimo území hl.m. Prahy.
- Projekt musí obsahovat všechny povinné součásti uvedené ve výzvě k jeho předložení.
- Projekt neporušuje horizontální politiky EU a jejich hlavní priority, zejména:
 - a. rovné příležitosti mezi muži a ženami;
 - b. udržitelný rozvoj.

2. Ostatní podmínky

- Podpora bude příjemci podpory poskytnuta na základě rozhodnutí o poskytnutí podpory.
- Příjemce podpory je povinen o způsobilých výdajích projektu a použití podpory určené k financování způsobilých výdajů vést oddělenou evidenci a dokumentaci a uchovat je po dobu 10 let ode dne ukončení projektu, a zároveň minimálně do doby uplynutí 3 let od uzávěrky OP Podnikání a inovace (předpokládá se v roce 2020).
- Investice, která je předmětem projektu, musí zůstat v daném regionu po dobu minimálně pěti let po její realizaci, v případě malých a středních podniků minimálně tři roky po její realizaci.
- Příjemcem podpory nemůže být podnikatel, pokud je k datu podání žádosti příjemcem podpory na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích .
- Podpora je vyplácena příjemci zpětně po ukončení projektu nebo jeho etapy.

- V případě, kdy je příjemcem podpory agentura CzechInvest, bude tato podpora příjemci poskytnuta na základě schváleného programu.

2.4.6 Malé a střední podnikání (MSP)

Při projektování průmyslových zón by se mělo více myslet na malé a střední firmy a drobné živnostníky a cíleně vytvářet podmínky pro jejich působení ve všech možných oborech činnosti. Příliv přímých zahraničních investic do českého průmyslu byl v minulých letech hlavním motorem ekonomického růstu a dynamiky vývoje hrubého domácího produktu. Podporování státem plnili zahraniční průmysloví investoři za systémové pomoci státní agentury CzechInvest především velké průmyslové zóny, budované tzv. na zelené louce, rozvíjené rovněž s účastí státních a municipálních finančních zdrojů. Malý a střední český podnik na tyto podpory zpravidla nedosáhl. Vláda České republiky si tuto situaci v minulých letech uvědomila a proto si jako jednu ze svých hlavních vládních priorit ve svém programovém prohlášení vytkla tento diskriminační stav změnit. Příkladem může být snížení investičních limitů, čímž se zvýší dosažitelnost investičních podpor pro malé a střední podniky.¹¹

Malí a střední podnikatelé budou ale potřebovat pro své investice vhodnou místní alokaci. Nebude se však jednat o stovky či desítky hektarů, půjde většinou o podstatně menší výměry pozemků. Rovněž cenová přijatelnost stavebních parcel bude důležitým faktorem při jejich rozhodování. Budou preferovány vhodné lokality přiměřeně veliké za rozumnou cenu, dobře dopravně dostupné a v místě s dostatkem pracovní síly. Velmi často může jít o průmyslové zóny poblíž středních a menších měst nebo i obcí. Takovéto průmyslové zóny však zpravidla svými parametry nesplňují podmínky pro zařazení mezi podporovaná rozvojová území. Obec na straně jedné a malé a střední podniky na straně druhé mají společnou vůli, ale na finanční zdroje od vlády jednoduše nedosáhnou.¹⁰

¹¹ <http://www.mpo.cz/cz/podpora-podnikani/oppi/>.

2.4.7 Zapojení MSP do průmyslových a komerčních zón

Mediální a politické kampaně dosud vytvářely představu průmyslových zón jako míst obřích zahraničních investic.

Ve vyspělých západních ekonomikách jsou naopak průmyslové zóny běžnou součástí urbanistického plánu tak, aby tam mohly nalézt útočiště i menší podnikatelé.

3 Úloha průmyslových zón v ekonomickém rozvoji České republiky

3.1 Vývoj ekonomiky České republiky po roce 1989

Transformace ekonomik v zemích střední a východní Evropy probíhaly podobným způsobem, rozdíly však existovaly zejména v rychlosti a pořadí nastavení strukturálních změn. Česká republika byla v této oblasti zvýhodněna z důvodu vyšší ekonomické a životní úrovně, kvalifikací pracovní síly, rozvinutější infrastrukturou, dále blízkosti západních zemí a nízkým zahraničním dluhem. Naopak se v té době v ČR projevovala silná centralizace, průmysl byl příliš orientován na těžký průmysl a například na rozdíl od Polska neexistoval žádný soukromý sektor. I tak byla ČR ze všech zemí bývalého východního bloku (společně s Maďarskem, Polskem a některými zeměmi bývalé Jugoslávie) hodnocena jako nejvyspělejší¹².

3.2 Etapy vývoje ČR do roce 1989¹³

Nejčastěji se vývoj ČR po roce 1989 rozděluje do čtyř základních období, které charakterizují ekonomický růst či recese.

1. Etapa od roku 1990 – 1992

V tomto období je zaznamenán silný pokles výroby, což zapříčinilo hned několik faktorů, zejména pak rozpad trhu RVHP, úpadek zbrojního průmyslu či zahraniční konkurenční výroba. Tehdejší ekonomika ČR se tomu nedokázala přizpůsobit, což mělo za následek pokles HDP o 13 %.

2. Etapa od roku 1993 – 1996 (někdy se uvádí do poloviny roku 1997)

Toto období je označováno jako stagnační či mírně růstové, což bylo způsobeno vysokým nárůstem tuzemské poptávky, která dokázala táhnout ekonomiku nahoru, byť pouze dočasně. Zvyšovaly se mzdy, za kterými ovšem zaostával růst produktivity práce. Bankovní krize v roce 1994 byla předzvěstí hluboké recese, do které se česká ekonomika dostala v polovině roku 1997. Podniky se potýkaly s problémy jako nízká ziskovost, zadlužení a podobně. Jako reakce na tuto krizi byly vládou předloženy balíčky, tzn. opatření k nastartování růstů české ekonomiky.

¹² http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cr_od_roku_1989

¹³ SKOKAN, Karel. Evropská regionální politika: v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie

3. Etapa od roku 1997 – 1999

Za příčiny recese tohoto období byly považovány především tvrdost měnové politiky a minimální restrukturalizace na mikroekonomické úrovni. I když byly po posílení české ekonomiky přijaty výše zmíněné balíčky, stále zaznamenávala pokles HDP, a to až do roku 1999.

4. Etapa od roku 2000 dosud

V tomto období se opět nastartoval ekonomický růst země, za co můžeme přičítat podíl úsporným vládním opatřením. České hospodářství vykazovalo vysoké hodnoty meziročního nárůstu HDP zejména po roce 2004. Tento růst byl způsoben zejména restrukturalizací velkých problémových podniků, a to například v zefektivněním provozu a výroby a také zvyšováním produktivity práce, což ale na druhé straně vedlo ke zvyšování nezaměstnanosti. Po roce 2000 získat vliv na zvyšování ekonomického růstu ČR systém investičních pobídek a příliv zahraničního kapitálu do ČR. Do tohoto období také řadíme vybudování organizovaného systému přípravy podnikatelských nebo též průmyslových zón.

3.3 Vymezení základních pojmů z oblasti průmyslových zón¹⁴

3.3.1 Podnikatelská nemovitost

Podnikatelskou nemovitostí je pozemek nebo také budova, a to včetně infrastruktury, která je určena podporovanému podniku, a která zahrnuje parky a podnikatelské objekty.

Jednotlivé podnikatelské nemovitosti poskytují jak města, tak podnikatelé domácím i zahraničním investorům k ekonomické činnosti.

3.3.2 Podnikatelský objekt

Pojem „podnikatelský objekt“ můžeme vymezit jako výrobní halu s funkčně propojenou nebo integrovanou skladovou, technickou a administrativní částí nebo také jako budovu, která je určena pro podporovaný podnik.

3.3.3 Podporovaný podnik

Podporovaným podnikem je takový podnik, který působí převážně v oboru zpracovatelského průmyslu nebo v oblasti strategických služeb a technologických center nebo také subjekt,

¹⁴ <http://www.czechinvest.org/pz>

který působí převážně v oblasti výzkumu a vývoje, či podnik podnikající v energetických odvětvích na základě udělené licence.

3.3.4 Strategický projekt

V oblasti průmyslových nemovitostí jsou strategickými projekty tzv. strategické průmyslové zóny. Jsou to zóny o výměře minimálně 200 ha nebo o výměře min. 100 ha, a to tehdy, kdy je zóna realizována v zastavěném, ale nevyužívaném území. Také jsou to zóny, které jsou připravované pro významného či vážného investora, který se předem zaváže k realizaci významné výše investice a s tím k vytvoření také určitého počtu pracovních míst.

Příprava těchto strategických zón probíhá vždy ve spolupráci ministerstva průmyslu a obchodu, agentury Czechinvest a také zástupci krajské a místní samosprávy.

3.3.5 Nákladová mezera

Tato nákladová mezera se stanoví na základě znaleckého posudku, a to znalcem zapsaným do seznamu znalců podle zvláštního předpisu¹⁵ pro základní obor ekonomika, odvětví ceny a odhady, se specializací pro oceňování nemovitostí výpočtem:

$$NM = N_u + N_t - C_p,$$

kde N_u jsou náklady úplatného nabytí nemovitostí, N_t jsou náklady na technickou přípravu území a C_p je cena prodeje nemovitostí průmyslové zóny. V případě podprogramu Výstavba a rekonstrukce nájemních objektů se nákladová mezera stanoví na základě znaleckého posudku výpočtem:

$$NM = N_u + N_t + N_v - C_p,$$

kde N_v jsou realizační náklady na výstavbu či rekonstrukci nájemního objektu. Realizační náklady musí být stanoveny postupem podle zvláštního zákona¹⁶.

3.4 Brownfields

Termín „brownfields“ nebo také „brownfield sites“ představuje staré, nevyužívané nebo ekonomicky nedostatečně efektivně využívané průmyslové a logistické zóny, komerční nebo obytné objekty. V České republice existuje pro tento termín hned několik českých

¹⁵ Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících

¹⁶ Zákon č.40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů

ekvivalentů. Například ministerstvo pro místní rozvoje používá výraz „deprimující zóny“ a ministerstvo pro životní prostředí brownfields označuje jako tzv. „narušené pozemky“. Naopak v oficiálních dokumentech i v neformální komunikaci se především pro svou krátkost stále používá anglický termín „brownfields“.[1][23] [24]

Obecně lze brownfields označit za komplexy, které ztrácejí nebo již ztratily své původní funkční využití. Tyto komplexy se obvykle nachází blízko sídelních útvarů, dosahují větší rozlohy a jsou obvykle nositeli ekonomické zátěže. Jedná se především o bývalé průmyslové areály, krajinu poškozenou těžbou a okrajově zde můžeme zařadit i opuštěné vojenské komplexy. Nové podněty k jejich využití navozuje především snaha znovu vrátit ekonomické oživení lokalitě, rostoucí porozumění pro potřeby chránit lidské zdraví a životní prostředí a dostatek vhodných ploch pro průmyslové zóny. Na základě vyhledávací studie, kterou provedla agentura CzechInvest je v České republice až 3 100 potenciálních lokalit brownfieldů, jejichž celková rozloha představuje cca 11 000 ha, se zastavěnou plochou 22 000 m². Z regionálního hlediska se nejvíce lokalit nachází v kraji Královéhradeckém (244), Moravskoslezském (232) a Plzeňském (214). Podle rozlohy převládají nevyužité průmyslové areály. Další původní využití představuje zemědělské využití, občanská vybavenost, bydlení, využití armádou a pro jiné účely. [8] [21]

3.4.1 Typologie brownfields

1. z hlediska původu vzniku

- **nevyužívané průmyslové zóny v urbanizovaném území** – ke vzniku tohoto typu vedla změna v orientaci českého průmyslu, a to odklon od těžké průmyslové výroby k orientaci na produkci spotřebního zboží a automobilů;
- **nevyužívané administrativní objekty ve vnitřních zónách měst** – jedná se o budovy, kdy na jejich provoz a údržbu neměla obec dostatek finančních prostředků a pro které se ani nepodařilo nalézt nového majitele;
- **nevyužívané objekty Českých drah a Správy železniční a dopravní cesty** – v tomto případě největším problémem je skutečnost, že majetek těchto státních podniků ČD a SŽDC dodnes nebyly dostatečně zinventarizován a ohodnocen, navíc řada z tohoto majetku je v tak špatném stavu, že by bylo nejlépe, kdyby byly určeny k demolici;
- **nevyužívané objekty ozbrojených složek** – tento typ brownfields je spojen s odchodem sovětských vojsk z našeho území a se zrušením vojenských

posádek Armády ČR a jiných ozbrojených složek Ministerstva vnitra a celní služby;

- **nevyužívané zemědělské objekty** – v zemědělském sektoru se nachází mnoho objektů brownfields. Po roce 1989 prošlo české zemědělství změnami (např. narovnání vlastnických vztahů k půdě);
- **pozůstatky ukončené důlní činnosti těžby nerostných surovin** – jedná se o důlní objekty, které jsou znovu začleněné do okolní krajiny. [1]

2. z hlediska ekonomické atraktivity

- **projekt s nulovou bilancí** – o tento typ se vzhledem k velmi dobré lokalizaci postará samotný trh, proto investice veřejných prostředků není nutná, i když je možné poskytnout nepeněžní intervenci, která poté může zvýšit výhody místní komunity;
- **projekt s mírnou podporou** – tyto brownfields se již nenacházejí v tak exkluzivní lokalitě a obvykle vyžadují silnou veřejnou podporu a intervenci, bez které by daný projekt nemohl být uskutečněn. Obvyklý poměr mezi veřejnými a soukromými investicemi je 1 : 5, tzn. pokud investujeme do projektu jednu korunu veřejných prostředků, měl by soukromý sektor přispět korunami pěti. Tento poměr je považován za jeden z hlavních indikátorů efektivnosti veřejné finanční intervence;
- **nekomerční projekty** – tato kategorie zahrnuje lokality a nemovitosti, u kterých je rozvoj veden ve vyšší míře sociálními cíli nebo ochranou životního prostředí. V tomto případě je obvykle nutné počítat s vyšší intervencí veřejných prostředků, a to v poměru 1 : 1 až 1 : 4, přičemž tyto projekty jsou vhodné pro využití grantů strukturálních fondů Evropské unie;
- **nebezpečné projekty** – zde se jedná o havarijní stav, který ohrožuje lidské zdraví a životní prostředí a v případě, že je určen ten, kdo způsobil škody, platí obvykle jejich odstranění cestou veřejných prostředků daňový poplatník;
- **ostatní projekty** – velké množství brownfields se vyskytuje v nekomerčních oblastech a je pravděpodobné, že pro ně nebude nalezeno v dlouhodobém horizontu nové funkční využití. [1]

Brownfields představují někdy zásadní problém a překážku pro další rozvoj obcí, měst i celých regionů, a to směrem k udržitelnosti, protože se vyznačují například složitými majetkoprávními vztahy, zdevastovanými výrobními nebo jinými budovami nebo také i přítomností ekologické zátěže, která může být způsobena například cizorodými a v mnoha případech i toxickými látkami, jako je kontaminovaná půda, podzemní a povrchové vody i stavební objekty. Ekologická zátěž v areálech brownfields v Česku, byla nalezena nebo je pravděpodobná, v zhruba 46 % případů. Přehled kontaminací, které se běžně nacházejí v brownfields areálech ukazuje následující tabulka. [1]

Tabulka 3.1 – Kontaminace brownfields

TYPICKÉ AKTIVITY	DOPROVODNÁ KONTAMINACE
Strojírenství	Kovy, rozpouštědla, odpadní oleje, dioxiny
Výroba barev	Kovy jako chrom, kadmium, olovo, zinek a těkavé látky, chloroform, rozpouštědla, barvy
Farmaceutická výroba	Olovo, různé organické chemikálie, rozpouštědla
Tiskárenský průmysl	Stříbro, rozpouštědla, kyseliny, odpadní oleje, barvy, chemikálie pro fotografii
Železniční depa	Petroleje, těkavé látky, benzen, toluen, etylbenzen, xylén, rozpouštědla, paliva, olej, maziva, olovo
Mechanické dílny	Kovy jako olovo a nikl, dioxin
Rafinérie ropy	Uhlovodíky, benzen, toluen, rozpouštědla, paliva, oleje, maziva

Zdroj: www.brownfields.cz

3.4.2 Národní strategie regenerace brownfields

Tuto strategii regenerace brownfields zpracovává agentura Czechinvest na základě usnesení vlády ze dne 31. srpna 2005 č. 1100 a jejíchž hlavní prioritou je určení odpovědností v procesu jejich regenerace, a to od roku 2005 na území České republiky. Tato strategie si klade za cíl zajistit vhodné prostředí zajišťující rychlou a efektivní realizaci projektů a zabránit vzniku nových brownfields. Jedná se především o definování cílů, nástrojů a koordinace veřejné podpory procesu regenerace v České republice v nadcházejících letech. [7]

Základní cíle této strategie:

- systematické řešení co největšího množství brownfields v ČR;
- socioekonomický rozvoj postižených regionů;
- učinit brownfields atraktivnější než greenfields¹⁷;
- vytvořit funkční komunikační platformu pro zajištění regenerace brownfields;
- zachování historické a sociální hodnoty lokalit;
- stanovení priorit procesu regenerace brownfields;
- stabilizovat potřebné zdroje a vytvořit rámec financování;
- identifikovat bariéry a rizika procesu regenerace a také navrhnout opatření zabránění jejich vzniku. [7]

Na území ČR jako celku existuje dalších pět základních strategických a plánovacích dokumentů, které se zabývají problematikou regenerací brownfields.

Jedná se o:

- Strategie udržitelného rozvoje ČR;
- Strategie hospodářského růstu ČR;
- Strategie regionálního rozvoje ČR;
- Politika územního rozvoje ČR;
- Státní politika životního prostředí ČR. [7]

3.4.3 Vyhledávací studie

Agentura Czechinvest v roce 2005 začala ve spolupráci s kraji v ČR (kromě Prahy) připravovat vyhledávací studii pro lokalizaci brownfields, který byl ukončen v roce 2007. Díky této studii je k dispozici ucelený přehled brownfields v ČR, který se poté stal podkladem pro vznik Národní strategie regenerace brownfields a vytvoření určité databáze lokalit, ze které poté mohou být vybírány projekty pro další investiční příležitosti pro jednotlivé investory. V rámci této studie bylo celkem lokalizováno 2 355 lokalit, jejichž rozloha činí 10 362 ha s celkovou zastavěnou plochou 4 206 930m². Hrubý odhad nákladů na revitalizaci těchto lokalit je 200 mld. Kč, přičemž celkový počet brownfields je ale podstatně

¹⁷ **Greenfields** (z angličtiny „zelená pole“) je urbanistický termín označující území, které dosud nebylo zastavěno a je využíváno jako zemědělská půda nebo jde o ryze přírodní plochy.

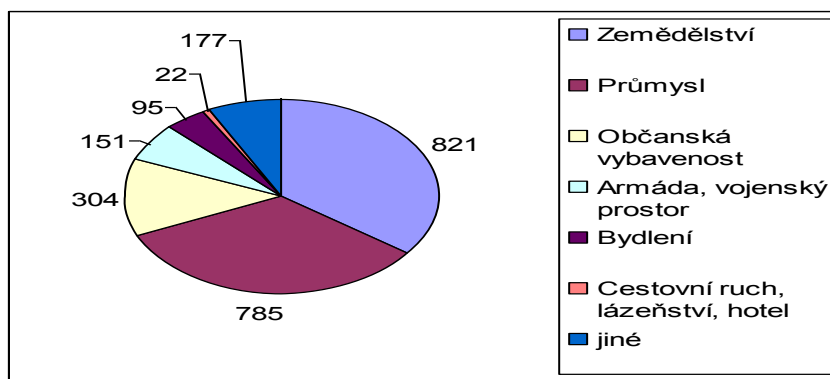
vyšší. Například v roce 2004 se uváděl odhad 8,5 – 11,7 tisíc lokalit tohoto typu o celkové rozloze 27 – 38 tisíc ha. [7]

Tabulka 3.2 – Předchozí převažující využití lokality brownfields

<i>Předchozí využití lokality</i>	<i>Četnost</i>	<i>%</i>	<i>Rozloha lokality v ha</i>	<i>%</i>
Zemědělství	821	34,9	1 840,4	17,8
Průmysl	785	33,3	4 423,2	42,8
Občanská vybavenost	304	12,9	413,3	4,0
Armáda, voj. prostor	151	6,4	2 394,1	23,2
Bydlení	95	4,0	88,3	0,9
Cestovní ruch	22	0,9	22,4	0,2
jiné	177	7,5	1 144,6	11,1

Zdroj: Vlastní zpracování z Národní strategie regenerace brownfields, dostupné na <http://www.czechinvest.org/nsrbf>

Graf 3.1 – Předchozí využití lokality brownfields

Zdroj: vlastní zpracování

3.4.4 Hlavní bariéry využití brownfields

Mezi tyto hlavní bariéry, které komplikují vytváření a využívání brownfields můžeme zařadit:

- nedostatečné vzdělání, informovanost a zkušenosti v problematice;
- nedostačující pochopení rozsahu a podstaty problému brownfields;
- nízká úroveň politické angažovanosti v opětovém využívání území;

- neexistence celkové strategie;
- nedostatečná spolupráce a předávání informací;
- nedostatečné fiskální nástroje a stimuly;
- nepružné plánovací nástroje;
- nedostatek prostředků na zajištění nebo překlenutí ekologických závazků;
- a mnoho dalších. [1]

3.5 Průmyslová zóna

Pojem „průmyslová zóna“ bývá nejčastěji vysvětlován jako určitý ucelený soubor kompaktních univerzálních objektů vhodných pro lehkou, hygienicky nezávadnou výrobu s účelně vyřešenou dopravou a velkým podílem zeleně mezi jednotlivými objekty. Provoz v těchto zónách je kompletně situován uvnitř objektů, jež jsou zpravidla bez oplocených dvorů, s možností volného pohybu návštěvníků. Průmyslová zóna je tedy uceleným komplexem průmyslu a služeb s řadou integrovaných funkcí odborného charakteru. Takovýto komplex maximálně využívá vzájemné podpory jednotlivých firem ve výměně informací, poradenství, společné prezentace a využívání mezinárodních kontaktů. Tato synergie má za úkol vést k dosažení lepších výsledků a právě v této oblasti bývá využívána téměř pravidelně. [1]

3.5.1 Historie průmyslových zón

Počátky organizace zvláštních hospodářských zón s preferenčním režimem lze zaznamenat již před 2000 lety na ostrově Delos v Egejském moři, a to formou bezcelních zón. Obdobných metod pro své obchodní aktivity využívala od středověku četná města a přístavy, zejména v západní Evropě. Jako příklad mohu uvést hanzovní města v Německu či Nizozemí. Jejich útlum nastal v 19. a počátkem 20. století v důsledku vzrůstající hospodářské intervence Spojených států. Obměna zvláštních hospodářských zón v posledních desetiletích byla vyvolána snahou řešit některé závažné problémy, mezi které lze zařadit potřebu zvýšit exportní výrobu a devizový příjem, aktivizovat podnikatelskou iniciativu, zastavit úpadek velkých průmyslových center, restrukturalizovat ekonomiku určitých oblastí a řešit nezaměstnanost.

3.5.2 Průmyslové parky

Průmyslové parky lze do jisté míry chápat jako předchůdce speciálních zón, které začaly vznikat ve Velké Británii a ve Spojených státech jako výsledek obchodů na trhu s pozemky.

Původně se většina pozemků prodávala pro zemědělské využití, ve snaze zvýšit zisk je však majitelé byli ochotni prodávat i pro jiné účely a vybavit je odpovídající technickou infrastrukturou, což pozemky při prodeji zhodnotilo.

Průmyslové zóny a parky se postupem času staly významným stimulem ekonomického rozvoje území, ve kterém se nacházely. V Evropě byl jejich vývoj podmíněn restrukturalizací průmyslové základny a snahou o řešení problému nezaměstnanosti.

Průmyslové parky se vyvinuly ve dva základní typy:

- 1) **klasické průmyslové zóny**, kde investoři staví výrobní závody;
- 2) **vědeckotechnické parky**, které slouží jako centra výzkumu vývoje.

Jedním z hlavních důvodů zakládání průmyslových parků je aktivní podpora vytváření nových pracovních příležitostí, a to nejen přímých. Podle odborných studií generuje jedno místo vytvořené investorem v průmyslové výrobě vznik minimálně jednoho až dvou dalších pracovních míst u dodavatelů, případně v navazující výrobě nebo ve službách. Aktivizace soukromého podnikání, zvýšení životní úrovně a kupní síly obyvatelstva v regionu jsou dalšími z cílů, které jsou při výstavbě zóny sledovány. Zatímco přímý finanční zisk z přípravy a prodeje či pronájmu pozemků je v případě zón budovaných z veřejných prostředků většinou nulový a někdy i záporný, v případě soukromých průmyslových zón je hlavním motivem jejich výstavby. Ačkoliv jsou průmyslové zóny zcela standardním nástrojem vyspělých zemí pro přilákání zahraničních investorů, Česká republika v tomto ohledu relativně dlouho zaostávala, a to nejen za západoevropskými státy, ale i ve srovnání se zeměmi střední a východní Evropy.

3.5.3 Historie průmyslových zón v ČR v letech

1998

Pomyslnou startovací čarou byl Program na podporu průmyslových zón 1998 – 2005, který definoval pravidla a stanovil podmínky pro poskytování podpory. Vláda v tomto roce schválila dotaci 55,5 mil Kč na investiční přípravu průmyslových zón měst Karviná a Bystřice nad Pernštejnem (o celkové výměře 52,5 ha) jako předpoklad tvorby nových pracovních příležitostí v oblastech postižených restrukturalizací průmyslu. Cílovou skupinou, jíž byla tato podpora určena byly obce, svazky obcí a kraje. Dále pak také rozvojové společnosti a významní investoři. Tato podpora byla poskytována formou přímých dotací, dotací úroků a návratných finančních výpomocí z prostředků státního rozpočtu a formou bezúplatných či zvýhodněných převodů státního majetku za účelem podpory rozvoje průmyslových zón.

Tento program přispěl především ke zvýšení konkurenceschopnosti investičního prostředí a to zejména v hospodářsky slabších či strukturálně postižených regionech ČR. Samozřejmostí byl předpoklad vzniku nových pracovních míst, který se v rámci možností v drtivé většině vyplnil. [20]

1999

Na realizaci Programu pro podporu rozvoje průmyslových zón pro rok 1999 bylo v rozpočtu vyčleněno celkem 167,5 mil Kč. Dotaci získalo celkem 18 obcí na přípravu zón o celkové výměře 336 ha. Sedm těchto průmyslových zón získalo investora už v roce 1999 (celkem tyto investice dosáhly 284 mil. USD) a bylo zde přislíbeno vytvoření celkem 2 900 nových pracovních míst. [20]

2000

Pro rok 2000 vyčlenila sněmovna ve státním rozpočtu celkem 393,3 mil. Kč pro realizaci Programu. Dotaci obdrželo celkem 34 projektů průmyslových zón o celkové výměře 598 ha. V rámci procesu udělování investičních pobídek bylo podpořeno 15 ploch, včetně území v Hranicích na Moravě, kde nadnárodní koncern Philips vybudoval továrnu na výrobu obrazovek. [9] [20]

2001

V roce 2001 bylo vytvořeno celkem 643 ha nových průmyslových zón a ze státního rozpočtu byly uvolněny dotace na podporu výstavby průmyslových zón v celkové výši 519 mil. Kč. Současně byla zahájena příprava první strategické zóny v České republice v Kolíně na základě usnesení vlády č. 708/01. Tato zóna o rozloze téměř 300 ha umožnila lokalizaci strategického projektu Toyota PSA Peugeot Citroen, který vytvořil 2 000 nových pracovních míst. [9] [20]

2002

Pro realizaci Programu na podporu rozvoje průmyslových zón bylo v roce 2002 uvolněno ze státního rozpočtu celkem 1 277 mil. Kč. Prioritou v roce 2002 byla zejména podpora přípravy strategických průmyslových zón. Dále byly v souladu s podmínkami Programu podpořeny zejména ty zóny, u nichž již byl znám investor, který současně splňoval podmínky pro udělení investičních pobídek podle zákona o investičních pobídkách. Nakonec bylo v závěru roku podpořeno i několik tzv. rozvojových zón. Zároveň byla v roce 2002 významným způsobem

nastartována příprava prvního projektu regenerace brownfieldů – příprava nového využití bývalého vojenského letiště v Žatci. [9] [20]

2003

Od roku 2003 je program více zaměřen na podporu účasti privátního sektoru v přípravě průmyslových zón a umožňuje získat podporu i tzv. rozvojovým společnostem. Podpora je poskytována ve výši nákladové mezery. V roce 2003 bylo v rámci Programu čerpáno 854,547 mil. Kč a připraveno 11 průmyslových zón o celkové rozloze téměř 1 076 hektarů, z nichž tři mají podle rozsahu projektu a výše poskytnuté dotace nadregionální význam a byly podpořeny již v minulých letech. Z velké části byla realizovaná 1. etapa přípravy strategické průmyslové zóny Triangle na území bývalého vojenského letiště Žatec. [9] [20]

2004

V roce 2004 byl Program rozšířen a určen zejména pro přípravu nemovitostí pro pobídkové investory a strategické průmyslové zóny. Připravená území jsou vedle investičních pobídek významným faktorem pro lákání strategických investorů. V roce 2004 bylo v rámci Programu čerpáno celkem 1 042 mil. Kč, díky nimž bylo podpořeno 13 průmyslových zón o celkové rozloze 1232 hektarů. Čtyři z těchto průmyslových zón mají podle rozsahu projektu a výše poskytnuté dotace strategický význam pro národní hospodářství. Kromě toho bylo v roce 2004 v rámci převodu pozemků ve vlastnictví státu a správě Pozemkového fondu ČR podpořeno celkem sedm průmyslových zón. [9] [20]

2005

V roce 2005 bylo na podporu rozvoje průmyslových zón čerpáno ze státního rozpočtu celkem 1 367 milionů korun, díky nimž bylo podpořeno 14 průmyslových zón o celkové rozloze 1597 hektarů. Pět z těchto průmyslových zón mají podle rozsahu projektu a výše poskytnuté dotace strategický význam pro národní hospodářství. Kromě toho bylo v roce 2005 v rámci převodu pozemků ve vlastnictví státu a správě Pozemkového fondu ČR podpořeno celkem sedm průmyslových zón (46,6 hektarů). [9] [20]

2006

V roce 2006 plynule navázal na končící Program na podporu rozvoje průmyslových zón nový Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury. Jen v roce 2006 si průmyslové zóny ze státního rozpočtu rozdělily celkem 1,6 miliardy korun, které podpořily

celkem 2 223 hektarů zón. Sedm podpořených zón má strategický význam pro národní hospodářství. Kromě finanční podpory mohl žadatel požádat o převod pozemků spravovaných Pozemkovým fondem. [9] [20]

2007

V roce 2007 se intenzivně pracovalo na přípravách strategických průmyslových zón Solnice-Kvasiny, Most – Havran, Triangle, Nošovice, Holešov a Mošnov. Široká nabídka připravených strategických zón je spolu se systémem investičních pobídek významným nástrojem pro získávání strategických investorů z oblasti vyspělých technologií zpracovatelského průmyslu či investorů podílejících se na budování a rozvoji technologických center, center strategických služeb a vytváření pracovních míst v oborech vědy a výzkumu. [9] [20]

2008

V roce 2008 investoři obsadili plných 78,6 procent z celkové rozlohy podpořeného území v průmyslových zónách. Díky státní podpoře výstavby průmyslových zón našlo práci už 103 054 lidí. Celkem 606 společností v podpořených zónách zatím proinvestovalo 210 miliard korun. [9] [20]

V roce 2006 byl schválen nový Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury, jehož cílem je podpořit vznik a následný rozvoj podnikatelských nemovitostí, jakož i související infrastruktury. To přináší své ovoce v podobě vzniku fungujícího trhu s nemovitostmi a zároveň pozvolna vede ke zlepšení nejen investičního, ale i životního prostředí. Tento program je však zaměřen především na podporu rozvoje strategických průmyslových zón a dále pak na projekty výstavby nebo regenerace nemovitostí pro podnikání většinou již známých a prověřených investorů. Je však nutné podotknout, že určit přesný počet průmyslových zón v naší republice je velmi složité. Neexistuje totiž žádný limit určující vymezení průmyslové zóny. Je tedy téměř nemožné přesně určit, zda se v tom kterém případě jedná o průmyslovou zónu či ne. Seznam průmyslových zón v ČR, jenž je zveřejněn i na internetových stránkách Centra pro regionální rozvoj představuje 161 významných průmyslových zón. V žádném případě se však nejedná o maximální výčet celkového stavu v České republice, který je několikanásobně vyšší. [9] [20]

3.5.4 Vznik průmyslových zón na území České republiky

Je zřejmé, že rozdojujícím kritériem, který na konci 20. a počátku 21. století nejvíce přispěl k oživení české ekonomiky, byla aplikace politiky, která byla cíleně zaměřena zejména na motivaci přílivu zahraničních investorů do ČR. Do této doby byly tyto investice v ČR můžeme říci spíše sporadické a vyvolané spíše jednorázovými motivy, mezi které můžeme řadit například privatizaci. Postupem času bylo nutné, aby průběh této cílené politiky změnil svůj obsah. Potenciál řady projektů na tzv. „zelené louce“ se naplnil, dále bylo potřeba, aby se nástroje této politiky rozšířily o nové prvky, které lépe odpovídaly dané realitě. Příliv zahraničních investorů do ČR přispěl k pozitivní změně obchodní bilance ČR, a to jak v rámci komoditní struktury, tak z pohledu jejího salda. Také v případě nových pracovních míst se jedná o krok kupředu, kdy tyto nově vytvářené místa vykazují vysokou úroveň připravenosti, vzdělanosti a zkušenosti. Jedná se zejména o osvojení si nových moderních forem mzdové politiky a odměňování a také nové návyky, které činí pracovníky flexibilnější a připravenější vůči podmínkám trhu práce v mezinárodním kontextu. [9]

Průmyslové zóny jsou si ve většině případech velmi podobné. Je to z části zastavěné větší prostranství s moderními budovami. V ČR jich existuje přes 150 a zřejmě neexistuje lokalita, kde byste na ně nenarazili, naopak můžeme konstatovat, že jsou vzácné situace, kdy v určité lokalitě existuje jen jedna průmyslová zóna. Vznik průmyslových zón není pouze současným trendem, ale také ekonomickou nutností¹⁸, přitom se nejedná pouze o velká města, ale také o ty s menším počtem obyvatel kdekoli na území České republiky. Důvodem je zejména obrovský ekonomický přínos, mezi které můžeme zařadit již zmiňované nová pracovní místa a další synergické efekty¹⁹, které na sebe vážou (např. nové pracovní příležitosti u subdodavatelů a navazujících služeb). Samozřejmě, že přínosem průmyslových zón nejsou jen nová pracovní místa, ale také nejruznější finanční efekty, a to jak pro stát, tak daný region, mezi které patří [9]

3.5.5 Rozdělení průmyslových zón [10]

V ČR je definováno 6 typů průmyslových zón. Mezi ty základní patří:

1. **Místní průmyslová zóna** – jedná se o menší a náročně zainventovaný pozemek s dobrou dopravní dostupností, přičemž se předpokládá i napojení na adekvátní

¹⁸ http://reality.ihned.cz/c4-10000965-17047700-K00000_d-prumyslove-zony-v-cesku-chtene-i-zatracovane

¹⁹ Synergické efekty jsou takové, při kterých se výsledný účinek zesiluje víc, než odpovídá součtu účinků každého efektu zvlášť.

technickou infrastrukturu a komunikační technologie. Základem je dobře vytvoření propagační program a další propagační materiály, které obsahují data nejen o samotné zóně, ekonomických a sociálních podmínkách v okolí, jako například úroveň bydlení, pracovní síly a vzdělání obyvatelstva. Další důležitým předpokladem jsou také nízké náklady na stavbu a provoz této zóny.

2. **Regionální průmyslová zóna** – Jak už samotný název napovídá, jedná se o dobře připravenou zónu, která je v blízkosti obce, která má alespoň 40 000 ekonomicky aktivních obyvatel, a to v dojíždějícím dosahu 45 minut. Tato PZ vyžaduje kvalitní dopravní napojení, technickou infrastrukturu a požadované adekvátní terénní úpravy, přičemž v tomto případě je optimální blízkost dálnice nebo silnice I. třídy a napojení na železnici.
3. **Strategický firemní průmyslový park** – jedná se o kompletně připravenou plochu s odpovídající rozlohou kolem 100 ha, prezentovaná pro velké investiční projekty, přičemž v územním plánu je zdůrazněno její průmyslové využití. Důležitá je bezprostřední blízkost dálnice a železnice, popřípadě i letiště. Další důležitou podmínkou je minimálně 180 000 obyvatel v dojíždějícím rozsahu 45 minut.
4. **Podnikatelský park regionálního významu.**
5. **Podnikatelský park národního významu.**
6. **Speciální rozvojové parky.**

3.5.6 Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury ČR

Jak jsem již zmiňovala, Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury, který byl schválen pro období 2005 – 2009, definuje určitá pravidla a také stanovuje podmínky pro poskytování podpory obcím, krajům nebo také podnikatelským subjektům, a to na projekty výstavby a regenerace nemovitostí pro podnikání, včetně příslušné infrastruktury, případně jiným subjektům, které jsou určeny usnesením Vlády ČR na realizaci Strategických projektů. Tato podpora je v rámci tohoto Programu poskytována formou přímých dotací, návratných finančních výpomocí a formou bezúplatných nebo jinak zvýhodněných převodů státního majetku. Cílem je přispět ke zvyšování konkurenceschopnosti investičního prostředí, a to zejména v hospodářsky slabých či strukturálně postižených regionech, dále k vytváření předpokladů pro vznik nových pracovních míst a zejména prostřednictvím regenerace nevyužívaných nemovitostí, tzv. brownfieldů, k zajištění udržitelného rozvoje v České republice. Veřejná podpora poskytovaná prostřednictvím tohoto Programu splňuje všechny

podmínky Nařízení Evropské komise č. 1628/2006 ze dne 24.10.2006 o aplikaci článků 87 a 88 Smlouvy ES o na vnitrostátní regionální podporu. [10]

Program byl schválen pro období 2005 – 2009 a správcem je Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a poskytovatelem podpory dle tohoto Programu je Správce programu a v případě zvýhodněných převodů nemovitostí také územní samosprávné celky. Implementační agenturou se v tomto Programu rozumí Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, která je příspěvkovou organizací Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. [10]

Příjemci této podpory mohou být:

- obec,
- kraj,
- podnikatel, a to jak fyzická, tak právnická osoba.

Žádost o podporu lze podávat ve třech stupních:

- 1. stupeň – žádost o registraci projektu,
- 2. stupeň – žádost o souhlas s realizací projektu,
- 3. stupeň – žádost o vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Podmínky přijatelnosti programu

Pokud je podpora programu veřejnou podporou, musí být projekt financován tak, aby alespoň ve 25 % celkových nákladů na projekt nebyl obsažen žádný prvek veřejné podpory, nejedená-li se o náklady na odstranění zátěže životního prostředí v rámci Projektu regenerace brownfieldu. Pokud jsou ve vztahu k způsobilým výdajům poskytnuty další formy veřejné podpory na základě jiných programů podpory nebo z národních, regionálních či místních zdrojů nebo ze zdrojů EU, tak nesmí všechny tyto veřejné podpory včetně veřejné podpory poskytnuté na základě Programu překročit maximální míru veřejné podpory stanovenou pro jednotlivé regiony NUTS II České republiky platnou regionální mapou veřejné podpory. [10]

Pokud je příjemcem této podpory podnikatelský subjekt, musí tento subjekt splňovat určité podmínky, např. [10]:

- má sídlo na území České republiky;
- je registrován jako plátce daně z příjmu na příslušném finančním úřadě;

- vlastní oprávnění k podnikání na území ČR podle zvláštního zákona odpovídající zaměření projektu, na který má být podpora poskytnuta - výpis z Obchodního rejstříku, výpis z evidence Živnostenského úřadu nebo oprávnění k podnikání podle zvláštních předpisů;
- osoby vykonávající funkci statutárního orgánu nebyly pravomocně odsouzeny pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání nebo pro trestný čin hospodářský nebo trestný čin proti majetku;
- má ke dni registrace žádosti podle svého čestného prohlášení vypořádány všechny závazky vůči finančnímu úřadu, České správě sociálního zabezpečení, Celní správě ČR, zdravotním pojišťovnám, Pozemkovému fondu ČR, Fondu národního majetku ČR, Státnímu fondu životního prostředí, krajům, obcím a svazkům obcí a dalším. Posečkání s úhradou závazků nebo dohoda o úhradě závazků se považují za vypořádané závazky;
- nemá podle svého čestného prohlášení nedoplatky z titulu mzdových nároků jeho zaměstnanců;
- není na jeho majetek prohlášen konkurs;
- není v situaci, kdy je mu povoleno vyrovnání s věřiteli;
- není proti němu veden výkon rozhodnutí nebo není v likvidaci;
- není v situaci, kdy by mu byl zamítnut návrh na prohlášení jeho konkursu pro nedostatek majetku.

3.5.7 Význam průmyslových zón pro rozvoj regionů

Průmyslové zóny jsou velice důležité pro rozvoj jednotlivých regionů, proto je celkem logické, že se problematika jejich zakládání a rozvoj nachází ve středu pozornosti jak vlády, odborné veřejnosti, tak i orgánů veřejné správy, a to jak regionálních tak municipálních.

Rozhodnutí, zda danou firmu umístit to určité průmyslové zóny je závislé hned na několika lokalizačních faktorech, které na charakter dané firmy působí různě velkou silou. Před každým zřízením průmyslové zóny by měl každý zřizovatel provést tzv. **analýzu lokalizačních faktorů**. [27]

3.5.8 Hlavní důvody pro budování průmyslových zón

Mezi hlavní důvody budování průmyslových zón můžeme zařadit:

- **vytvoření nových pracovních míst** – tento faktor je velmi silný ve vztahu k charakteru aktivit v zóně, kdy zóna, která je vybudovaná v území, kde se nachází vysoký podíl kvalifikovaných pracovních sil, což zvyšují šanci přilákat výroby s vysokou přidanou hodnotou;
- **nízké dopravní náklady** – tzv. dopravní infrastruktura – každá firma se snaží o minimalizaci těchto nákladů a každá zóna by měla být dobře infrastrukturně vybavena a navázána na významné dopravní komunikace;
- **vyhovující technická infrastruktura** – jedná se o zainvestování pozemků v průmyslové zóně inženýrskými sítěmi jako jsou voda, elektřina, plyn, odpad či telekomunikace, kdy firmy dávají přednost pozemkou, které jsou zainvestovány těmito sítěmi, nicméně v praxi se tento důvod řadí až mezi tzv. doplňkové, které rozhodují až při konečném rozhodování mezi jinak stejnými lokalitami;
- **výše mzdových nákladů** – tento faktor je významný zejména pro výrobní podniky, jejichž výroba je určena mimo region, kdy vysoké mzdové náklady činí firmu méně konkurenceschopnou;
- **realizace aglomeračních úspor²⁰ v průmyslové zóně** – tento faktor přichází v úvahu, až při průmyslové zóně, která je alespoň z části obsazená;
- **možnost externích inovací²¹** – zvyšují konkurenceschopnost firmy a jsou také dosažitelné až po dosažení určitého stupně obsazenosti průmyslové zóny. [22]

Dále:

- diverzifikace průmyslu města a tím předcházení problémům souvisejícím s jeho restrukturalizací;
- vytvoření podmínek pro lokalizaci nových, zejména zahraničních investic (zájem je zejména o investice do zpracovatelského průmyslu);
- spolupráce soukromého a veřejného sektoru – zlepšení podmínek pro rozvoj malých a středních podniků a zvýšení investiční aktivity soukromého sektoru;
- vyrovnání disparit v ekonomickém rozvoji příhraničních oblastí, aby se vstupem do EU nedošlo k odlivu pracovní síly do sousedních států;
- zvýšení výkonnosti ekonomiky města a zvýšení životní úrovně jeho obyvatel, zabránění jejich odlivu do jiných regionů;

²⁰ Tzv. externí úspory z rozsahu – zjednodušeně řečeno se jedná o „výhody“, kterých subjekt dosahuje, pokud se lokalizuje do daného území (např. snižují náklady). Můžeme je dělit na:

1. lokalizační úspory – souvisí se snižováním nákladů díky územní koncentraci určitého odvětví v území;
2. urbanizační úspory – jedná se o snižování nákladů všech firem v území, a to díky jejich lokalizaci v urbanizované oblasti (např. snížené dopravní náklady, blízkost úřadu, velká nabídka práce,...).

²¹ Externí inovace = přejímání určitých postupů a technologií v rámci odběratelsko-dodavatelských vztahů.

- fiskální úlevy – tradiční nástroj pro rozhodování o lokalizaci firmy do PZ;
- růst kvalifikace pracovních sil seznámením se s moderními technologiemi zahraničních investorů. [22]

3.5.9 Předpoklady úspěchu průmyslové zóny

- Zodpovědná za projekt by měla být jedna konkrétní pracovní skupina, která by měla mít dostatečnou pracovní kapacitu, zkušenosti s investiční výbavou a která by měla komunikovat s potencionálními investory.
- Pozemky pro budoucí průmyslovou zónu musejí být v územním plánu vymezeny jako území určené pro průmyslovou výrobu.
- Důležitým předpokladem pro úspěch průmyslové zóny je také dostatek kvalifikovaných pracovních sil, bydlení pro řídící pracovníky současných i budoucích investorů, školy, zdravotní, kulturní a rekreační zázemí a další.
- Před plánovanou výstavbou zóny je potřebné vytvořit studii proveditelnosti, která ověří její finanční, organizační a časovou nebo technickou realizovatelnost.
- Všechny pozemky by měla být vykoupeny a převedeny do majetku města před zahájením výstavby. [26]

3.5.10 Výhody a nevýhody budování průmyslových zón

Při přípravě každé průmyslové zóny musí zřizovatel zvážit také dopady, které daná průmyslová zóna bude mít na život v obci, jak může ovlivnit ekonomický rozvoj, a to ať už pozitivně nebo negativně, či jaký vliv bude mít dokonce na celý daný region. [16] [33]

Tabulka 3.3 – Výhody a nevýhody budování průmyslových zón

VÝHODY	NEVÝHODY
Existence zóny, jejichž stavební pozemky jsou vybaveny infrastrukturou zvyšuje lokalizační atraktivitu města pro potencionální investory.	Náklady na vybudování zóny se mohou stát „utopenými náklady“ v případě neúspěchu.
Možnost investovat umístování podniků pro průmyslovou výrobu do míst, která jsou nejvhodnější z hlediska rozvoje.	Může růst k zadlužení města, pokud nebude průmyslová zóna dostatečně využívána, nebo v případě získání bankovního úvěru – návratnost veřejné investice je dlouhodobá.
Možnost města ovlivňovat zaměření, velikost nebo ekologické působení podniků, které jsou umístované do zóny.	Nutnost dlouhodobého programu rozvoje obce.
Zvýšení konkurenceschopnosti města v soutěži o nové investory.	Nutnost zajištění kvalifikovaného personálu, který by byl zodpovědný za přípravu a realizaci projektu průmyslové zóny.
Zvýšená šance příchodu nových podniků, což vede ke zvyšování počtu nových pracovních míst.	Investorům v průmyslové zóně obec obvykle prodává za nízké ceny (např. ve výši nákladů nebo nižší).
Zvýšení příjmu obecního rozpočtu (např. snížení objemu vyplácených podpor v nezaměstnanosti, růst daňových příjmů).	

3.5.11 Přínosy z budování průmyslových zón

Od roku 1998, kdy u nás byla zahájena státní podpora výstavby průmyslových zón, bylo v České republice vybudováno během 10 let přes 100 těchto zón a během této doby do nich bylo investováno přes 210 mld. Kč. V těchto zónách bylo vytvořeno přes 600 podniků, které veřejnosti nabídly přes 103 tisíc nových pracovních míst, přičemž tento počet stále stoupá navzdory stále přetrvávajícím problémům globální ekonomiky. Cílem investorů bylo do konce roku 2010 vytvořit v těchto zónách celkem 118 tisíc pracovních míst, přičemž je odhadováno, že dalších 300 tisíc pracovních míst bude vytvořeno u subdodavatelů a v dalších navazujících službách.

Díky budování průmyslových zón roste i atraktivita těchto ploch pro nejrůznější investory. Do konce roku 2008 bylo obsazeno téměř 79 % vybudovaných průmyslových ploch. V ČR je vybudována celkem hustá síť průmyslových zón, a to napříč všemi regiony. Nejedná se jen o ty hospodářsky silné regiony, ale také o ty slabé, proto se do budoucna veřejná podpora zaměří hlavně na oživení brownfields. [16] [26] [33]

V období hospodářské krize začal zájem investorů o koupi průmyslových ploch klesat (investoři začali poptávat pozemky menší rozlohy – 5 -7 ha) a začal se zvyšovat zájem zejména o pronájem hotových hal o velikosti zejména 2 – 5 tis. m².

Struktura poptávky po plochách byla v roce 2008 následující:

- v nájmu by rádo podnikalo 43 % investorů;
- o vlastní pozemky má zájem 49 % investorů;
- brownfields vyhledává cca 8 % investorů.

Česká republika je stále lákavější pro menší technologicky náročné investory. Například v roce 2007 tvořily investice do výzkumu a vývoje či do služeb jen 32 % všech projektů, v roce 2008 to bylo už 63 %. Tento stoupající zájem ukazuje sbližování české ekonomiky se starými členskými státy Evropské unie. [11] [33]

Tabulka 3.4 – Přehled průmyslových zón v ČR podle jednotlivých krajů

<i>Kraj</i>	<i>Počet PZ</i>	<i>Celková rozloha (ha)</i>	<i>Největší PZ</i>
Praha	2	cca 130 ha	VGP Park Horní Počernice (100 ha)
Středočeský	15	cca 1054 ha	Kolín – Ovčáry (370 ha)
Jihočeský	19	cca 784 ha	Tábor – Vožická (45 ha ²²)
Plzeňský	14	cca 1119 ha	Plzeň – Líně (343 ha)
Karlovarský	7	cca 631 ha	Cheb – Horní Dvory (300 ha)
Ústecký	13	cca 1260 ha	Triangle (365 ha)
Liberecký	9	cca 467 ha	Liberec – průmyslová zóna Jih - Doubí (125 ha)
Královehradecký	16	cca 963 ha	Dobřenice (230 ha)
Pardubický	9	cca 382 ha	Pardubice Free zone – Staré Čivice (120 ha)
Vysočina	5	cca 186 ha	Bystřice nad Pernštejnem (80 ha)
Jihomoravský	12	cca 1037 ha	Brno – Tuřany – Chrlice (238 ha)
Olomoucký	12	cca 451 ha	Přerov – jih a Terminál kombinované dopravy (110 ha)
Zlínský	16	cca 1163 ha	Letiště Holešov (273,7 ha)
Moravskoslezský	11	cca 1265 ha	Nošovice (276 ha)

Zdroj: Czechinvest

²² Celkové možnosti lokality až 157 ha.

Se vznikem průmyslových zón bývají velice často spojena tzv. podnikatelská centra.

3.6 Akreditace průmyslových zón v České republice

V každém odvětví se vždy daří lépe těm, kteří jsou připraveni a nejinak je tomu i v oblasti průmyslových zón. Při realizaci investičních záměrů budou ve výhodě jednoznačně ty průmyslové zóny, jenž mají perfektně propracovanou oblast managementu. Pro opravdu profesionální zajištění správy a rozvoje průmyslové zóny a její prezentaci je takřka nezbytné, aby měla svého manažera, který bude zároveň kontaktní osobou pro jednání s potencionálními investory. Jeho úkolem je také zajišťovat organizaci návštěv investorů a koordinovat zabezpečení všech potřebných dat a informací a přípravu vhodných marketinkových materiálů. Takováto osoba musí mít jednoznačně zkušenosti a přehled v otázkách zahraničních investic pro ekonomický rozvoj. Právě proto byl vytvořen studijní a akreditační program „**Akreditace průmyslových zón**“, Jedná se o podprogram programu "Podpora rozvoje průmyslových zón" realizovaného v letech 1998 - 2005 CzechInvestem pro Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, jenž byl zaměřen na zabezpečení rozvoje lidských zdrojů především v oblasti rozvoje průmyslových zón a jejich marketinku při získávání mobilních investic. K jeho spuštění vedla právě potřeba proškolených specialistů, kteří se budou schopni profesionálně starat o průmyslové zóny, které jsou základem nabídky pro každého investora. Cílem tohoto programu bylo zvyšování odbornosti manažerů průmyslových zón a to nejen v oblastech ekonomického rozvoje, strategického plánování nebo inženýrské přípravy, ale také v samotném řízení a marketingu městských průmyslových zón. Jednotliví účastníci akreditačního programu jsou zpravidla vysíláni městy, která jsou iniciátory vzniku městských průmyslových zón a mají tak opodstatněný zájem na tom, aby jejich pracovníci zodpovědní za rozvoj městských průmyslových zón dosáhli co nejvyšší odborné způsobilosti. Účastníkem tohoto školení se však mohl stát i soukromý subjekt - developer průmyslové zóny, zastupující město na základě mandátní či obdobné smlouvy. [9] [25] [33]

Akreditace o níž zde mluvím byla rozdělena na dva typy:

- 1) akreditace průmyslové zóny;**
- 2) akreditace manažera průmyslové zóny.**

Akreditace byla udělena pouze těm uchazečům a těm účastnickým zónám, které vyhověly ve všech předepsaných parametrech programu. Pro účastníky to znamenalo složení zkoušky a

obhajobu prezentace průmyslové zóny. V případě průmyslové zóny se jednalo o tzv. splnění minimálních standardů připravenosti stanovených CzechInvestem. Průběh těchto zkoušek byl pod dohledem Akreditační komise, která zároveň posuzovala a vyhodnocovala výkon uchazečů o akreditaci. Celý školicí cyklus byl pak formálně uzavřen slavnostním vyhlášením akreditovaných průmyslových zón a akreditovaných manažerů. Projekt Akreditace průmyslových zón lze jednoznačně označit jako perfektní příklad dlouhodobé spolupráce soukromých firem se státní institucí. Je zřejmé, že toto ocenění nejen samotní účastníci, jejichž odbornost v této oblasti se zvýšila díky vysoké kvalitě know-how, jež jim byla předána během akreditačního cyklu. Mnohem důležitější je totiž fakt, že pro potenciální i stávající investory je toto jednoznačně pozitivním signálem, potvrzujícím investiční připravenost těchto zón, které tak splňují jejich požadavky a v případě realizace jejich záměrů se mohou spolehnout na kvalitní servis samosprávy. Celkové posílení České republiky v soutěži o přímé zahraniční investice a s tím spojená šance rychleji zaplnit tyto zóny se tak podstatně zvyšuje. [9] [25]

Projekt akreditace manažera totiž probíhá i v současnosti, a to v rámci Operačního programu podnikání a inovace, programu Nemovitosti. V případě, že možnost přihlášení se do dalších akreditačních cyklů již pominula, je alespoň dobré vědět, že již nyní v ČR funguje množství specialistů, kteří jsou připraveni uplatnit a zhodnotit své znalosti v oblasti řízení průmyslových zón. [9] [25] [33]

Obrázek 3.1 - Podpořené průmyslové zóny v České republice v letech 1998 - 2006

1 – Klášterec nad Ohří, 2 – Žatec (2x), 3 – Podbořany (2x), 4 – Kadaň, 5 – Chomutov (2x), 6 – Most, 7 – Bílina, 8 – Teplice, 9 – Přestavice, 10 – Rumburk, 11 – Liberec, 12 – Ústí nad Labem, 13 – Lovosice, 14 – Slaný, 15 – Louny, 16 – Kladno, 17 – Unhošť, 18 – Buchlovice, 19 – Zdice, 20 – Žebrák, 21 – Plzeň (2x), 22 – Uherce, 23 – Stod, 24 – Blatná, 25 – Písek, 26 – Prachovice, 27 – Kamenice nad Lipou, 28 – Jihlava, 29 – Pelhřimov, 30 – Havlíčkův Brod, 31

– Zruč nad Sázavou, 32 – Velim, 33 – Kolín, 34 – Kutná Hora, 35 – Chrudim, 36 – Pardubice, 37 – Hradec Králové, 38 – Jičín (2x), 39 – Vrchlabí, 40 – Kvasiny, 41 – Svitavy, 42 – Ždírec nad Doubravou, 43 – Žďár nad Sázavou, 44 – Velké Meziříčí, 45 – Třebíč, 46 – Znojmo, 47 – Mikulov, 48 – Brno (2x), 49 – Kuřim, 50 – Bystřice nad Pernštejnem, 51 – Moravská Třebová, 52 – Blansko, 53 – Vyškov (2x), 54 – Hodonín, 55 – Staré Město, 56 – Brankovice, 57 – Prostějov, 58 – Litovel, 59 – Uničov, 60 – Šumperk, 61 – Krnov, 62 – Olomouc (3x), 63 – Hranice, 64 – Valašské Meziříčí, 65 – Zlín, 66 – Vsetín, 67 – Kopřivnice, 68 – Třinec, 69 – Frýdek Místek (2x), 70 – Třanovice, 71 – Paskov, 72 – Český Těšín, 73 – Karviná, 74 – Ostrava (3x), 75 – Mošnov, 76 – Hrádek nad Nisou, 77 – Domažlice, 78 – Český Krumlov, 79 – Nošovice, 80 – Pohořelice, 81 – Velká Bystřice, 82 – Holešov, 83 – Jablunkov, 84 – Mladá Boleslav, 85 – Nymburk, 86 – Zlatníky, 87 – Trutnov, 88 – Velká Bíteš

3.7 Podnikatelská centra

Se vznikem průmyslových zón často bývají spojena tzv. **podnikatelská centra**, která jsou zakládána především pro začínající podnikatele a také menší podniky, které jsou samy neschopny zajistit si provoz investiční výstavbou. Kromě výhodných nájmu, které jsou firmám v prvních 2 – 3 letech dotovány, tyto centra poskytují především zkušenosti v oblasti marketingu, managementu či využívání informačních databází. Nesmíme zapomenout také na pomoc v otázce financování, a to především informacemi a poradenstvím, které se týká získání základního kapitálu, přičemž se jedná zejména o kontakty na banky nebo základní administrativní služby. Podnikatelská centra jsou zakládány především neziskovými organizacemi, které náleží místní správě a jsou dotované z místních zdrojů nebo vládou v rámci rozvoje podnikatelských aktivit ve stagnujících oblastech. V Severních Čechách, v oblasti těžce zasažené ekonomických útlumem a vysokou nezaměstnaností kolem Chomutova, již musí nové zájemce zejména ze zahraničí odmítat, protože obě průmyslové zóny, které se zde nacházejí jsou již zcela zaplněné. Město proto přistoupilo ke kroku, kdy začalo vyjednávat s chomutovskými železárnami a válcovnami o možnosti využívání volných prostor v areálech obou podniků, protože město nepovažuje za rozumné budovat další továrny na zelených plochách, které by daleko lépe sloužily například pro rodinné domy, zejména když v centru města se nachází spousta nevyužívaných provozů, na které je možnost získat příspěvky z dotačních programů. [19] [33]

3.8 Průmyslové zóny v regionu NUTS II Moravskoslezsko

Region soudržnosti NUTS II Moravskoslezsko kopíruje hranice Moravskoslezského kraje a leží na severní Moravě a v Českém Slezsku. Na jihu sousedí se Zlínským krajem, na západě s Olomouckým krajem, na severu s polskými vojvodstvími Opolským (Województwo opolskie) a Slezským (Województwo śląskie), na jihovýchodě s Žilinským krajem (Žilinský samosprávny kraj) na Slovensku. [16] [34] [36]

Obrázek 3.2 – průmyslové zóny v MSK

Zdroj: Výsledky analýzy dopadů investičních pobídek v NUTS II Moravskoslezsko

Struktura podnikání v tomto regionu se za téměř 18 let rozvoje podnikání ve volném tržním prostředí výrazně změnila. Průmyslová výroba zaměřená výhradně do sfér těžkého průmyslu byla utlumena a v kraji dnes existuje celá řada firem zabývajících se jak špičkovými technologiemi a hi-tech produkty, tak tradičními řemeslnými obory. Zdejší firmy se výrazně prosazují v oblasti informačních technologií, elektronice, elektrotechnice a automobilovém průmyslu. [16]

Předpoklady rozvoje regionu:

- strategická poloha kraje v trojúhelníku mezi Polskem a Slovenskem,
- výborná výchozí pozice pro dopravní vazby směrem do východní Evropy,
- výrobní areály,
- kvalitní technická infrastruktura,

- spolehlivá a technicky erudovaná pracovní síla,
- kvalitní střední i vysoké školství.

V tomto regionu soudržnosti se nachází dostatečné množství průmyslových zón v různém stavu připravenosti a především obsazenosti. Právě využití a obsazení nabízených ploch investory je velmi pozorně sledovaným měřítkem posuzování úspěšnosti těchto lokalit. Co se týká NUTS II Moravskoslezsko, průměrná obsazenost průmyslových zón v kraji se pohybuje kolem 74 %.[16] [33]

Zatímco některá velká moravskoslezská města v minulých letech výrazně podporovala budování průmyslových zón, další radnice těmto investicím moc nakloněné nebyly. Z okresních měst vydatně investovaly do zón Ostrava, Karviná nebo Frýdek-Místek. Například ale Opava jde jinou cestou.

Ostrava do rozšiřování průmyslových zón investovala v minulých čtyřech letech stovky milionů korun. Město se tím snaží přilákat nové investory a zajistit vznik nových pracovních míst. Moravskoslezské metropoli navíc velké průmyslové zóny pomáhaly držet v době hospodářské krize ve městě zaměstnanost. Zatímco v roce 2006 firmy ve dvou zónách Hrabová a Mošnov zaměstnávaly 2000 lidí, letos už dávají práci 8500 lidí.²³ Stejný přínos zón si pochvaluje Karviná, která v minulých letech investovala do rozšíření vlastního areálu Nové Pole. Investice se díky tomu státu a městu vrací. Výrazně ušetří na podporách pro nezaměstnané. Zóna přinesla navíc nové pracovní možnosti po rázném útlumu těžby na Karvinsku. Lidé však často poukazují na to, že sice mají práci, ale firmy v zónách jim vyplácejí velmi nízké mzdy. Také ve Frýdku-Místku se podařilo zvýšit počet pracovních míst v průmyslových zónách ze 122 na 300. Město však v posledních čtyřech letech dvě zóny nerozšiřovalo. Obě jsou přitom naplněné. Opačný postoj k možnému budování zón mají v Opavě. "Tvorba průmyslových zón je velmi nákladná a nesou příliš velké riziko, že nakonec nebudou dostatečně obsazeny. Pro zajímavost, v době největšího boomu průmyslových zón byly z deseti zón v kraji skutečně funkční jen dvě a další tři byly využívány sporadicky. Navíc skutečně velkých investorů s velkým počtem pracovních míst bylo napříč zónami minimum," tvrdí mluvčí opavského magistrátu Jan Šindler²⁰. Podle něj se město proto spíše soustředí na využití brownfieldů, protože je v Opavě dostatek výrobních míst, které nejsou zcela využity.

²³ <http://www.logistika.ihned.cz>

V Bruntále také nemá město vlastní průmyslovou zónu. Snaží se podporovat soukromý areál investicemi do dopravní infrastruktury. Nový Jičín svou zónu sice vybudoval, ale protože se nedařilo do ní získat investory, přičemž hrozily další nákladné investice do jejího rozvoje, tak před několika lety část zóny koupila developerská společnost CTP Invest. Ta loni přivedla prvního investora - DHL. [38]

Mezi nejúspěšnější průmyslové zóny patří průmyslová zóna v Karviné – Novém Poli a Kopřivnici, kde se reálně usadilo největší množství investorů a lokality mají rovněž opticky ráz prosperujících průmyslových parků. Lokalita v Karviné byla v 90. letech připravována jako pilotní projekt výstavby průmyslových zón na území dnešního kraje a tento časový náskok dokázala po pomalejším startu využít. Plně byla obsazena rovněž lokalita Krnov – Červený Dvůr, která se musela pro velký zájem rozšířit, podobně jako Karviná. Úspěšné jsou projekty typu Bolatice, které jsou z větší poloviny obsazeny menšími podnikatelskými subjekty. [34]

Moravskoslezský kraj také připravil strategickou průmyslovou zónu Nošovice pro významného světového výrobce automobilů - firmu Hyundai Motor Manufacturing Czech (HMMC). Zkušební provoz automobilky HMMC byl zahájen v listopadu 2008, slavnostní zahájení sériové výroby Hyundai proběhlo v dubnu 2009. [36]

Tabulka 3.5 – Přehled průmyslových zón v rámci regionu NUTS II Moravskoslezsko

PRŮMYSLOVÁ ZÓNA	PLOCHA (HA)	FUNKČNÍ NÁPLŇ	OBEC
Dolní Benešov	142,3	Průmyslová výroba	Dolní Benešov
Dolní Lutyně	186	BNPV	Dolní Lutyně
Hnojník - Třanovice	47	Logistické centrum	Hnojník, Třanovice
Horní Tošanovice	60	Prům. výroba, logistika	Horní Tošanovice
Karviná – Nové pole	40	BNPV	Karviná
Krnov – Červený Dvůr	48	Lehký průmysl, logistické a kancelářské služby	Krnov
Mošnov	207,8	Drobná prům. výroba a logistika, služby, ...	Mošnov, Sedlnice
Nošovice	276	Automobilový průmysl	Nošovice, Nižní Lhoty
Ostrava - Hrabová	140	Lehká prům. výroba, sklady, výzkum, vývoj, služby	Ostrava
Paskov	30	Lehký průmysl	Paskov, Žabeň
Podnikatelský areál Vlčovice	88	Prům. výroba smíšená s logistikou	Kopřivnice

Zdroj: www.risy.cz, vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že mezi největší průmyslové zóny v Moravskoslezském kraji se řadí průmyslové zóny jako Mošnov a Nošovice, ale také Dolní Lutyně, Dolní Benešov nebo Ostrava – Hrabová.

3.9 Průmyslové zóny v Ostravě²⁴

Ostrava je město s progresivně rostoucí ekonomikou a díky svému aktivnímu přístupu je vedle hlavního města Prahy jedním z nejatraktivnějších cílů směřování investic, a to nejen v rámci ČR, ale také střední a východní Evropy. Disponuje vyspělou dopravní infrastrukturou (letišť,

²⁴ http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/podnikatel/Why_Ostrava.pdf

dálnice, železniční koridory, kvalitní regionální integrovaný dopravní systém veřejné dopravy). Existují zde dobře dimenzované sítě a zařízení technické infrastruktury, které umožňují navýšení stávajících odběrů bez dalších investic, včetně moderní sítě optických vláken. Také je třeba zdůraznit významný potenciál lidských zdrojů jak v dělnických profesích, tak v absolventech vysokých škol, zejména technických oborů. Vlivem možnosti realizace strategických investičních projektů ve městě, dobré spolupráce mezi organizacemi a rozvojem partnerství roste dobré jméno města a regionu i mezi investory.

Vzhledem k existenci brownfieldů a dalších ploch disponuje Ostrava také rozsáhlými územními rezervami pro svůj rozvoj. Příliv kapitálu je možné pozorovat v mnoha oblastech, ať už v oblasti bydlení, logistických či průmyslových nemovitostí. Výrazně také stoupá zájem o regeneraci území brownfields. Ostrava je místo, kde našlo sídlo mnoho renomovaných světových společností a mnohé z nich již využily výhodných nabídek k investování jak ve městě, tak v jeho okolí (např. Hyundai, Multi Development, CTP Invest, PEGATRON Czech, SungWoo Hitech, Briggs&Stratton, ArcelorMittal, Tieto, apod.). Působí zde špičkové klastry v oblasti výpočetní techniky, strojírenství, automobilového průmyslu,...

3.9.1 Investice v Ostravě

Veškerá výstavba ve městě Ostravě se řídí schváleným územním plánem. Zájmem města je podporovat především takové investice, které městu přinášejí nová pracovní místa. Nové investice jsou posuzovány především z hlediska jejich dopadu na životní prostředí a vazeb na infrastrukturu města. [36] [36]

Proč investovat v Ostravě?

- Třetí největší město ČR a přirozené průmyslové, administrativní, obchodní, kulturní a školské centrum Moravskoslezského kraje.
- Jádru průmyslové a sídelní aglomerace, kde v okruhu 100 km žije cca 5 milionu obyvatel.
- Výhodná poloha u průsečíku hranic tří států – České republiky, Polska a Slovenska, na křižovatce transevropských dopravních tras ve směrech sever - jih a východ - západ.
- Úvěrový rating A-/Stable/A-2 udělený agenturou Standard&Poor's a rating A2 uděleny agenturou Moody's.

- Investice významných zahraničních investorů na území města.
- Mezinárodní letiště a budované napojení na evropskou dopravní síť – předpoklad vzniku logistického uzlu nadregionálního významu.
- 3 univerzity a mezinárodní škola.
- Významné instituce veřejného, bankovního i soukromého sektoru.
- Možnost výstavby na nově zainventovaných rozvojových plochách i využití volných průmyslových areálů a objektů.
- Vědecko-technologický park, Centrum pokročilých inovačních technologií, Podnikatelský inkubátor nebo připravované Centrum excelence IT4Innovations atd.

3.9.2 Brownfields v Ostravě

Na území statutárního města Ostrava existuje pro investory několik velmi zajímavých příležitostí pro jejich aktivity na pozemcích "brownfields". Orientační odhad celkové rozlohy území dotčeného bývalou průmyslovou činností představuje asi 15 %. Dvě hlavní oblasti, Karolina a Dolní oblast Vítkovic, jsou pozůstatkem zlaté éry Ostravy jako významného centra průmyslu, přičemž Dolní oblast Vítkovic má v současné době nového majitele, který rozhodne o budoucnosti území. Třetí oblast, rozvojové území Ostrava-Hrušov, není typickou lokalitou brownfields, má spíše charakter "sociálního brownfields"²⁵. Město Ostrava si plně uvědomuje, že v jeho průmyslové minulosti leží zároveň klíč k budoucnosti, tudíž je pro něj transformace brownfields prioritou. Tyto lokality nacházející se v centru a jeho okolí hrají významnou úlohu v plánech na obnovu a rozvoj města, proto se jim dostane patřičné finanční a politické podpory. Město je zatím pouze v pozici iniciátora a koordinátora projektů z důvodu faktu, že není jediným vlastníkem žádného území brownfields. Je nezbytné připravit rozvojové, technicko-ekonomické a územně-plánovací dokumenty, úzce spolupracovat se soukromým sektorem a vytvořit týmy s ohledem na multidisciplinární charakter problematiky. [33] [36]

Pokud jde o rozvoj brownfields v Ostravě, je město plně připraveno jakkoliv pomoci při koordinaci veřejných i soukromých projektů a spolupracovat s experty z domova i zahraničí.

²⁵ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/investicni-prilezitosti/brownfield>

3.9.3 PZ Mošnov

Strategická průmyslová zóna Ostrava-Mošnov (SPZ Ostrava-Mošnov) je jedinečnou investiční příležitostí pro investory, kteří mají zájem těžit především z její strategické polohy v blízkosti mezinárodního letiště s možností napojení na rychlostní komunikace a železniční síť. Strategická průmyslová zóna Ostrava-Mošnov je plně otevřena nejrůznějším obchodním aktivitám, jejichž atributem je modernost, orientace na export a technický pokrok. Zvláště vítána je spolupráce s místními výrobci a dodavateli. [35][36]

<u>Plocha:</u>	207,8 ha
<u>Využívaná plocha:</u>	85 ha (42,5%)
<u>Volná plocha:</u>	122,8 ha (57,5%)

Geografická poloha

PZ se nachází mezi Ostravou a Kopřivnicí, východně od areálu letiště Mošnov až po stávající silnici I/58. Na jihu je zóna omezena silnicí II/464. Výhodou je optimální poloha v blízkosti jádra Ostravské aglomerace, v návaznosti na letiště Ostrava-Mošnov; blízkost významných rekreačních oblastí a lázeňských lokalit s možností celoročního využití (Jeseníky, Beskydy, lázně Klimkovice).

Funkční náplň

Drobná průmyslová výroba a logistika, služby, výrobně-montážní a opravárenské provozy.

Tato průmyslová zóna je částečně využita. Mezi firmy, které jsou zde zastoupeny, mohou jmenovat například: PLAKOR CZECH s.r.o. - automobilový průmysl; Behr Ostrava s.r.o. - automobilový průmysl; Cromodora Wheels s.r.o. - automobilový průmysl; DBC Coatings Czech, s.r.o. - nátěrové hmoty.

Všechny volné pozemky jsou ve vlastnictví města Ostravy. V současné době probíhá demolice bunkrů v ploše určené pro strategického investora, ostatní plochy jsou ihned k dispozici. Minimální plocha pro investici - 2 ha, preference větších zájemců 5-20 ha. Strategický investor v tuto chvíli není znám. Uvažuje se o vybudování veřejného logistického centra. [35]

Doprava

Lokalita přímo napojená na silnici I/58 Rožnov p.R. - Příbor - Mošnov - Ostrava s připravovaným obchvatem Mošnova, návazně na silnici I/48 E462 Běloutín - Český Těšín - Polsko, postupně budovanou v kategorii R48 (3,2 km). Návaznost na postupně připravovanou dálnici D47 Lipník n. Bečvou - Ostrava - Bohumín - Polsko (součást větve b VI. multimodálního transevropského koridoru); MÚK Studénka - 9 km. Lokalita v dosahu II. a III. tranzitního koridoru, tratě č. 270 Česká Třebová - Přerov - Ostrava - Bohumín - Polsko s nejbližší žst. Studénka (6,0 km); součást větve b - VI. multimodálního transevropského koridoru. Pro kolejové napojení vhodně využitelná stávající vlečka do bývalého vojenského areálu, vedená z žst. Sedlnice (0,1 km) - regionální trať č. 335 Věřovice - Studénka s návazností na koridor v žst. Studénka. Lokalita přímo navazuje na mezinárodní veřejné letiště Ostrava-Mošnov (0,1 km). [35]

Předpoklady k bezproblémovému umístění zahraničních i domácích investic:

- pozemky vlastní statutární město Ostrava;
- zóna se nachází v sousedství mezinárodního letiště s přístupem k pojezdové dráze se špičkovými parametry;
- infrastruktura je připravována (komunikace, el. energie, plyn, voda, kanalizace, telefon);
- celní služby a Free zone přímo v místě;
- přímé napojení na síť Českých drah, rychlostní komunikaci R48 a dálnici D1;
- napojení na ostravskou a regionální hromadnou dopravu;
- zóna se nachází 25 km jižně od centra Ostravy, metropole regionu s více než 1,2 milionu obyvatel;
- dostatek kvalifikované pracovní síly v blízkém okolí. [35]

3.9.4 PZ Ostrava – Hrabová

Průmyslová zóna Ostrava-Hrabová je strategickou rozvojovou lokalitou statutárního města Ostravy. Projekty realizované v této zóně mají základní význam pro zvýšení ekonomické atraktivity města a zaměstnanost. Celková rozloha infrastrukturou vybaveného území průmyslové zóny činí 80ha, přičemž CTP Invest rozšiřuje území zóny o dalších 40ha. Průmyslová zóna Ostrava-Hrabová byla v soutěži o zónu roku 2004, pořádané Ministerstvem průmyslu a obchodu, oceněna 1. cenou v kategorii "Zóna s největším společenským

přínosem" a v roce 2005 byl tento úspěch zopakován 2. místem ve stejné kategorii. Ve stejné soutěži v kategorii pak v roce 2007 byl oceněn 1. místem projekt CTPark Ostrava společnosti CTP Invest. Území průmyslové zóny Ostrava-Hrabová je situováno při jižním ohraji rozsáhlého obytného souboru s nejméně 120 tis. obyvateli při rychlostní komunikaci I/56 ve směru Frýdek-Místek - Příbor - Olomouc - Brno. Průmyslová zóna Ostrava-Hrabová disponuje v 1. etapě 30 ha pozemků vybavených potřebnou technickou infrastrukturou. [36]

Nabízené plochy pro investory jsou v uvedené lokalitě volné, rovinatého charakteru, zemědělsky obdělávané, bez ekologických rizik, s možností postupného rozvinutí výstavby. Za významné město považuje dopravní vazby na širší okolí. Hlavní výhody plynou z umístění průmyslové zóny na jižním okraji města v blízkosti rychlostní komunikace Ostrava - Frýdek-Místek - Brno - Praha. Území se nachází též v přímém dosahu městské hromadné dopravy. Pozemky, které město Ostrava vlastní, mají nejen dobré komunikační napojení, byly zde již vybudovány také základní inženýrské sítě - voda, kanalizace, plyn, elektrická energie a telekomunikace. Realizace přípravy zóny byla prakticky zahájena v roce 2000, kdy město vykoupilo prvních asi 20 ha pozemků a získalo dotaci z Programu podpory rozvoje průmyslových zón Ministerstva průmyslu ČR. Postupně je dokončována technická infrastruktura a páteřní dopravní síť zóny, která je napojena na městskou hromadnou dopravu. Zároveň se ověřují možnosti pro další rozšíření zóny o 3. etapu. V současné době vlastní město pro další rozvoj Hrabové cca 80 ha pozemků. [34] [36]

Zóna v Hrabové je v podstatě plná a ostravský magistrát si v budoucnu už dovolí mnohem odvážnější a pro město výhodnější postupy. Mělo by se to týkat i cenových podmínek. Například metr čtvereční v zóně Hrabová město nabízelo pouze za přibližně sto korun. To přispělo k tomu, že se tato zóna stala velmi frekventovaným místem.²⁶ Ostravská městská část Hrušov by se v příštích letech měla stát centrem drobných živnostníků a řemeslníků. Město totiž chce oblast, která je ohrožována záplavami, přeměnit v průmyslovou zónu. Příprava území bude stát asi 2 miliardy korun. Do Hrušova by se tak mohl opět vrátit život. Po uzavření dolu a chemičky se začal z oblasti vytrácet život a povodeň zkázu dovršila. Lidé se vystěhovali a domy se začaly bourat. Město kvůli hrozby dalších záplav vyhlásilo stavební uzávěru. Život do Hrušova by se měl ale vrátit. Radní chtějí v této oblasti průmyslovou zónu.

²⁶ Zdroj: rozhlas ostrava. [online]. 2009. [cit. 2009-03-14]. Dostupné na internetu: http://www.rozhlas.cz/ostrava/aktualne/_zprava/248484

Příprava průmyslové zóny je spojená se sanací, takže půl druhé miliardy chce město získat z ministerstva průmyslu na likvidaci následků důlní činnosti. Celá oblast totiž vlivem poddolování klesla až o 3 a půl metru. V roce 2014 by měla být oblast připravena pro příchod malých a středních firem. Takováto průmyslová zóna podle primátora Ostravě chybí. Práci by zde mohlo najít až 2000 lidí. Moravskoslezský kraj se také může pyšnit tím, že jeho průmyslové oblasti patří mezi špičku v České republice. Důkazem toho jsou soutěže Podnikatelská nemovitost roku, kdy v roce 2009 se na prvním místě v kategorii Zóna stal CTPark Ostrava a v kategorii Nejúspěšnější podnikatelská nemovitost, která vznikla revitalizací nevyužívaného objektu - takzvaného brownfields se na třetím místě umístil DinoPark Ostrava. CTPark Ostrava v roce 2009 pronajal přes 33 tisíc metrů čtverečních ploch a je součástí průmyslové zóny Ostrava-Hrabová, se v roce 2009 významně rozrostl. Nově sem zamířili třeba výrobci autodílů, dopravci, poskytovatelé IT služeb nebo finančního poradenství, kteří tu dohromady plánují vytvořit přes 800 nových pracovních míst. Z investic tu největší poskytla americko-italská společnost ITT, pro kterou byl postaven nový výrobní areál na ploše přibližně 23 000 m². V současné době se zde dokončuje stavba další haly, která bude mít rozlohu 24 m². DinoPark Ostrava je zregenerované území odvalu šachty a skládky o rozloze 35 hektarů nyní využívají především rodiny s dětmi – slouží totiž jako zábavní a naučný park s dinosauří tematikou. Za sezónu přivítá DinoPark Ostrava odhadem 180 tisíc návštěvníků. [36]

4 Poskytování veřejné podpory budování průmyslových zón v ČR

Systém podpory rozvoje průmyslových zón v České republice vychází z investičních pobídek, které jsou zakotveny v zákoně číslo 270/2000 Sb., o investičních pobídkách.

Mezi tyto investiční pobídky patří zejména:

- Sleva na dani z příjmu právnických osob po dobu 10 let u nově vzniklé společnosti nebo také částečná sleva a dani z příjmu právnických osob po dobu 5 let u společnosti již existující.
- Dotace obcím na technické vybavení průmyslových ploch a na převod pozemků do jejich vlastnictví.
- Dotace na vytváření nových pracovních míst a rekvalifikaci pracovníků.

Ačkoli je to právě místní správa, kdo v drtivé většině případů dává podnět ke vzniku nových menších průmyslových zón, je celkem nemyslitelné, aby tyto projekty byly realizovány pouze z vlastních zdrojů, protože v případě, že by průmyslovou zónu mělo financovat pouze město, znamenalo by to pro něj zadlužení na velmi dlouhou dobu. Proto byly v České republice vytvořeny dotační programy, které jsou zpravidla připravovány a taky koordinovány agenturou Czechinvest, o které se zmíním na konci této kapitoly. [18][22]

4.1 Historie podpory průmyslových zón v ČR

Tato subkapitola je zaměřena na pomyslnou startovací čáru v podpoře průmyslové zón v České republice. Tou byl Program na podporu průmyslových zón 1998 – 2005, který definoval pravidla a stanovil podmínky pro poskytování podpory. Tato podpora byla poskytována formou přímých dotací, dotací úroků a návratných finančních výpomocí z prostředků státního rozpočtu a formou bezúplatných či zvýhodněných převodů státního majetku za účelem podpory rozvoje průmyslových zón. Tento program přispěl především ke zvýšení konkurenceschopnosti investičního prostředí a to zejména v hospodářsky slabších či strukturálně postižených regionech ČR. Samozřejmostí byl předpoklad vzniku nových pracovních míst, který se v rámci možností v drtivé většině vyplnil. [18][19]

Správcem tohoto Programu je Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky, jenž právě v roce 1998 na základě usnesení vlády, která tehdy schválila dotaci ve výši 55,5 mil Kč, začalo prostřednictvím agentury CzechInvest realizovat investiční přípravu průmyslových zón

měst Karviná a Bystřice nad Pernštejnem (o celkové výměře 52,5 ha) jako předpoklad tvorby nových pracovních příležitostí v oblastech postižených restrukturalizací průmyslu. [19]

4.2 Financování a podpora průmyslových zón v ČR

Vznik průmyslových zón není jen současným trendem, ale především ekonomickou nutností a to nejen pro velká krajská města, ale i města s menším počtem obyvatel na území celé České republiky. Důkazem toho je tempo, jakým roste počet jednotlivých průmyslových areálů v republice. Tyto areály s sebou totiž přináší ekonomický přínos nejen v podobě nově vytvořených pracovních míst a dalších možností odvíjejících se z výše investovaného kapitálu přichozích investorů. Nově vytvořená pracovní místa mají obrovský význam a to především v regionech s vysokou mírou nezaměstnanosti. Investice a nově vzniklá pracovní místa na sebe totiž vážou další efekty, například v podobě nových pracovních příležitostí u subdodavatelů a navazujících služeb pro přicházející investory. Nikoho tedy nepřekvapí, že největší zájem o vznik, budování a rozvoj většiny průmyslových zón má zpravidla místní správa, jejímž cílem je právě přilákání nových investorů, kteří následně vytvoří nová pracovní místa pro obyvatele ze samotného města nebo nejbližšího okolí. V těchto zónách, jež vznikají na okrajích měst se zpravidla angažují místní malé firmy nebo menší zahraniční partneři. [15] [16] [19]

Druhou skupinu, jež nemá tak velký podíl na celkovém počtu průmyslových zón, o to více je však diskutována, tvoří velké zóny obsazované jedním strategickým investorem podporovaným vládou.

Česká republika od roku 1998 investovala do vybudování 103 průmyslových zón s celkovou plochou 3129 hektarů už bezmála 8,9 miliardy korun, přičemž investoři obsadili zhruba 70 procent takto připraveného území. Do průmyslových zón zamířilo 520 investorů, kteří se v nich zavázali investovat 192 miliard korun a vytvořit 119 000 pracovních míst. Vyplývá to ze statistik agentury CzechInvest, která byla založena Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky a od roku 1998 působí na trhu průmyslových nemovitostí s cílem podporovat podnikání a investice v České republice. [19] [18]

Tabulka 4.1 - Státem podporované průmyslové zóny v letech 1998 – 2007

<i>Rok</i>	<i>Podporované PZ</i>	<i>Počet investorů</i>
1998	2	0
2009	20	36
2000	46	67
2001	58	131
2002	71	166
2003	79	208
2004	89	384
2005	92	360
2006	102	398
2007	103	520

Zdroj: Czechinvest

Většina průmyslových zón v ČR je budována z iniciativy veřejného sektoru (jedná se o města a obce) a také s pomocí státu (státní podpora rozvoje průmyslových zón). Pokud průmyslovou zónu vlastní obec, obvykle se na podniky v určité zóně vztahují určité výhody, například levné pozemky, pomoc při administrativě, a podobně. Tyto průmyslové zóny mívají zpravidla jednoho správce, kterým může být příspěvková organizace založená obcí nebo i odbor obecního úřadu. Nicméně vlastníkem průmyslové zóny může být i soukromá právnická osoba. Během 90. let 20. století docházelo k úpadku tradičních výrobních podniků, ať už se jednalo o těžké strojírenství, hutní průmysl či textilní výrobu, a k snižování ekonomické výkonnosti České republiky. S těmito problémy se potýkala celá řada českých měst, které vedly k uzavírání starých průmyslových podniků, což mělo za následek ztrátu pracovních míst, zvyšování nezaměstnanosti a v některých oblastech docházelo i k migraci obyvatel. Proto se jedním z důležitých nástrojů rozvoje ekonomiky měst stalo budování průmyslových zón. [18] [19]

4.3 Národní program podpory zón ČR

Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury je zaměřený především na podporu rozvoje strategických průmyslových zón (pro strategického investora), dále pak na projekty výstavby, regenerace nemovitostí pro podnikání, včetně příslušné infrastruktury pro většinou již známé investory. Cílem tohoto Programu na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury je podporovat vznik a rozvoj podnikatelských nemovitostí včetně

související infrastruktury a přispět tak ke vzniku fungujícího trhu nemovitostí a k zlepšení investičního a životního prostředí. Program je zaměřen na podporu projektů realizovaných ve všech hlavních fázích životního cyklu nemovitosti, to znamená projektů přípravy, výstavby, rozvoje i regenerace nemovitosti. [19]

4.4 Program na podporu rozvoje průmyslových zón v ČR

Program na podporu rozvoje průmyslových zón čerpá finance pouze ze státního rozpočtu, podporuje pouze zóny spojené s investorem, který získá investiční pobídky (tzv. pobídkovým investorem) nebo strategické projekty. Zahrnuje mimo jiné další čtyři podprogramy, jenž se věnují jednotlivým možnostem budování a revitalizace průmyslových zón. Je zde však drobná nevýhoda v podobě úhrady užšího výčtu nákladů (nehradí se výdělečné inženýrské sítě jako např. voda, splašková kanalizace, elektřina apod). Tento program se však vztahuje také na rozvoj území postižených redukcí nebo zánikem vojenských posádek. [19] [18]

Program na podporu a rozvoj průmyslových zón podporuje dva typy projektů:

- 1. Rozvojové projekty** – město nebo obec získává podporu na rozvoj průmyslové zóny ještě před tím, než je znám její konečný uživatel. Jedná se o území nad 10 ha.
- 2. Pobídkové projekty** – město nebo obec žádající o podporu dokládá zájem investora o lokalizaci v daném území. Budoucí uživatel však musí splnit určité podmínky pro udělení investičních pobídek. Na tyto pobídkové projekty jsou poskytována podpora formou:
 - dotací na úhradu úroků z bankovních úvěrů;
 - návratných finančních investic;
 - přímých dotací.

Příjemci podpory mohou být územní a samosprávné celky a jejich svazky nebo také rozvojová společnost nebo podporovaný podnik.

Forma a výše podpory jsou například:

- přímé dotace;
- dotace na hrazení úroků z bankovních úvěrů;

- dotace na hrazení splátek jistiny z bankovních úvěrů formou návratné finanční výpomoci;
- výše podpory - nákladová mezera (rozdíl mezi náklady na přípravu projektu a výnosy z něj) - liší se podle typu projektu a příjemce podpory - zpravidla ve výši 46 % uznatelných nákladů, 75 % u některých projektů měst a obcí, v případech rozvoje, regenerace, či výkupu u Strategického podnikatelského parku až 100 % uznatelných nákladů;
- výše podpory na marketing a management podnikatelských nemovitostí - podpora je poskytována formou dotace v maximální výši 400 000 Kč na úhradu až 80 % účelně vynaložených nákladů spojených s účastí na školení, s pořízení technického a programového vybavení s přípravou a pořízením marketingových materiálů. [17] [18]

Mezi podporované aktivity řadíme:

- **výstavba a rekonstrukce objektů** - příprava a realizace výstavby nebo rekonstrukce podnikatelských objektů včetně související infrastruktury;
- **marketing a management podnikatelských nemovitostí** - školení zajišťované určenou organizací, nákup technického vybavení, programového vybavení, pořízení a příprava marketingových materiálů podnikatelských nemovitostí;
- **podnikatelské parky** - příprava a realizace podnikatelského parku - realizace nové zainvestované plochy včetně související technické a dopravní infrastruktury nebo zvýšení kvality a rozvoj stávajícího podnikatelského parku;
- **regenerace nevyužívaných území** - brownfields - příprava a realizace projektu, regenerace brownfields - přeměna podnikatelské nemovitosti ve stavu brownfields na podnikatelský park nebo podnikatelský objekt. [17] [18] [19]

Způsobilé výdaje:

- kupní cena nemovitostí;
- projektová příprava a dokumentace;
- technická a dopravní infrastruktura;
- příprava území (HTÚ, přeložky, demolice, odstranění ekologických zátěží atd.);
- výstavba či rekonstrukce podnikatelských objektů;

Specifika a omezení:

- projekt je v souladu s platnou územně plánovací dokumentací;
- nemovitost příjemce dotace;

- velikost území podnikatelského parku min. 5 ha;
- uživatel nemovitosti spadá do oboru zpracovatelského;
- průmyslu v oborech strategických služeb, v technologických centrech, vědeckotechnických parcích a v oblasti výzkumu a vývoje a souvisejících služeb;
- příjemce dotace není odpovědný za stav nemovitostí, které jsou předmětem projektu regenerace podnikatelské nemovitosti.

V letech 1998 – 2000 byl Program na podporu rozvoje průmyslových zón zaměřen pouze na výstavbu a technickou obnovu inženýrských sítí.

Od roku 2001 se tento program dělí na 4 podprogramy:

1. Příprava průmyslových zón.
2. Regenerace nevyužívaných průmyslových areálů – tzv. brownfields.
3. Výstavba a rekonstrukce nájemních objektů.
4. Akreditace průmyslových zón – zvyšování konkurenceschopnosti průmyslových zón.

4.4.1 Příprava průmyslových zón

Cílem podpory je při připravit podmínky pro rozvoj projektů investiční výstavby v sektorech zpracovatelského průmyslu, dále strategických služeb a technologických center, také v oblasti výzkumu a vývoje za účelem zvýšit schopnost ČR obstát v konkurenci mezinárodního trhu přímých zahraničních investic a přispět k procesu restrukturalizace průmyslu v ČR, a to otevíráním moderních výrobních provozů s nízkou surovinovou a energetickou závislostí, vysokou přidanou hodnotou a také velkým exportním potenciálem. V neposlední řadě také vytvořit určité předpoklady pro vznik nových pracovních příležitostí. Předmětem podpory je příprava projektu, jímž je průmyslová zóna v rámci nezastavěného území nebo strategická průmyslová zóna o výměře nejméně 200 ha stanovená usnesením Vlády ČR nebo průmyslová zóna připravovaná pro strategického investora. Příjemcem podpory je obec, svazek obcí, kraj, významný investor nebo rozvojová společnost. [19]

Podpora se poskytuje formou přímé dotace, formou dotace na hrazení úroků z bankovních úvěrů a formou návratné finanční výpomoci. Dotace na hrazení úroků se poskytuje po dobu deseti let v případě strategické průmyslové zóny a pěti let v případě ostatních zón od dokončení částí stavby, které jsou pomocí dotace na hrazení úroků financovány.

Podpora je poskytována na:

- Vykoupení pozemků.
- Úhradu investičních nákladů na inženýrské sítě. V běžných případech je hrazeno:
 - 75 % úroků z bankovních úvěrů na úplatný převod pozemků;
 - 60 % vynaložených investičních nákladů na inženýrské sítě formou přímé dotace.

4.4.2 Regenerace průmyslových zón

Cílem podpory je přispět k procesu restrukturalizace průmyslu v České republice nahrazením starých výrobních provozů moderními typy výroby s nízkou surovinovou a energetickou závislostí, vysokou přidanou hodnotou a velkým exportním potenciálem, podpořit rekultivaci životního prostředí a vytvořit předpoklady pro vznik nových pracovních příležitostí. Předmětem podpory je příprava projektu, jímž je průmyslová zóna v rámci zastavěného, ale nevyužívaného území nebo strategická průmyslová zóna o výměře nejméně 100 ha stanovená správcem Programu nebo průmyslová zóna připravovaná pro strategického investora v rámci zastavěného, ale nevyužívaného území. Předmětem podpory je také revitalizace území postižených rušením vojenských posádek. [18] [19]

Příjemcem podpory je obec, svazek obcí, kraj, významný investor nebo rozvojová společnost. Podpora se poskytuje formou přímé dotace, formou dotace na hrazení úroků z bankovních úvěrů a formou návratné finanční výpomoci. Dotace na hrazení úroků se poskytuje po dobu deseti let v případě strategické průmyslové zóny a pěti let v případě ostatních zón od dokončení částí stavby, které jsou pomocí dotace na hrazení úroků financovány. [17] [19]

Poskytnuté finanční prostředky musí být využity na úhradu nákladů jako například:

- Úplatný převod pozemků a staveb.
- Odstranění nevyužitelných staveb.
- Odstranění ekologických závad.
- Výstavba, rekonstrukce a přeložky technického vybavení území.
- Terénní a sadové úpravy.

V běžných případech je hrazeno:

- 75 % úroků z bankovních úvěrů na úplatný převod pozemků;
- a současně 75 % investičních nákladů na technickou vybavenost formou přímé dotace.

4.4.3 Výstavba a rekonstrukce nájemních hal

Tento druh podpory PZ vznikl z potřeby obnovy starých průmyslových areálů, které na jedné straně přestaly být využívány a na straně druhé by mohly sloužit k jinému účelu. Cílem je pak ovlivňovat rekonstrukci výrobních hal a následně je pronajímat, což bude mít za následek rozšířené nabídky volných objektů určených pro moderní typy výroby. Zvýhodněny jsou podniky podnikající zejména v problematických regionech, kde je vykazována vysoká míra nezaměstnanosti. Předmětem je pak výstavba či rekonstrukce výrobních hal se sklady, parkovacími místy a zelení, které jsou umístěné na ploše průmyslové zóny. Prostředky poskytnuté v rámci tohoto podprogramu musí být použity na úhradu výstavby nebo na rekonstrukce výrobní haly se skladovou a administrativní částí, přičemž se tato dala musí nacházet v průmyslové zóně připravované nebo zregenerované v rámci programu podpory rozvoje průmyslových zón a musí být napojena na technickou infrastrukturu. [18] [19]

Běžně je hrazeno:

- 75 % úroků bankovního úvěru vynaloženého na investiční náklady;
- a současně podíl vynaložených investičních nákladů (~30 %, 20 % a 10 %), a to podle atraktivity území. Platí zde pravidlo, že čím méně atraktivní území, tím větší podíl nákladů.

4.5 Instituce podporující rozvoj průmyslových zón

Ráda bych se nyní věnovala institucím, které v ČR podporují rozvoj průmyslu a průmyslových zón a které se také často stávají prostředníky při vyjednávání těch nejvýhodnějších podmínek jak pro potencionálního investora, tak pro místní samosprávu či stát.

4.5.1 Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

Ministerstvo průmyslu a obchodu je ústředním orgánem státní správy, jehož působnost je vymezena zákonem č.2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Ve své činnosti se řídí Ústavou a právními předpisy České republiky. Ve svých kompetencích má koordinování zahraničně obchodní politiky ČR ve vztahu k jiným státům, dále pak realizování obchodní politiky například s EU, ESVO, WTO a dalšími mezinárodními organizacemi a integračními seskupeními. Dále zabezpečuje sjednávání dvoustranných a mnohostranných obchodních a

ekonomických dohod včetně komoditních dohod, řídí a vykonává činnosti spojené s uplatňováním licenčního režimu v oblasti hospodářských styků se zahraničím, posuzuje dovoz dumpingových výrobků a přijímá opatření na ochranu proti dovozu těchto výrobků. V souvislosti s členstvím v Evropské unii vzniká České republice závazek řídit se právem Evropských společenství. V případě neslučitelnosti s právem národním se bude Česká republika na základě přednosti komunitárního práva řídit pravidly Společenství. Na investiční záměry se tak pro účely zajištění slučitelnosti s Nařízením Komise č. 1628/2006 přednostně použijí následující pravidla: [37]

1. Přípustná míra veřejné podpory se stanoví dle Regionální mapy²⁷, která je schválená na programovací období 2007-2013 Evropskou komisí.
2. Pokud celková hodnota investičních pobídek překročí 75 % částky podpory, kterou by mohla obdržet investice s náklady ve výši 100 mil. €, bude tato podpora poskytnuta až po předchozím schválení Evropskou komisí.
3. V souladu se zákonem o investičních pobídkách se podpora použije tím způsobem, že náklady, které mohou být podpořeny, se vztahují k investiční akci posuzované pro účely poskytnutí investičních pobídek a jsou tvořeny:
 - dlouhodobým hmotným majetkem ve formě pozemku, budov a strojního zařízení, u společností, které nejsou malým či středním podnikem nesmí být strojní zařízení dosud nikým odepisováno a nebylo vyrobeno více než 5 let před pořízením,
 - dlouhodobým nehmotným majetkem do výše 25 % hodnoty dlouhodobého hmotného majetku podle písmene a), ve formě licencí nebo know-how za předpokladu, že bude koupen za tržních podmínek od jiných než ekonomicky nebo personálně spojených osob a bude využíván výhradně zájemcem ve výrobním závodě, který byl podpořen investičními pobídkami.

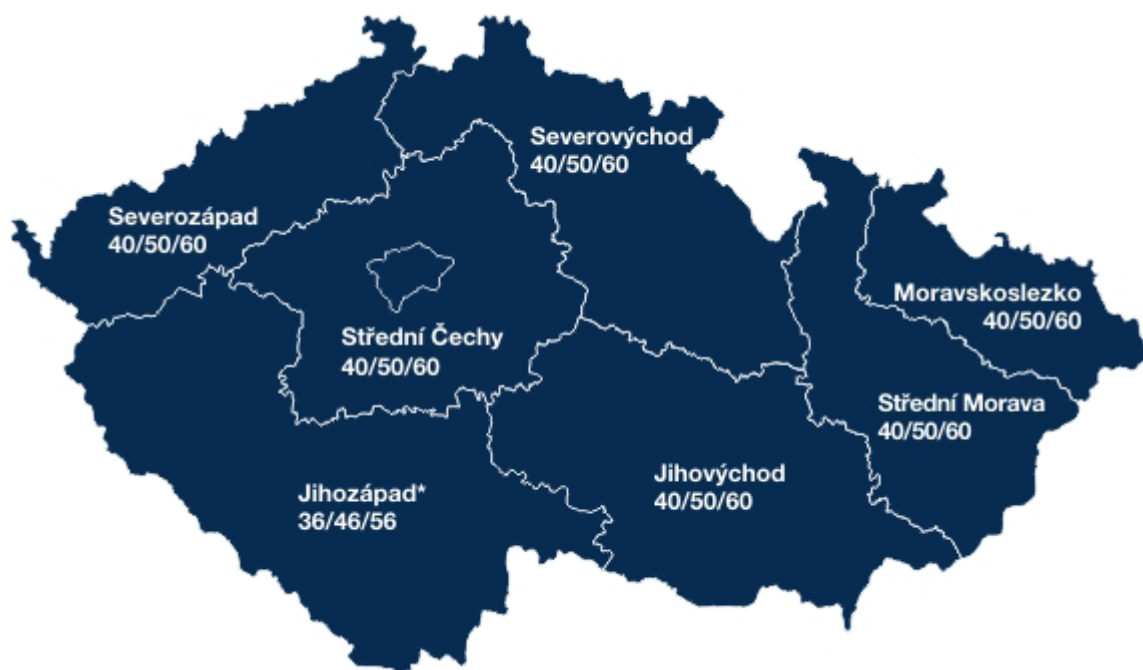
4.5.2 Národní program na podporu technologických center a center strategických služeb

Tento program byl přijat Vládou ČR, a to jeho usnesením č. 217 ze dne 12. března 2007 a vymezuje druhy poskytované podpory, podmínky a postup pro její poskytování a také výkon státní správy tím související. Účelem je podpora hospodářského rozvoje ČR formou podpory

²⁷ Regionální mapa je jakési maximální možné rozložení poskytnutí veřejné podpory podle regionů NUST II v ČR.

investičních projektů, které jsou zaměřené na progresivní technologie a aktivity s vysokou přidanou hodnotou a také velkým exportním potenciálem. To všechno vede ke zvyšování mezinárodní konkurenceschopnosti ČR v oblasti inovací, informačních technologií a strategických služeb, dále také vytváření nových strategických příležitostí, a to především s důrazem na ty méně rozvinuté regiony ČR. Poskytovateli podpory ze strany státu jsou Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. [32]

Obrázek 4.1 – Regionální mapa ČR

Zdroj: Czechinvest

V tomto obrázku jednotlivá čísla, která jsou uvedena pod názvem každého kraje uvádějí, kolik % nákladů (tzn. jak velkou podporu) mohou dostat během schváleného období platnosti mapy jednotlivé podniky a to v členění na malé, střední a velké. Například vezmu-li region NUTS II Moravskoslezsko, můžeme z obrázku vyčíst, že největší podporu (maximálně 60 %) mohou dostat malé podniky, maximálně 50 % podpory obdrží středně velké podniky a podporu maximálně 40% poté mohou obdržet velké podniky. Všechny regiony mají limit nastavený stejně až na region Jihozápad, pro který platí jiná výše podpory, a to pro období 2007 – 2010 je to 46/46/36 a pro období 2010 – 2013 jsou tato čísla trochu upravena na 50/40/30. [32]

4.5.3 Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) bylo zřízeno 1. listopadu 1996 pro státní správu následujících oblastí:

- regionální politiky včetně regionální podpory podnikání;
- politiky bydlení, rozvoje domovního a bytového fondu, nájmu bytů a nebytových prostor;
- územního plánování, stavebního řádu;
- investiční politiky a cestovního ruchu.

Ministerstvo rovněž zabezpečuje informační metodickou pomoc vyšším územním samosprávným celkům, městům, obcím a jejich sdružením a zajišťuje činnosti spojené s procesem zapojování územních samosprávných celků do evropských regionálních struktur. Velmi významné funkce zabezpečuje MMR ve vztahu k realizaci regionální a strukturální politiky Evropské unie, tzv. politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Hlavním úkolem této politiky je zajistit, aby se regiony, jejichž rozvoj zaostává za evropským průměrem, dostaly nebo alespoň co nejvíce přiblížily pomocí investic do infrastruktury a do řady dalších oblastí na stejnou úroveň. Cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti jsou v praxi naplňovány prostřednictvím strukturálních fondů. Finanční prostředky z fondů jsou na úrovni členských států rozdělovány prostřednictvím zvláštních, většinou tematicky zaměřených programů či podobných nástrojů. Koordinaci působnosti těchto operačních programů je v České republice pověřeno právě Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Správa a řízení jednotlivých operačních programů je přitom v působnosti příslušných rezortních ministerstev. MMR kromě své celorepublikové koordinační úlohy plní u řady programů i roli přímého řídicího orgánu, který je zodpovědný za jejich úspěšné čerpání. [33]

4.5.4 Centrum pro regionální rozvoj ČR

Centrum pro regionální rozvoj ČR (CRR ČR) je příspěvková organizace přímo řízená MMR. Základním posláním CRR ČR je podpora regionální politiky ministerstva pro místní rozvoj, podpora a monitorování hospodářského a sociálního rozvoje v regionech. Podpora regionální politiky je uskutečňována formou implementace programů Evropské unie, jejichž realizace je v kompetenci Ministerstva pro místní rozvoj, rozvojem regionálního informačního systému,

podporou činností regionálních rozvojových agentur a podporou a organizací programů vzdělávání zaměřených na evropskou integraci. [34]

Centrum pro regionální rozvoj poskytuje pro státní správu i samosprávu informace o národních a mezinárodních programech z celoplošných veřejně přístupných databází. Podílí se také na programech přípravy pracovníků veřejné správy na využívání strukturálních fondů v České republice. CRR ČR poskytuje informace o legislativě, clech a daních EU, o projektech EU a evropských akcích na podporu malého a středního podnikání a dále zprostředkovává účast českých podniků v některých programech EU. [34]

4.5.5 Czechinvest

Czechinvest byl založen v listopadu roku 1992 jako příspěvková organizace Ministerstva průmyslu a obchodu ČR s hlavním cílem podporovat příliv zahraničních investic do České republiky. Svým klientům nabízí zejména potřebné informace, poradenství a kontakty, a pomáhá s realizací projektů v oblasti výroby, výzkumu a sdílených služeb. Během své existence se Czechinvest podílen na více než 1 310 investičních projektech, a to v celkové hodnotě 658 mld. Kč, díky nimž mohlo vzniknout přes 203 tisíc nových pracovních míst. V České republice nejčastěji investují firmy z Německa (20 %). Firmy z ČR investují v ČR zhruba v 17 %. Kromě tradičních sektorů, jako jsou automobilový, strojírenský, chemický a elektrotechnický průmysl, se stále častěji objevují investice do inovací moderních odvětví (mikroelektronika, přesné strojírenství). [18] [19]

V roce 1999 Czechinvest spustil program podpory subdodavatelů, který měl zintenzívnit a prohloubit kontakty mezi domácími subdodavateli a nadnárodními firmami, které mají v plánu v ČR investovat. Do roku 2005 se v rámci tohoto programu podařilo uzavřít dodavatelské kontrakty za bezmála 5 mld. Kč. V souvislosti s rozvojem české ekonomiky a našim vstupem do Evropské unie se CzechInvest stále více orientoval na podporu domácích firem. 2. ledna 2004 došlo k sloučení s Agenturou pro rozvoj podnikání a s agenturou CzechIndustry, a vznikla tak nová Agentura pro podporu podnikání a investic Czechinvest, která má 13 regionálních kanceláří v jednotlivých krajských městech. [19]

V roce 2009 agentura Czechinvest získala jako první investiční agentura na světě certifikát řízení informační bezpečnosti podle normy ISO/IEC 27001.

Tabulka 4.2 - Počet podpořených projektů prostřednictvím agentury Czechinvest v letech 1993 – 2009

<i>Počet projektů</i>	<i>1 356</i>
Výše investice (v mil. Kč)	665 280
Výše investice (v mil. USD)	25 086
Vytvořená pracovní místa	206 338

Zdroj: CzechInvest

Tabulka 4.3 - Vývoj nákladů na činnost Czechinvestu v tis. Kč

<i>Činnost</i>	<i>Skutečné náklady 2008</i>	<i>Skutečné náklady 2009</i>	<i>Vývoj 2008-2009 %</i>	<i>v</i>
Podpora podnikání, brownfields a reg. rozvoj	79 319 074	75 972 883	96	
Administrace průmyslových zón	35 311 935	33 033 275	94	
Podpora zahraničních investic	134 818 246	147 803 575	110	
Strukturální fondy EU	133 749 949	126 505 328	95	
Náklady celkem	383 199 204	383 315 060	100	

Zdroj: Výroční zpráva Czechinvestu 2010

CzechInvest v rámci své působnosti poskytuje následující služby:

- zprostředkování státní investiční podpory;
- správa databáze podnikatelských nemovitostí;
- informace o možnostech podpory pro malé a střední podnikatele;
- formální poradenství k projektům;
- pomoc při realizaci investičních projektů;
- AfterCare – služby pro zahraniční investory, kteří již působí v České republice, podpora při reinvesticích;
- podpora subdodavatelů – správa databáze českých dodavatelských firem;
- implementace dotačních programů financovaných EU a státem.

4.5.6 TPCA tým

V únoru roku 2002 bylo v CzechInvestu zřízeno Oddělení řízení projektu TPCA, a to v návaznosti na podpis Ujednání o porozumění mezi českou stranou a investory, společnostmi Toyota Motor Corporation a Peugeot Citroen Automobiles. [19]

Úkolem tohoto týmu bylo v úzké spolupráci s Řídicím výborem projektu, vedeným náměstkem ministra průmyslu a obchodu Ing. Václavem Petříčkem, CSc., a spolu s realizačním týmem, vedeným generálním ředitelem CzechInvestu, koordinovat jednotlivé aktivity vedoucí k plnění závazků daných Ujednáním. Uvedené aktivity spolupráce v sobě zahrnují široké spektrum činností: od přípravy průmyslové zóny a navazující infrastruktury až po řešení vízových formalit, podporu školství v kraji, přípravu výstavby bytů pro zaměstnance budoucího závodu nebo například organizaci seminářů pro české dodavatele komponentů a strojního vybavení. [19]

4.5.7 Databáze podnikatelských nemovitostí

Tuto nejobsáhlejší databázi podnikatelských nemovitostí v České republice spravuje agentura Czechinvest, přičemž jsou zde uvedeny jednotlivé podnikatelské nemovitosti, které města i podnikatelé nabízí přímo zahraničním i domácím investorům k podnikání. Každá podnikatelská nemovitost musí pro zařazení do této databáze splňovat následující kritéria:

- **pozemky průmyslové využití (zpracovatelská výroba)**
 - velikost nejméně 1 ha (10 000 m²);
 - vyřešené majetkoprávními vztahy (doložené výpisem z Katastru nemovitostí);
 - schválená územně plánovací dokumentace (území určené pro průmyslovou výrobu);
 - poloha mimo záplavové území nebo nestabilizované poddolované území.
 - **průmyslové haly**
 - výborný technický stav s možností začít budovu využívat okamžitě nebo nejvýše po drobných úpravách (novostavba či rekonstrukce s maximálním stářím 20 let);
 - velikost nejméně 500 m² výrobní plochy;
 - vyřešené majetkoprávními vztahy (doložené výpisem z Katastru nemovitostí).
- [19]

4.5.8 Regionální rozvojové agentury

Každá Regionální rozvojová agentura (RRA) svou činností usiluje o systematický rozvoj příslušného regionu společně s rozvojem měst a obcí, o podporu zahraničních investic, o získání respektu partnerů v regionu a dosažení toho, aby byla jimi akceptována a plnila úlohu garanta kvalitní spolupráce rozvojových aktivit v regionu. RRA zároveň vítá všechny iniciativy, které směřují k podpoře rozvoje a prosperity regionu a také zájemce o spolupráci z místní a regionální správy. [19] [35]

Jak jsem se již zmínila, rozvojových regionálních agentur funguje v ČR víc, konkrétně 18. Jsou zastoupeny v následujících městech: Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Jihlava, Jindřichův Hradec, Karlovy Vary, Kladno, Liberec, Most, Olomouc, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Rychnov nad Kněžnou, Stachy (okr. Prachatice), Starý Hrozenkov (okr. Uh. Hradiště), Ústí nad Labem a Zlín.

Základní cíle činností RRA obecně jsou tyto:

- spolupracovat se subjekty místní a státní správy a s orgány samosprávy při formulaci cílů rozvoje regionu v oblastech sociálně ekonomické a technické infrastruktury a při zpracování strategických rozvojových plánů;
- fungovat jako regionální centrum pro zahraniční spolupráci a kontakty s institucemi Evropské unie při využívání strukturálních fondů;
- vytvářet podmínky k realizaci projektů rozvoje regionu;
- podporovat rozvoj podnikatelských aktivit vytvářejících nová pracovní místa a aktivit směřujících k přilákání investic do regionu;
- prosazovat zájmy a potřeby regionu a napomáhat realizaci státní regionální politiky.

Těchto cílů RRA dosahuje především:

- iniciováním, koordinací a řízením rozvojových projektů a iniciativ;
- rozvíjením komplexního regionálního informačního systému;
- iniciováním a podporou vzniku dalších sdružení měst a obcí v regionu;
- aplikací závěrů analýzy silných a slabých stránek, příležitostí a rizik regionu;
- rozvojového plánu a regionálního rozvoje;
- vyhledáváním a identifikováním finančních zdrojů a prostředků nutných pro realizaci regionálního rozvoje a strategického rozvojového plánu.

Obrázek 4.2 – Rozložení rozvojových agentur v ČR

Zdroj: Česká asociace rozvojových agentur

4.5.9 Aftercare

Agentura Czechinvest podporuje jednotlivé investory v každé fázi jejich projektu, a to i po zahájení činnosti, přičemž tato činnost tvoří stále významnější část práce agentury. Nedílnou součástí této podpory má také příliv investic. Jako příklad mohu uvést, že na celkovém počtu 182 investičních projektů, které v roce 2007 zprostředkovala agentura Czechinvest se tyto expanze podílely na projektech ze 62 procent (tj. 112 projektů). [19]

4.6 Investice a jejich podpora v ČR

4.6.1 Historie a současnost investičních pobídek

Pro zvýšení konkurenceschopnosti českého průmyslu přistoupila vláda ČR v roce 1998 k zavedení systému investičních pobídek pro zahraniční i domácí investory. Realizační organizací pro zavádění systému investičních pobídek je Ministerstvem průmyslu a obchodu založená agentura CzechInvest. [19] [32]

Poskytování investičních pobídek investorům bylo zahájeno na základě usnesení vlády č. 298 ze dne 29.dubna 1998, a to cestou pilotních projektů do zpracovatelského průmyslu. Tento systém byl v následujících dvou letech na základě získaných zkušeností rozvinut a zdokonalen ve vládních usneseních č. 844 ze dne 16.12. 1998 a č. 544 ze dne 31.5. 1999. Vyvrcholením celé snahy o ucelený systém investičních pobídek bylo schválení zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, který nabyl účinnosti dne 1.května 2000 a jeho následné aktualizace ve znění zákona č. 453/2001 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 19/2004 Sb. a zákona č. 280/2004 Sb. Právní úprava investičních

pobídek je obsažena v dalších zákonech, zejména zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zákoně č. 9/1991 Sb., o zaměstnanosti a působnosti orgánů České republiky na úseku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Investiční pobídky jsou jednou z forem veřejné podpory a jako takové podléhají rovněž režimu nařízení vlády č. 310/2004 Sb. dle kterého Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže stanoví přípustnou míru a hodnotu veřejné podpory. Ministerstvo průmyslu a obchodu stanovuje mj. i přípustnou míru veřejné podpory z hodnoty investičních nákladů vhodných na poskytnutí veřejné podpory a vztahujících se k investičnímu projektu zadavatele. Veřejná podpora udělována formou investičních pobídek je tak plně kompatibilní s příslušnými předpisy Evropské unie. Bez udělení výjimky ze zákazu veřejné podpory nelze investiční pobídky v režimu zákona o investičních pobídkách udělit. [19] [32] [33]

Zákon byl akceptován Evropskou komisí, čímž došlo k vytvoření transparentního a plně důvěryhodného prostředí pro zahraniční investory. Přijetím této právní normy byl vytvořen důvěryhodný právní rámec poskytování investičních pobídek v ČR přehledný jak pro investory, tak i pro zainteresované ústřední orgány státní správy, které se podílejí na správním rozhodnutí Ministerstva průmyslu a obchodu o udělení investičních pobídek. V rámci systému investičních pobídek byly přijaty dva doprovodné programy - Program podpory subdodavatelů a Program podpory rozvoje průmyslových zón. První přispívá ke zvýšení konkurenceschopnosti českých dodavatelů zprostředkováním informací mezi nimi a investory. Program rozvoje průmyslových zón je každoročně schvalován vládou a jeho cílem je prostřednictvím podpory obcím přispět k zajištění investiční přípravy území pro konkrétního investora, který uplatnil nárok na investiční pobídky. V tomto případě se jedná o tzv. **pobídkové projekty**. Program současně umožňuje za předem stanovených kritérií, podpořit investiční přípravu území průmyslové zóny již v předstihu - zde se jedná o tzv. **rozvojové projekty**. [19]

4.6.2 Všeobecné podmínky pro poskytnutí veřejné podpory

Veřejnou podporu lze poskytnout, pokud příjemce prokáže, že je schopen splnit následující podmínky:

- nezahájil práce na projektu před rozhodným dnem²⁸;
- provede investici do projektu ve výši minimálně 10 mil. Kč;
- vytvoří a obsadí nová pracovní místa pro minimálně:
 - 20 nových zaměstnanců v případě investice do vybudování nebo rozšíření centra pro vývoj software a expertního a řešitelského centra;
 - 30 nových zaměstnanců, v případě investice do vybudování nebo rozšíření technologického centra;
 - 50 nových zaměstnanců, v případě investice do vybudování nebo rozšíření high-tech opravárenského centra a centra sdílených služeb;
 - 100 zaměstnanců, v případě investice do vybudování nebo rozšíření centra zákaznické podpory.

Tyto podmínky musí být splněny minimálně do tří kalendářních let následujících po roce, ve kterém byly příjemci podpory vydáno kladné rozhodnutí o přidělení veřejné podpory.²⁹

4.6.3 Povinnosti příjemce veřejné podpory²⁵

Příjemce je povinen:

- ve svém účetnictví zabezpečit, aby vybrané účetní operace, které souvisí s projektem, byly vedeny v oddělené analytické evidenci a musí být prokazatelné, že vybrané účetní položky skutečně odpovídají realizovanému projektu;
- zabezpečit archivaci veškeré dokumentace po dobu 5 let od ukončení realizace projektu;
- poskytovat osobám, které jsou pověřeny výkonem kontrolní činnosti, potřebnou součinnost podle zvláštních právních předpisů;
- informovat poskytovatele podpory o změnách ve vlastnické struktuře, sloučení a rozdělení společnosti, změně právní formy, vstupu do likvidaci, a podobně, a to bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce od zápisu těchto skutečností do obchodního rejstříku.;

²⁸ **Rozhodný den** = den vystavení potvrzení o tom že předložená žádost o poskytnutí podpory projektu je řádně vyplněná, kompletní a z údajů, které jsou v této žádosti uvedeny vyplývá, že daný projekt má předpoklady pro splnění podmínek a účelu programu.

²⁹ Zdroj: www.mpo.cz

- informovat bez zbytečného odkladu poskytovatele podpory o účasti v jiných programech podpory z tuzemských zdrojů nebo z jiných zdrojů z Evropské unie nebo také o poskytnutí jednorázové podpory z těchto zdrojů;
- poskytnou na vyžádání poskytovatele podpory aktuální údaje o realizaci projektu, a to po celou dobu čerpání veřejné podpory, nejméně však po dobu 5 kalendářních let.

Česká republika vyčlenila na výstavbu průmyslových zón již tisíce hektarů většinou zemědělské půdy a miliardy korun. Dotacemi a novou infrastrukturou láká zahraniční investory k výstavbě na zelené louce. Majitelé sousedních pozemků však protestují, protože ceny jejich nemovitostí prudce klesají. Kdo by chtěl žít v sousedství továrny? Já tedy ne!

Průmyslové zóny rostou velice rychle, protože na zelené louce je to tak snadné a návratnost této investice je velice rychlá. V ČR však snad neexistuje průmyslová zóna, kde by plat dosahoval byť jen průměrného výdělku. V současnosti se také hovoří o tom, že už dále nelze budovat jednu průmyslovou zónu za druhou a naopak nechávat ležet ladem ty areály, ze kterých už průmysl odvál čas – tzv. brownfields. Pokud bychom se na tyto dva typy zón podívali z pohledu ceny, je mezi nimi velký rozdíl. Majitelé nemovitostí, které sídlí blízko brownfields jsou si totiž dobře vědomi toho, že revitalizací brownfields by si jen pomohli, protože bez toho jsou jejich pozemky jen těžko prodejné, můžeme říci až zcela neprodejné, a to důvodu, že se jedná o území se značnými ekologickými zátěžemi. Naproti tomu u násilně vyměřených průmyslových zón, kde například stát či obec ani nejsou majiteli všech potřebných pozemků, je tomu právě naopak, protože jsou tyto pozemky vykupovány často za přemrštěné ceny, které ale musí být zaplacený, jinak by hrozilo ztroskotání plánů na průmyslovou zóna. Proto se stává, že cena jednoho pole, která jinak činí pár desítek korun za metr čtvereční se najednou vymrští klidně i na desetinásobek. Samozřejmě v tomto případě tzv. vyvlastňovací zákon již klepe na dveře. Příkladem mohu uvést těch pozemků, kde se Letiště Praha chystalo postavit novou vzletovou a přistávací dráhu. Během několika měsíců se cena těchto pozemků vyšplhala z 12 na 500 Kč/m². [19] [33]

Je zcela samozřejmé, že se pozemky prodávají, když už někdo v zóně je. Proto se stává, že první investor dostane slevu. Svou roli ale také sehrává i přístup vedení konkrétního města k celé záležitosti a jeho manažerské schopnosti, proto se řada měst obrací na odborníky. Ale prodejem pozemků práce zakladatele nekončí.

4.6.4 Investice do regionů

Agentura Czechinvest v České republice nabízí domácím i zahraničním investorům podporu podle jejich potřeb. Jedním z hlavních úkolů agentury CzechInvest je poskytovat zájemcům o podnikání aktuální informace o podnikatelském prostředí, o konkrétních sektorech, kam je možné jejich investici umístit, a dále nabízí pomocnou ruku při hledání vhodné nemovitosti nebo lokality s ohledem na konkrétní investiční projekt. V posledních letech se prioritním sektorem českého průmyslu stává podpora investičních projektů s vysokou přidanou hodnotou a technologickou náročností. CzechInvest administruje pro Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR investiční pobídky pro projekty v oblasti zpracovatelského průmyslu, výzkumných a vývojových aktivit a strategických služeb. [19[25] [27] [33]

Agentura CzechInvest i nadále systematicky vyhledává a podporuje výstavbu průmyslových zón, dalších podnikatelských nemovitostí a regeneraci brownfields, protože právě jen kvalitní podnikatelské nemovitosti jsou klíčem k úspěchu při lákání zahraničních investic. Neodmyslitelnou podmínkou je přitom šetrnost k životnímu prostředí. Pro investory, kteří chtějí investovat do technologických center, center strategických služeb či do výroby, je připraven kompletní servis informací, které potřebují k rozhodnutí o umístění investice. CzechInvest poradí, ať už se zájemci o Českou republiku zajímají o vzdálenost k letištím, kapacitu přivedených sítí, nezaměstnanost v regionu nebo jakékoli jiné informace. [19[25] [32]

4.6.5 Podpora investic

V roce 2007 pro své investiční plány získalo podporu státu 95 společností, přičemž v tomtéž roce Czechinvest přijal dalších 168 žádostí o podporu. V uvedeném roce měly investice hodnotu 33,2 mild. Kč a pomohly vytvořit na 11 816 nových pracovních míst v rámci Programu na podporu tvorby nových pracovních míst, z kterých na 30 % vznikne v regionech, které byly nejvíce postižené nezaměstnaností. Platnost tohoto programu skončila koncem roku 2007. [27]

4.7 Investiční pobídky

Investiční pobídky jsou jednou z forem veřejné podpory. Z pohledu investorů jsou investiční pobídky obvykle posuzovány příznivě, většinou však pouze jako pomocné kritérium investičního rozhodování. Nejvýznamnější kritéria jsou v tomto směru určována především

dlouhodobým ziskovým potenciálem dané oblasti či nízkou hladinou rizik snižujících potenciální efektivnost investic. [32]

Důvody, proč některé země či regiony poskytují investiční pobídky. Jedná se o nástroj:

- pro překonání ekonomické deprese;
- pro řešení regionálních problémů s nezaměstnaností;
- pro podporu transfer know-how a moderních technologií;
- pro zvýšení exportní výkonnosti;
- pro podporující využití komparativních výhod s následnými pozitivními dopady na rozpočtové příjmy.

4.8.1 Typy pobídek

1. Sleva na dani z příjmů právnických osob - Současná sazba daně z příjmů PO činí 19 %, přičemž sleva na dani je poskytována maximálně do výše stropu veřejné podpory po odečtení hmotné podpory na vytváření nových pracovních míst a rozdílu tržní a kupní ceny pozemku.
2. hmotná podpora a nová pracovní místa
3. hmotná podpora školení a rekvalifikace
4. poskytnutí pozemku vybaveného infrastrukturou za zvýhodněnou cenu
5. převod pozemku ve vlastnictví státu za zvýhodněnou cenou

4.8.2 Proces udělování investičních pobídek

Proces získání, respektive udělení pobídek je administrativně náročný proces, ale i přes toto negativum může být udělení pobídky při realizaci nové investice v České republice ekonomicky zajímavé. Účastníky celého řízení je investor a řada orgánů veřejné správy, tedy především ministerstva, která mají jednotlivé pobídky v kompetenci a Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS). Důležitým subjektem vystupujícím v procesu investičních pobídek je agentura CzechInvest, která je podle ZIP takzvanou určenou organizací, kterou zřizuje Ministerstvo obchodu a průmyslu. ÚOHS se vyjadřuje k pobídkám z pohledu takzvané přípustné míry (hodnoty) veřejné podpory. [19] [25] [27] [33]

Proces poskytování investičních pobídek dle zákona o investičních pobídkách sestává ze dvou fází. Jedná se o dvě samostatná správní řízení upravená v ZIP, která jsou definována

jako Nabídka na poskytnutí investičních pobídek dle § 4 odst. 3 ZIP a Rozhodnutí o příslibu investičních pobídek dle § 5 odst. 3 ZIP. Těmto řízením musí předcházet podání Záměru získat investiční pobídky, který investor podává CzechInvestu. Tato agentura k záměru vypracovává posudek, zda je investor schopen splnit všechny požadavky dané ZIP. V posudku zároveň uvede, které investiční pobídky by mohly být poskytnuty. [27] [32] [33]

4.8.3 Pobídky obcí investorům

Nedílnou součástí je příprava pozemků vhodných pro průmyslovou výrobu, kterou se obce snaží poskytnout vhodné výchozí podmínky pro lokalizaci nových průmyslových podniků. Při této přípravě obce obvykle vychází z přání samotného investor za předpokladu, že ho znají, nebo se mohou řídit ze zkušeností z jiných úspěšných projektů. [25] [32]

Každý investor se nejdříve rozhoduje o tom, zda bude podnikat v České republice. Zde bude klást důraz na výhody země pro zahraniční investory. V České republice mezi tyto výhody můžeme zařadit:

- stabilní ekonomické prostředí;
- nižší daňové zatížení;
- výrazné investiční pobídky;
- kvalifikovaná a levná pracovní síla;
- levné a zainvestované stavební pozemky;
- vhodná poloha ve středu Evropy.

Další rozhodování o lokalitě v rámci ČR je následně závislé například na:

- Geografické poloze města a jeho průmyslové zóny – obce vybírají zejména ty pozemky, které jsou dobře dostupné jak z centra města, tak z okolních regionálních center.
- Poloze pozemku a jeho napojení na dopravu – zejména dostupnost do centra města veřejnou dopravou a autem, do hlavního města, regionálních center a do sousedních zemí. Důležité jsou také informace o poloze pozemku vzhledem k železniční dopravě, dálnici, letišti nebo přístavu.
- Vybavení pozemku technickou infrastrukturou.

- Rozloze, tvaru pozemku a jeho cena – příznivá cena je jedním z nejdůležitějších nástrojů pro snižování počátečních investičních nákladů. Cena nabízených pozemku obvykle pokrývá pouze vynaložené náklady na jejich pořízení a pohybuje se v rozmezí od 100 – 600 Kč za m².
- zdroji pracovních sil;
- a další. [19]

4.8.4 Zvýhodnění, která nabízejí investorům samosprávy měst

Jedná se zejména o:

- spolupráce s vysokými a středními školami ve městě. Je to potřebné zejména pro malé a středně velké podniky, kterým mohou školy pomoci při vývoji výrobků;
- podpora při získání i rekvalifikaci pracovních sil;
- dlouhodobý pronájem (namísto prodeje) pozemků;
- stavba výrobních (víceúčelových) hal k pronájmu;
- možnost využití starých výrobních hal nebo i celých výrobních areálů;
- odměna za vytvoření nových pracovních míst;
- v průběhu výstavby zóny je možné se přizpůsobit požadavkům investora;
- existence bezcelní zóny (dovoz zahraničního zboží bez celních formalit) - snižují se tak náklady podnikatele spojené s dovozními limity, cly, DPH;
- možnost nákupu nebo pronájmu rezervních pozemků pro budoucí rozvoj podniku;
- zajištění kontaktu s CzechInvestem za účelem získání investiční pobídky, tj. daňových úlev, spojení na místní dodavatelské organizace;
- komunikace s městským úřadem metodou „jedněch dveří“, kdy veškeré jednání s investorem je vedeno jedním odborem a jednou odpovědnou osobou. Zjednoduší a zrychlí se stavební řízení, ale i vlastní výstavba zóny;
- napojení na poradenské služby v oblasti ekonomiky podnikání, daní a účetnictví. [8]

4.8.5 Omezující podmínky pro investory

Na území průmyslových zón se vztahují také určitá omezení. Jedná se zejména o to, že investor musí dodržet územně-plánovací a technické podmínky, které vycházejí ze schváleného územního plánu. Zřizovatel průmyslové zóny má právo rozhodovat o umístění investice. Toto právo je zakotveno v kupní smlouvě, kterou uzavírá investor s městem jako zřizovatelem. [7] [8]

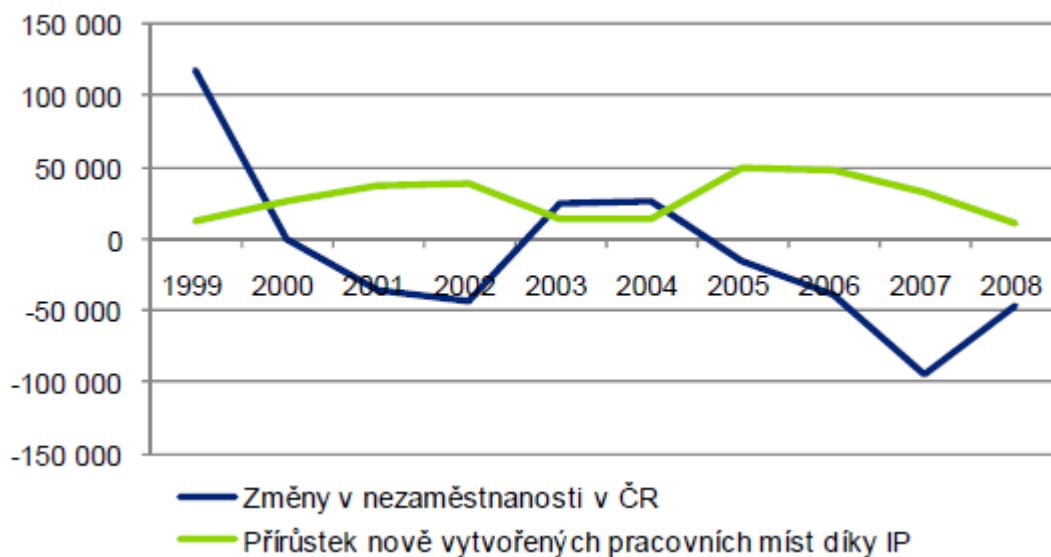
4.9 Investiční pobídky v ČR

Investiční pobídky jsou v České republice využívány od roku 1998, přičemž tohoto roku dosáhlo kladného rozhodnutí o přislíbení investičních pobídek přibližně 543 projektů (tzn. investorů). Z tohoto počtu však 57 projektů investiční pobídky nečerpalo - nebyly ani započaty investice (55 %) a zbytek (45 %) nedosáhl na investiční pobídky z důvodu nastavených kritérií. [32]

Největší příliv projektů co se týká počtu a výše plánovaných investic byl v roce 2006, kdy hodnota plánovaných investic představovala přibližně 90 mld. Kč. U 486 hodnocených projektů činila celková hodnota plánovaných investic v letech 1998 až 2008 cca 478 mld. Kč. Oproti tomu hodnota reálně uskutečněných investic byla celkem cca 357 mld. Kč. Všechny projekty byly realizované ve zpracovatelském průmyslu s tím, že nejvíce zastoupeným sektorem byl sektor výroby dopravních prostředků a zařízení s téměř 50 %.[1] [8] [27] [33]

Z hlediska vyhodnocení dopadů na pracovní trh bylo na základě projektů podpořených investičními pobídkami vytvořeno cca 308 tis. nových pracovních míst (z toho cca 27 % míst bylo vytvořeno na úrovni investorů a přibližně 73 % pracovních míst na úrovni dodavatelů). Podíl vytvořených pracovních míst vyvolaných projekty podpořenými investičními pobídkami (přímo a nepřímo) za jednotlivé roky na celkovém počtu zaměstnanců za celou ČR v období 1998 až 2008 postupně rostl na poměrně významnou hodnotu přibližně 9 % v roce 2008. [5] [7] [8] [32]

Obrázek 4.1 – Porovnání změny nezaměstnanosti ČR a nově vytvořených míst díky investičním pobídkám

Zdroj: Finální zpráva vyhodnocení dopadů investic čerpajících pobídky a zhodnocení efektivity agentury CzechInvest

Z hlediska celkového fiskálního dopadu investičních pobídek jsou brány v úvahu jak celkové fiskální příjmy generované projekty (přímý vliv – na úrovni investorů a nepřímý vliv – na úrovni dodavatelů), které byly podpořené investičními pobídkami, tak i celková výše skutečně čerpaných investičních pobídek. Jak uvádí následující tabulka, celkový čistý příjem státu z investičních pobídek za období 1998–2008 činí přibližně 230 mld. Kč. Z této celkové sumy bylo cca 73 mld. Kč získáno od investorů, což představuje cca 28 %.[19]

Tabulka 4.4 – Příjmy ČR z investičních pobídek v letech 1998 – 2008 v tis. Kč

<i>Rok</i>	<i>Fiskální příjmy</i>	<i>Investiční pobídky (IP)</i>	<i>Příjem státu z IP</i>	<i>Příjem státu z IP kumulativně</i>
1998	1 793 006	16 630	1 776 376	1 776 376
1999	2 884 317	99 864	27 84 453	4 560 930
2000	5 213 101	400 634	4 812 467	9 373 297
2001	10 683 631	9 8 806	9 734 825	19 108 122
2002	16 662 239	2 363 728	142 98 512	33 406 633
2003	20 041 551	3 122 017	16 919 534	50 326 167
2004	23 258 152	5 084 665	18 173 487	68 499 654

<i>Rok</i>	<i>Fiskální příjmy</i>	<i>Investiční pobídky (IP)</i>	<i>Příjem státu z IP</i>	<i>Příjem státu z IP kumulativně</i>
2005	21 133 265	3 524 027	27 609 238	96 108 892
2006	41 650 797	4 418 130	37 232 667	133 341 559
2007	51 119 745	6 043 638	45 076 107	178 517 666
2008	55 147 712	4 046 685	51 101 027	229 518 693
Celkem	259 587 516	30 068 822	229 518 693	-

Zdroj: Finální zpráva vyhodnocení dopadů investic čerpajících pobídky a zhodnocení efektivity agentury CzechInvest

Z tabulky je patrné, že příjmy státu jsou několikanásobně vyšší než skutečně čerpané investiční pobídky. V letech 2005-2007 tak převýšily příjmy státu investiční pobídky přibližně 8krát a v roce 2008 dokonce až 14krát. Průměrná hodnota příjmů státu za roky 2000–2008 je 8,63 Kč na 1 Kč čerpaných investičních pobídek. V roce 1998 je příjem na 1 Kč investičních pobídek o mnoho vyšší, jelikož projekty podpořené investičními pobídkami již generovaly dostatečné příjmy, ale čerpané pobídky byly v tomto roce minimální.

4.10 Průmyslové zóny a přímé zahraniční investice

Průmyslové zóny a jejich budování můžeme považovat za jeden z nejdůležitějších nástrojů pro přilákání nových investic (z pohledu moderních teorií lokalizace jsou průmyslové zóny obvykle zařazeny mezi tzv. lokální faktory³⁰). Zhruba polovina všech průmyslových zón v ČR je podporována vládou agenturou Czechinvest, a to až už přímou finanční dotací nebo převodem pozemků ze zemědělského půdního fondu. [19] [33]

Je těžké zjistit přesný počet průmyslových zón v ČR. Jde již o samotné vysvětlení pojmu „průmyslová zóna“, které je široké. Proto je docela nemožné přesně určit, jestli se v daném případě stále jedná o průmyslovou zónu či nikoli. Vládní agentura Czechinvest udává 102³¹ podpořených průmyslových zón, ve srovnání s tím, *portál regionálních informačních serverů*

³⁰ Lokální faktory = do této skupiny se obvykle řadí faktor nabídky rozvojových ploch, faktor institucionálního zabezpečení rozvoje znalostní báze a faktor finanční asistence.

³¹ Do konce roku 2006

(naleznete na www.risy.cz) v současné době udává celkem 161 průmyslových zón v ČR, přičemž ani tento údaj nemusí být zcela přesný, protože může opomíjet určité zóny, jako například vyškovské průmyslové zóny. Průmyslová mapa ČR se v posledních několika málo letech zaplnila zvučnými jmény, z kterých mohou jmenovat například Microsoft, SUN Microsystems, Panasonic či IBM, přičemž se jedná pouze o malou část národních korporací, které se rozhodly svůj projekt umístit právě do země v samém středu Evropy. [19] [32]

Tabulka 4.5 – Země původu investičních projektů zprostředkovaných Czechinvestem v roce 2009

<i>Země</i>	<i>Počet podpořených PZ</i>	<i>Investice (mil. CZK)</i>	<i>Investice (mil. USD)</i>	<i>Vytvořená pracovní místa</i>	<i>Pracovní místa pro VŠ</i>
Česká republika	156	7 241,95	371,83	2 742	960
Dánsko	1	27,87	1,28	10	0
Francie	1	105,48	5,44	20	0
Itálie	1	374,20	18,59	32	0
Japonsko	3	85,69	4,43	74	0
Německo	5	4 913,17	250,74	484	14
Polsko	1	560,00	25,65	1	1
Rakousko	1	906,80	50,44	100	1
USA	1	537,72	28,23	309	48
Velká Británie	3	822,15	44,35	224	26
Nizozemí	2	248,93	14,13	95	0
Tchaj-wan	3	213,73	12,03	1 400	0
Spojené arabské emiráty	1	851,24	48,72	280	0
Celkem	186	16 888,914	875,870	5 769	1 050

Zdroj: Výroční zpráva Czechinvest 2010, vlastní zpracování

Z této tabulky vyplývá, že nejvíce investičních projektů pochází od investorů, kteří se nacházejí na území ČR (83,87 %), následují investice z USA (3,23 %), dále pak Německo (2,69 %), Velká Británie, Japonsko a Tchaj-wan (všechny státy 1,61 %), Polsko, Rakousko, Nizozemí (všechny 1,08 %) a nakonec státy jako Itálie, Francie, Dánsko a Spojené arabské emiráty (všechny cca 0,54 %).

Tabulka 4.6 – Krajské rozdělení investičních projektů zprostředkovaných Czechinvestem v roce 2009

<i>Kraj</i>	<i>Počet investičních projektů</i>	<i>Investice (mil. Kč)</i>	<i>Nová pracovní místa</i>
Středočeský kraj	38	4 159,12	977
Jihomoravský kraj	35	2 286,81	2 558
Moravskoslezský kraj	26	1 008,34	608
Plzeňský kraj	20	2 380,97	349
Olomoucký kraj	15	580,40	180
Královehradecký kraj	13	767,21	342
Ústecký kraj	12	3 780,48	331
Zlínský kraj	11	522,00	65
Pardubický kraj	9	301,23	110
Liberecký kraj	7	127,77	48
Jihočeský kraj	6	44,72	37
Kraj Vysočina	5	353,36	38
Praha	5	304,81	120
Karlovarský kraj	1	1,68	6
Celkem	186	16 888,91	5 769

Zdroj: vlastní zpracování

Pokud bychom měli tuto tabulku převést do hodnot jednotlivých procent, došli bychom k závěru, že největší objem investic v České republice putuje do Středočeského kraje (19 %), což není nic nečekaného, protože tento kraj se nachází blízko hlavního města Praha s hustou sítí dopravní infrastruktury a velkým množstvím aktivních obyvatel. Na druhém respektive třetím místě se nachází kraje Jihomoravský (17 %) a Moravskoslezský kraj (13 %),

následované kraji Plzeňský (10 %), Olomoucký kraj (7 %), dále Královéhradecký, Ústecký kraj (oba 6 %), Zlínský kraj (5 %) a Pardubický kraj (4 %), v neposlední řadě také Liberecký, Jihočeský, Kraj Vysočina, Praha (všechny cca 3 %) a Karlovarský kraj (1 %). [18] [19]

V současné době mají investoři zájem o pozemky především poblíž měst Brna, Ostravy a Plzně. Dalšími atraktivními lokalitami jsou místa kolem hlavních dálničních tahů jako dálnice D1 (Praha – Brno), D5 (Praha – Plzeň – Mnichov) a také D8 (Praha – Ústí nad Labem – Drážďany). Hodnota přímých zahraničních investic mířících do ČR prostřednictvím agentury Czechinvest v posledních letech klesá. Hlavní podíl na tom mají investice zaměřené především na výzkum, vývoj a služby, které jsou finančně méně náročné. [17] [18] [19] [35]

4.11 Dopady investic na ČR

Investiční pobídky mají na ekonomiku České republiky mnoho účinků. Některé z těch hlavních jsem zmínila již v předešlých kapitolách této práce. Dá se předpokládat, že investiční pobídky měly vliv na restrukturalizaci českého průmyslu. To je možné pozorovat i na faktu, že více než 55 % projektů se nachází v automobilovém, strojním, elektrickém a optickém průmyslu. Mezi ty nejdůležitější efekty spojené s přílivem nových investic jistě také patří **přínos know-how**, kdy mateřská zahraniční společnost dá nově vzniklé, či již na českém území operující společnosti k dispozici rozsáhlé zkušenosti (např. výrobní procesy a technologie výroby). Tento transfer technologického know-how působí také na konkurenční prostředí, kdy i ostatní subjekty jsou nuceny zlepšovat své zázemí, technologie, postupy, apod. V optimálním případě, jak lze pozorovat u řady firem, následují investici do výroby taktéž vzniky výzkumných a vývojových kapacit, které mají klíčovou roli z hlediska transformace ekonomiky k produkci s vyšší přidanou hodnotou. [17] [18] [37]

Mimo technologického know-how jsou do České republiky importovány také **manažerské zkušenosti**, kdy jsou některé ze společností řízeny zkušenými zahraničními manažery a zvyšují tak nároky a požadovanou kvalifikaci domácích zaměstnanců/ manažerů. Díky všem těmto aspektům se zvyšuje potřeba konkurenceschopnosti všech společností na trhu a ty jsou pak nuceny investovat do vzdělávání svých zaměstnanců, zlepšování kvality a postupu při výrobě produktů pro zachování pozice na trhu. [18] [35]

Projekty podpořené investičními pobídkami tak přispívají mimo jiné k **tvorbě účetní přidané hodnoty**, k tvorbě zisku v ekonomice a současně se podílejí na exportu ČR. I když tyto ukazatele nemají přímý vliv na fiskální hospodaření státu, tj. nepředstavují příjmy ani výdaje státního rozpočtu, jsou důležitými faktory posouzení investičních pobídek v kontextu celého hospodářství. [3] [35]

Existence investičních pobídek je tak jedním z faktorů, který podporuje vznik přínosů v rozličných oblastech (pracovní trh, fiskální příjmy, ekonomické prostředí). Důležitým aspektem rozhodování investorů ve věci realizace projektů není však jen rozsah pobídek či profesionalita, s jakou jsou poskytovány. Klíčová je zejména celková konkurenční pozice ekonomiky (například zahrnující infrastrukturu, právní rámec, kvalitu a cenu pracovní síly, makroekonomická rizika a podobně), kterou mohou investiční pobídky pro podporované investice mírně, nikoliv však zcela zlepšit. [3] [35] [37]

Klíčové faktory konkurenční schopnosti jsou spojeny i s **relativním bohatstvím ekonomiky** – včetně nákladů na pracovní sílu. Ekonomika s dražší pracovní silou je logicky méně přitažlivá pro investice s vysokým podílem práce. Ale zároveň by měla růst její atraktivita pro investice s vyšší přidanou hodnotou a často nižšími investičními náklady (například oblast výzkumu a vývoje). [17] [18]

Snaha postavit dlouhodobě konkurenční schopnost ekonomiky na levné pracovní síle však není udržitelná, ovšem zvyšování ceny práce má dopad na strukturu investic. Dochází k logickému, a pokud možno spojitému posunu od investic zaměřených na vyšší podíl využití (relativně levné) pracovní síly k investicím například do oblasti výzkumu či služeb. Během tohoto procesu může docházet ke zhoršení indikátorů vytvořených pracovních sil i ke snížení objemu investic. Z hlediska fungování a efektivity agentury CzechInvest je zřejmé, že ve srovnání s obdobnými agenturami v zahraničí se CzechInvest v letech 2007 a 2008 zaměřil na větší počet projektů s menším průměrným objemem investičních nákladů. To podporuje jenom skutečnost, že agentura CzechInvest se nesoustředí pouze na investičně náročné projekty, ale její pozornost je zaměřená také na jiné typy projektů, možná méně investičně náročné, ale s vyšší očekávanou přidanou hodnotou. Mimo to, schopnost podpořit nejen velké ale i menší projekty snižuje potenciální hrozby vzniku určité dvourychlostní ekonomiky – tedy negativnímu vlivu podporovaných projektů na zbytek ekonomiky.[35] [37]

Na rozdíl od některých agentur v zahraničí, CzechInvest směřuje svoji podporu i na domácí investory – přibližně jedna třetina projektů zprostředkovaných agenturou CzechInvest byla zaměřena právě na domácí investory. Některé ze zahraničních agentur (např. Polsko nebo Rumunsko) zaměřují svoji pozornost pouze na zahraniční investory. I toto je faktor, který snižuje riziko nežádoucích vedlejších účinků, jaký vždy u distorzí (jakými je třeba snížení daní či podpora investic ve vztahu ke zbytku ekonomiky) do jisté míry hrozí.[18] [19]

4.12 Srovnání podpory budování průmyslových zón mezi ČR a Polskem

Polsko vstoupilo do Unie společně s Českou republikou a dalšími osmi státy 1. května 2004. Jednání o ekonomické integraci však byla zahájena již v roce 1990, po pádu komunistického režimu. Pro Polsko je členství v Unii výhodné především díky získané příležitosti urychlit hospodářský a společenský rozvoj země, zlepšit přístup polského zboží na trh EU a rozšířit obchodní spolupráci. Ve srovnání se zbytkem EU je Polsko jednou z nejchudších zemí, před vstupem Bulharska a Rumunska v roce 2007 bylo dokonce nejchudší zemí v celé Unii. Prvních šest ekonomicky nejslabších regionů v EU bylo právě polských. Přispívá k tomu také struktura některých odvětví - například v zemědělství pracuje téměř 30 % obyvatelstva, avšak k celkovému HDP země přispívají zemědělci pouze 4 procenty. I přes složitou ekonomickou situaci zůstává pozitivním faktem dynamický hospodářský růst a příliv zahraničních investic.³²

4.11.1 Klasifikace průmyslových zón v Polsku

V Polsku jsou jednotlivé průmyslové zóny rozděleny na pět skupin, a to podle hlavního cíle, ke kterému byly zóny vytvořeny. Jedná se o průmyslové zóny:

1) jako nástroj k restrukturalizaci starých průmyslových oblastí

- Katowicka SSE (Specjalna strefa ekonomiczna) a Wałbrzyska SSE – restrukturalizace uhelného těžebního průmyslu a s ním svázaného těžkého průmyslu
- Legnicka SSE – diverzifikace hospodářské struktury regionu – monokultura průmyslu svázaného s dobýváním a zpracováním mědi
- Łódzka SSE – restrukturalizace lehkého průmyslu
- Tarnobrzeska SSE - diverzifikace hospodářské struktury regionu – monokultura průmyslu svázaného s výrobou a zpracováním síry

³² Zdroj: <http://www.euroskop.cz/466/sekce/polsko-v-evropske-unii/>

- Mielecka SSE – restrukturalizace „Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego PLZ-Mielec (Výrobní závod komunikačního zařízení)
- Starachowicka SSE – restrukturalizace „Staropolskiego Okręgu Przemysłowego“ (Staropolská průmyslová oblast)
- Żarnowiecka SSE – využití nedokončené atomové elektrárny v Żarnowcu. [3] [37]

Utvoření průmyslových zón v těchto starých průmyslových oblastech navíc umožnilo restrukturalizaci nevyužitých průmyslových území.

2) jako nástroj pro aktivizaci a urychlení hospodářského rozvoje regionů s nízkou úrovní hospodářského rozvoje

- Suwalska SSE, Warmińsko-Mazurska SSE, Słupska SSE

3) jako prostředek k využití vědecko-technologického zázemí

- Krakowski Park Technologiczny, Technopark – Modlin

4) jako nástroj pro zamezení vysoké úrovně strukturální nezaměstnanosti

- Częstochowska SSE, Tczewska SSE, Kamennigórska SSE

5) jako forma využití lokalizace v pohraničí

- Kostrzyńsko-Słubicka SSE a také částečně Suwalska SSE [3]

Podle takto vytvořené klasifikace můžeme vytvořit určitý obraz dalšího využití jednotlivých průmyslových zón podle jmenovaných cílů. Například:

- v případě průmyslových zón, které slouží jako nástroj k restrukturalizaci starých průmyslových oblastí, mohou v budoucnosti sloužit jako jistý nástroj podpory regionálního rozvoje
- v případě průmyslových zón, které slouží jako nástroj pro aktivizaci a urychlení hospodářského rozvoje regionů s nízkou úrovní hospodářského rozvoje, mají šanci urychlit rozvoj ekonomicky zaostalých regionů
- v případě průmyslových zón, které slouží jako prostředek k využití vědecko-technologického zázemí, existuje potencionální šance k vytvoření vědecko-technologických parků

- v případě průmyslových zón, které slouží jako nástroj pro zamezení vysoké úrovně strukturální nezaměstnanosti a jako forma využití lokalizace v pohraničí, je nutno připustit, že tyto průmyslové zóny byly vybudovány výhradně s cílem vyřešit lokální problémy a jejich další činnost nebude mít významnější vliv na budoucí procesy regionálního rozvoje. [3] [35]

Do skupiny nejlépe prosperujících průmyslových zón v Polsku patří:

1. Mielecką;
2. Katowicką;
3. Suwalską;
4. Legnicką;
5. Łódzką;
6. Wałbrzyską.

Dále jsou v Polsku průmyslové zóny, který byly vytvořeny na období kratší než výše uvedené zóny a které byly vytvořeny v roce 1997. Mezi ně patří:

1. Kamiennogórska;
2. Kostrzyńsko-Słubicka;
3. Słupska;
4. Starachowicka;
5. Tarnobrzaska;
6. Tczewska;
7. Warmińsko-Mazurska;
8. Żarnowiecka;
9. Krakowska;
10. Mazowiecka;
11. Częstochowska.

4.11.2 Podpora budování průmyslových zón v Polsku

Přeměny zřízení byly v Polské republice započaty v roce 1989. Zásadní intervencí ze strany státu bylo vydání Zákona o průmyslových zónách ze dne 20. října 1994, díky kterému byly vytvořeny úplně nové útvary v oblasti nemovitostí – průmyslové zóny³³. Podle tohoto zákona

³³ Polský Zákon o průmyslových zónách definuje průmyslovou zónu jako neobydlenou, přesně vymezenou oblast na území Polské republiky, na které mohou podnikatelské subjekty provozovat po získání povolení ekonomickou činnost.

vláda podporuje průmyslové zóny s cílem aktivizovat regionální hospodářství, zejména prostřednictvím zahraničních investorů. Hlavní metodou přitáhnutí jejich kapitálu a technologií byly daňové úlevy pro popsane oblasti hospodářské politiky a to zejména těch, které garantují optimální podmínky regionálního rozvoje. V rámci jmenovaných zvýhodnění spočívá podstata tvorby průmyslových zón v:

- boji s prohlubující se strukturální nezaměstnaností;
- a ochotou začlenit se do již existující průmyslové infrastruktury. [3] [37]

Pro průmyslové zóny jsou potřebné ještě další prováděcí předpisy a směrnice, mezi které patří:

- směrnice průmyslové zóny vypracována správou dané zóny a odsouhlasena ministrem hospodářství Polské republiky;
- vyhláška ministra hospodářství o způsobu provozování zásad a podmínek při vyhlášení veřejné soutěže nebo jednání o kritériích hodnocení podnikatelského záměru vzhledem k celkovému hospodářskému přínosu Polské republiky;
- vyhláška ministra hospodářství o přidělování kompetencí v oblasti povolení ke správě a provozu ekonomických subjektů v dané průmyslové zóně;
- nařízení ministra hospodářství o ustanovení plánů rozvoje průmyslové zóny. [3] [36]

Zřizování průmyslových zón v Polské republice je v jistém směru podmíněno mezinárodními smlouvami.

V posledních letech v Polsku probíhají četné diskuse z oblasti průmyslových zón týkajících se jejich prosperity. Proto byl před vstupem Polska do EU vytvořena studie, která definovala základní otázky spojené s budoucností čtyř průmyslových zón v podmínkách nutných ke splnění požadavků integračního procesu do EU. Mezi tyto průmyslové zóny patřily zóny Suwalskiej, Mieleckiej, Katowickiej a Łódzkiej. Výsledky tohoto výzkumu poukázaly na velmi ohraničenou spolupráci mezi ekonomickými subjekty podnikajícími v jednotlivých průmyslových zónách. Tento fakt je ukazatelem toho, že se průmyslové zóny v této etapě nestaly průmyslovými komplexy podporujícími místní rozvoj podnikání. [3]

I přes mnoho výhod, které vyplývají z lokalizace firem v průmyslových zónách, polovina investorů poukazovala na různé těžkosti, se kterými museli zápolit.

Mezi nejčastěji uváděné problémy patří:

- nečekaně vysoké ceny provozu;
- nevytvořená nebo pozdně dovybudovaná infrastruktura nebo existující infrastruktura, která nesplňovala požadavky investorů, což způsobilo potřebu dodatečných investic;
- nevyjasněný legislativní rámec;
- byrokracie (časté kontroly a svízelná spolupráce s úřadem práce);
- omezené odbytiště pro vyprodukované zboží;
- nedostatečné množství odborně kvalifikovaných řídicích pracovníků.

Legislativa EU počítá s veřejnou podporou, která povede k příznivému oživení regionů na nižší úrovni rozvoje a regionů s vysokou mírou nezaměstnanosti, ale v jiné formě s mnoha podmínkami. Základními formami veřejné podpory jsou dotace pro investory a podpora infrastruktury v regionech. Podmínky pro udělování podpory jsou přísně limitovány. Státní rozpočet Polské republiky je značně zatížen různými závazky, a proto nedisponuje prostředky pro poskytování veřejné podpory v potřebné výši. Z tohoto důvodu si stát pro účel poskytování veřejné podpory opatřil prostředky formou půjčky v blíže nezveřejněné výši, které budou spláceny ze státního rozpočtu po dobu vyšší dvaceti let. Z účetního hlediska není pochyb o tom, že takovýto systém veřejné podpory je nepřehledný a má rovněž nedostatky v nerovnoměrnosti rozložení rizika půjčky. Nezávisle na opatřeních, která byla přijata, není možno očekávat kvalitativní a kvantitativní rozvoj průmyslových zón v Polské republice. Nejpravděpodobněji nebudou průmyslové zóny v dohledné době plnit roli nástroje k urychlení hospodářského rozvoje ve vybraných problémových oblastech státu a také nebudou zvyšovat úroveň zaměstnanosti, čili nepřispějí ke zlepšení situace na trhu práce. Tyto úkoly bude muset převzít politika rozvoje regionů. Jedním z jejích cílů by mělo být vyrovnaní životní úrovně (příjmů) a šancí na trhu práce pro obyvatele zmíněných regionů. Je potřeba zvýšení a odpovědné řízení veřejných výdajů určených pro strukturální změny. Jedním ze zásadních faktů je financování výdajů této politiky ze strukturálních fondů Evropské unie. [3] [36] [37]

4.11.3 Investiční pobídky v Polsku

Základní rámec poskytování jakékoli státní pomoci podnikatelským subjektům je dán zákonem o podmínkách a kontrole poskytování veřejné pomoci podnikatelům (polská sbírka zákonů č. 60/2000, pozice 704), který vstoupil v platnost 1. 1. 2001. Zákon definuje základní

pojmy, podmínky, při kterých je pomoc dovolena, povinnosti kontrolního orgánu (Úřad na ochranu konkurence a spotřebitelů). Zákon se až na výjimky vztahuje na všechny formy poskytování státní pomoci, ať jde o investiční pobídky, restrukturalizační programy, programy regionálního rozvoje, odstraňování následků přírodních katastrof a podobně. Výjimkami jsou případy budování technické infrastruktury, pokud jejím budoucím uživatelem není konkrétní firma, dotace do firem, jejichž činnost je v zájmu obrany státu, a některá odvětví (zemědělství, potravinářství, lesnictví, rybolov, výkup a skladování potravin). Zákon je v souladu s pravidly EU a s asociační dohodou, jakož i dalšími mezinárodními závazky Polska. [3] [13] [36]

Základním legislativním aktem byl zákon o speciálních ekonomických zónách z 20. 10. 1995 (Dziennik Ustaw z roku 1995, č.123, poz. 600) a jeho novela z listopadu 2000, která vstoupila v platnost 1. 1. 2001. Tato novela v podstatě znamenala konec udělování dalších daňových úlev na dosavadních zásadách při investování v zónách, zachovává však již přiznané úlevy při realizovaných investicích, otevírá možnost zrušení nebo modifikace poskytování úlev (ovšem pouze v případě dohody s investorem nebo v případě neplnění stanovených podmínek z jeho strany). Pokud je investorovi odebráno či omezeno povolení v zóně podnikat, ztrácí právo na veškeré úlevy a je nucen státu uhradit veškeré náklady státu vyplývající z jemu přiznaných výhod za celou dobu svého podnikání v zóně (či doplatit jejich poměrnou část v případě změny podmínek). Další přiznávání úlev bude muset být v souladu se zákonem o podmínkách udělení a monitorování státní pomoci podnikatelům. [3] [13] [37]

Nejdůležitější formy poskytování investičních pobídek existovaly ve Zvláštních ekonomických zónách (ZEZ). Tyto zóny mohly na rozdíl od ostatního území Polska poskytovat úplné osvobození od daně z příjmu (právnických i fyzických osob) po dobu 10 let a 50 % osvobození po zbytek doby existence zóny. Minimální limit pro povolení investice v ZEZ je 100.000 EUR. Mimo ně existuje pro investory rovněž řada možností, jak obdržet různé formy státní pomoci:

- celní úlevy - osvobození od cla na základní prostředky ve zpracovatelském průmyslu, stavebnictví, obchodu a službách, bezcelní zóny;
- granty na vytváření nových pracovních míst; okresní úřad práce po dohodě s přednostou okresu může refundovat náklady na zaškolení nových pracovníků až do výše 50 %, a to formou vrácení odvodů na sociální zabezpečení až do výše tříměsíční minimální mzdy, půjčky na vytváření nových míst až do výše 50 % nákladů, vrácení celých nákladů na

zaměstnávání (hrubá mzda plus odvody) nových absolventů škol nebo nezaměstnaných po dobu 12 měsíců;

- osvobození od místních daní a poplatků - především úplné osvobození od daně z nemovitostí a daně z dopravních prostředků (nákladní auta a autobusy).

Uvedené formy pomoci jsou však spíše teoretické. Často je třeba vyjednávat na různých úřadech a úrovních (obecní, okresní, celní, daňový, často i vojvodský), což je časově a administrativně náročné a tím málo efektivní. [3] [13] [35]

Vzhledem k nejisté budoucnosti zón a celkové nepřehlednosti systému se polská vláda už koncem roku 2000 rozhodla pro vytvoření zákona o finanční podpoře investic. Zákon byl připraven na Ministerstvu hospodářství už na jaře 2001, po schválení v parlamentu a podpisu prezidenta vstoupil v platnost v květnu 2002. Zákon poprvé do polského práva zavádí možnost udělování přímých finančních grantů, jejichž příjemci mohou být jak investoři, tak obce připravující infrastrukturu pro investory, a to na celém území Polska. [3] [16]

Investor může obdržet finanční podporu při splnění jedné z následujících podmínek:

- výše investice překročí 10.000.000 EUR;
- výše investice na modernizaci nebo rozšíření stávající výrobní kapacity překročí 500.000 EUR a díky ní bude zachováno nejméně 100 pracovních míst (v případě zvláště ohrožených oblastí Polska, definovaných jinými předpisy, stačí 50 míst), a to po dobu nejméně 5 let;
- díky investici vznikne 20 nových pracovních míst na dobu nejméně 5 let;
- investice přináší technologickou inovaci nebo bude mít proekologický dopad (definováno jinými předpisy).

Celková výše přímé finanční pomoci nemůže přesáhnout 50 % celkové státní pomoci dovolené v daném regionu. Pro většinu území je maximální limit celkové pomoci 50 % hodnoty investice, pro Krakov, Vratislav a Gdaňsk je to 40 % a pro Varšavu a Poznaň 30 %. Na vytvoření jednoho pracovního místa je maximální limit pomoci 3.500 EUR, na zaškolení 1.150 EUR. Finanční pomoc poskytnutá obci na vybudování infrastruktury se do celkové pomoci započítává. O udělení pomoci rozhoduje ministr hospodářství. Polsko v administrativním členění je rozděleno na 16 vojvodství. V roce 2006 Výzkumný ústav pro tržní hospodářství (Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdaňsk) zveřejnil hodnocení

jednotlivých vojvodství z hlediska jejich investiční atraktivity. Hodnocení bylo provedeno na základě ankety vyplněné jednotlivými Obchodně ekonomickými úseky zastupitelských úřadů Polska v zahraničí a na základě výsledků několika desítek ukazatelů seskupených do níže uvedených skupin charakterizujících investiční atraktivitu:

- dopravní vybavenost,
- kapacita pracovních sil,
- kupní síla,
- hospodářská infrastruktura,
- sociální infrastruktura,
- úroveň hospodářského rozvoje,
- stav životního prostředí,
- úroveň bezpečnosti,
- aktivita vojvodských úřadů vůči investorům.

Podstatou investiční atraktivity je schopnost přesvědčit investory pro výběr dané oblasti na lokalizaci investic, čili nabídnout jim takové výhody, které jsou zajímavé pro investory z hlediska :

- snížení investičních nákladů, běžných nákladů při chodu podniku,
- maximalizace zisků,
- snížení rizika neúspěšnosti investice.

Byla hodnocena investiční atraktivita pro potřeby podnikání v oblasti:

- výroby,
- služeb,
- novodobých technologií.

Hodnocení bylo provedeno zvlášť v členění podle jednotlivých vojvodství (administrativní rozdělení) a v členění podle jednotlivých regionů (neadministrativní rozdělení - menší oblasti, které se nacházejí uvnitř nebo na hranicích dvou sousedních vojvodství). Cílem hodnocení bylo na jedné straně usnadnit potenciálním investorům výběr místa vhodného pro lokalizaci jejich investic a na druhé straně poskytnout představitelům vojvodství informace o slabých a silných stránkách atraktivity investic jejich vojvodství. [3] [13] [16]

Pouze faktory dobré lokalizace nestačí k přilákání investic. Důležité je také zviditelnění oblasti, její popularizování a také vytvoření administrativní samosprávou příznivého klimatu pro investice přípravou atraktivních investičních nabídek. [37]

Tabulka 4.7 – Počty nabídek atraktivních investičních oblastí podle vojvodství (stav v září 2006):

Vojvodství	Počet nabídek
Dolnośląskie	105
Mazowieckie	69
Warmińsko-Mazurskie	62
Opolskie	58
Wielkopolskie	55
Lubuskie	48
Zachodniopomorskie	40
Śląskie	39
Łódzkie	39
Pomorskie	32
Kujawsko-Pomorskie	27
Małopolskie	24
Podkarpackie	22
Lubelskie	22
Podlaskie	19
Świętokrzyskie	14
Polsko	675

Zdroj: PAIiIZ

Atraktivní pobídkou pro ekonomickou činnost subjektů fungujících v průmyslové zóně jsou daňové úlevy, které jsou uplatňovány pouze na polovinu časového období než na jaké bylo ustanovena životnost průmyslové zóny. Ve zbývajícím časovém rozmezí pak tyto daňové úlevy nepřekročí padesát procent daných příjmů. Podmínkou pro získání daňových úlev je zaměstnání určitého počtu pracovníků nebo spolupodílení se na investičních nákladech v průmyslové zóně. Obě tyto podmínky jsou součástí směrnice, která ustanovuje fungování dané průmyslové zóny. [35] [37]

Každému ekonomickému subjektu, kterému nebyly přiznány daňové úlevy, jsou poskytnuty další možnosti ke zvýhodnění. Například:

- možnost odpisu investičních výdajů;
- možnost zvýšení sazby amortizace základních prostředků sloužících k provádění ekonomické činnosti v průmyslové zóně.

Průmyslové zóny v Polské republice jsou obvykle zřizovány na časové období do dvaceti let. Výjimku tvoří technoparky, které jsou zřizovány nejdéle na období do dvanácti let, z čehož vyplývá i období pro uplatňování daňových úlev – tedy do šesti let. Výše daňových úlev se odvíjí od výše zainvestovaného kapitálu (ve většině případů hovoříme o dvou milionech eur) nebo počtu nově vytvořených pracovních míst (standardně sto nových pracovních míst). Daňové úlevy jsou individuálně specifikovány pro jednotlivé průmyslové zóny a to dle nařízení Rady Ministrů. [3]

Požadavky na přiznání daňových úlev jsou uplatňovány zejména u velkých ekonomických subjektů. Menší ekonomické subjekty, které nejsou schopny dosáhnout na tyto daňové úlevy mají možnost jiné formy zvýhodnění:

- možnost odpisu investičních výdajů
- osvobození od místních daní atd.

4.11.4 Příliv přímých zahraničních investic Polské republiky

Základními právními předpisy, které upravují formy podnikání na polském území jsou:

- Právo hospodářské činnosti (Prawo Działalności Gospodarczej, (Dz.U. 101/1999);
- Kodex obchodních společností (Kodeks Spółek Handlowych, Dz.U. 94/2000);
- Občanský zákoník (Kodeks Cywilny, Dz.U. 16/1964 ve znění pozd. úprav).

Podle předběžných údajů Polské národní banky (NBP) úroveň přílivu zahraničních investic do Polska v prosinci 2010 činila 825 mil. EUR. Celkový příliv zahraničních investic v celém roce 2010 činil 7.538 mil. EUR, tj. 76 % hodnoty stejného období roku 2009. Na příliv přímých zahraničních investic v prosinci měly vliv mimo jiné:

- kladné saldo reinvestovaného zisku (663 mln. EUR);
- příliv zdaněných prostředků do vlastního kapitálu polských společností (326 mln. EUR);
- a odliv zdaněných prostředků ve formě dluhových nástrojů (164 mln. EUR).

V roce 2009 se v Polsku konala tisková konference s názvem Investice v Polsku v 2010, organizátorem byl PAIiIZ³⁴. Této panelové diskuze se účastnili předseda PAIiIZ Sławomir Majman, ředitel Polsko-německé průmyslově-obchodní komory Tomasz Urbańczyk, předseda Polsko-britské obchodní komory Martin Oxley, předseda Skandinávsko-polské hospodářské komory Peter Tærø Nielsen, předseda Americké hospodářské komory v Polsku Roman Rewald a člen představenstva Holandsko-polské hospodářské komory Jacob Brouwer. [35]

Na této konferenci byly vysloveny závěry, které uvádí, že v první polovině roku 2009 ve srovnání se stejným obdobím v roce 2008 došlo k poklesu téměř o polovinu počtu (ze 102 na 59) povolení na investice ve Speciálních Ekonomických Zónách (SEZ). Velcí investoři ztratili zájem o investice v těchto zónách, stále více povolení je vydávána převážně malým firmám, často s polským kapitálem. Příliv všech investic v období 08/2008–07/2009 do Polska, a to nejen do SEZ, byl třikrát menší než v předcházejícím období (pokles z 23,4 do 6,2 mld. USD). Celková kumulovaná hodnota FDI v Polsku je cca 160 mld. USD. [35] [37]

Za poklesem zahraničních investic v Polsku není jen celosvětový pokles ekonomiky, ale také nedostatečná pružnost polské legislativy vůči měnící se hospodářské situaci. Stejně tak zdoluhavé procedury novelizace zákonů (např. zákona o SEZ) brzdí rozjetí dalších investic v Polsku. Na základě informace agentury Polská agentura pro informace a zahraniční investice (PAIiIZ) je Polsko nicméně stále jeden z atraktivnějších „nových států EU“- v roce 2008 zaznamenává nejvyšší FDI v této skupině s nejvyšší kumulovaná hodnota FDI cca 160 mld. USD.

Co může Polsko nabídnout zahraničním investorům:

- ekonomickou stabilitu, nízké náklady práce,
- stabilitu práva (investoři vědí, co mohou očekávat).

Polsko nemá tak rizikové právní prostředí jako Ukrajina a Rusko a přitom je geograficky blízko Ukrajině a Rusku a je v rámci nových států EU největším příjemce fondů EU. Země je výhodná pro EU investory z hlediska investic v oblasti výzkumu, výroby a logistiky. Silnice, železniční a letecká doprava se nachází v momentu modernizace pro MS ve fotbale EURO 2012. Polsko je jedna z mála zemí, která má plusový hospodářský růst. Na druhé straně je však v Polsku ještě co zlepšovat, aby dále lákalo zahraniční investice, a to například

³⁴ Polská agentura informací a zahraničních investic

zjednodušit procedury související se zahájením investic. Vytvoření práva příznivého pro podnikání je dlouhodobý úkol, který by mohl být v dnešní době zastoupen větší elasticitou. Propagace země tak, aby Polsko jako samostatný stát, který nabízí kvalitní výrobky na dobré evropské úrovni – cílem je vylepšení image Polska z dřívějších let. Největším problémem je zanedbaná dopravní infrastruktura na příklad ve východní části Polska (Lublin, Zamość), kde je třeba vylepšit dopravní infrastrukturu a vzděláním vytvořit dostatečnou jazykovou připravenost. [3] [35] [37]

Tabulka 4.8 – Nejvýznamnější zahraniční investice v Polsku ukončené k roku 2008

<i>Název firmy</i>	<i>Země registrace</i>	<i>Sektor</i>	<i>Lokalizace investice</i>	<i>Hodnota investice</i>	<i>Počet pracovních míst</i>
Mondi	Velká Británie	Papírenský	Świecie	280	140
ADPF	Japonsko, Německo	Motorizační	Wrocław	150	700
Lenovo	Čína	elektronický	Legnica	4	1276
Zensas Technologies	Indie	BPO	Gdańsk	1,8	350
First Data Corporation	USA	BPO	Gdańsk	3	400
Google	USA	BPO	Wrocław, Kraków	1,5	270

Zdroj: Businessinfo.cz

Tabulka 4.9 – Příliv přímých zahraničních investic do průmyslových zón v Polsku v letech 2008 – 2010 v mil. EUR

	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Leden	1 105	1 320	1 368
Únor	1 869	673	1 192
Březen	799	521	1 280
Duben	2 078	1 163	1 000
Květen	824	184	- 557
Červen	- 308	703	411
Červenec	343	624	211
Srpen	726	1 537	529
Září	603	1 177	369
Říjen	774	1 342	1 594
Listopad	728	- 199	- 684
Prosinec	577	905	825

Zdroj: Makroekonomické informace 3/2011, oddělení propagace obchodu a investic Velvyslanectví PR v Praze

4.11.5 Výsledky vývoje průmyslových zón v České republice a v Polsku

Průmyslové zóny se v Polsku podílejí na regionální politice stejně zásadním způsobem jako v ČR. O obou státech je základním cílem jejich budování přilákání zahraničního kapitálu s důrazem na vytvoření nových pracovních míst na místních trzích práce. V Polsku fungují průmyslové zóny již několik let, takže to umožňuje provést určitou analýzu fungování a plnění předem stanovených cílů. Základní otázkou bylo, zda jsou průmyslové zóny efektivním prostředkem regionální politiky pro zlepšení hospodářského systému a trhu práce v dané oblasti státu. [19]

Podle výsledků jednotlivých analýz můžeme mluvit o třech možných výsledcích, které mohou mít charakter:

1. Neutrální tzv. chod naprázdno – tyto změny mohou nastat i v případě neexistence průmyslové zóny, proto by její zřízení bylo zcela zbytečné.

2. Negativní dopady průmyslové zóny – jedná se o situaci v případě substitučního efektu³⁵ nebo efektu vytěsnění.
3. Efekt vytěsnění – jev nastupuje tehdy, kdy pobídky pro subjekty v průmyslových zónách dovolují snížení nákladů ekonomické činnosti, dávají takovou konkurenční převahu, že nastupuje proces vytlačení konkurenčních subjektů podnikající v podobném oboru.

V průběhu tvorby analýzy byly vysloveny tři základní hypotézy:

1. Zásadní vliv průmyslových zón na zlepšení na místních a regionálních trzích práce je omezen vzhledem k efektům efektu vytěsnění a efektu substituce. Vliv efektů způsobuje, že zvýšení míry skutečné zaměstnanosti je menší, než předpokládaný nárůst vzhledem k plánovanému budování průmyslových zón. Také se na tomto faktu může podílet negativní situace na místních a regionálních trzích práce.
2. Vazby mezi ekonomickými subjekty v průmyslových zónách a subjekty s lokalizací v nejbližším okolí jsou v podstatě malé a nepřispívají k rozvoji kooperace, což ve výsledku nestimuluje hospodářský rozvoj regionu.
3. Saldo účtu zisku a ztrát systému veřejných financí je záporné.

I v ČR byly vypracována studie, kterou zpracoval Doc. RNDr. Milan Viturka, CSc. ve spolupráci s Petrem Halámkem a která vycházela z informačních zdrojů Czechinvest a dále například z informací poskytnutých krajskými orgány a dalšími zdroji, zejména pak dotazníkového šetření na městských a magistrálních úřadech vybraných měst. [7] [8]

4.11.6 Průmyslové zóny v ČR podle této studie³⁶:

1. **Zóny A** - územně připravené zóny, včetně zón, u kterých lze v souladu s jejich zařazením do databáze CzechInvestu příp. vyhlášenými prioritami příslušného kraje očekávat připravenost v blízké perspektivě.
2. **Zóny B** - připravované zóny s výměrou alespoň 10 ha, do kterých byly zařazeny zóny nacházející se v počáteční fázi výstavby. Umístění daného produktu tj. průmyslové zóny na trhu je třeba posuzovat v širším kontextu respektujícím požadavky

³⁵ Jedná se o zánik části nebo celého ekonomického subjektu v jedné oblasti z důvodu jeho přemístění do oblasti průmyslových zón.

³⁶ Zdroj: VITURKA, Milan; HALÁMEK, Petr. Syntetické hodnocení nabídky průmyslových zón v ČR.

potencionálních investorů z hlediska relevantního souboru regionálních a lokálních lokalizačních faktorů a procesů územní kooperace (poloha vzhledem k rozvojovým pólům a rozvojovým osám). [7] [8]

Takto rozdělené průmyslové zóny vychází ze čtyř stanovených kritérií:

1. kritérium A1 - velikost a vlastnické poměry

Jedná se o nejdůležitější kritérium, které interpretuje rozsah využitelných (volných) ploch průmyslových zón. S růstem obsazenosti zón logicky dochází k jejich posunu směrem do nižších skupin, přičemž vyšší zainvestovanost zón obvykle zvyšuje cenu dosud neprodaných pozemků. Pokud jde o velikost průmyslových zón lze obecně doporučit jistou úměrnost s velikostí města – města s více než 50. tis. obyvateli by měla mít k dispozici alespoň 50 ha zóny, největší města pak zóny o velikosti přesahující 100 ha.

2. kritérium A2 - napojení na technickou infrastrukturu

Jedná se o nezbytný předpoklad aktivace investice. Při stanovování významových vah jednotlivých komponent technické infrastruktury – vodovodní a kanalizační síť, zásobování elektrickou energií a teplem, telekomunikační síť, byly zohledněny zahraniční zkušenosti i praxí verifikované dílčí vlivy na cenu nemovitostí. V tomto kontextu je ovšem nutné zdůraznit, že jde o hodnocení zaměřené v souladu se západoevropským standardem na dostupnost sítí na hranicích zóny, kterou lze považovat za první fázi její aktivace. Průměrné náklady na vybavenost zón technickou infrastrukturou včetně obslužných komunikací se v současnosti pohybují mezi 300-400 Kč/m².

3. kritérium B1 - napojení na dopravní infrastrukturu

V rámci tohoto kritéria je nejvyšší váha přisouzena silniční dopravě, především napojení na dálnici či rychlostní komunikaci (odstupňované vyhodnocení polohy zóny – přímé napojení, vzdálenost 15, 30, 60 a více než 60 km). Napojení zóny na železniční síť pomocí vlečky je významné především pro těžký průmysl, případně pro sklady, vyžadující přepravu těžkých a objemných materiálů a výrobků. Blízkost letiště často preferují výrobci působící v high-tech, uplatňující systém just-in-time. Vodní doprava má podobný význam jako napojení na železniční síť.

4. kritérium B2 - uživatelské stimuly a limity

Nejvýznamnější ukazatel tohoto kritéria je regulace využití území zón zakotvená v aktuální územně plánovací dokumentaci vychází ze strukturálních charakteristik funkčního využití území – polyfunkční (tři a více aktivit), více funkční (dva druhy aktivit) a monofunkční zóny a dále ze stanovených limitů zastavěnosti území – rozčlenění zón do skupin s limitem

60 a více %, 30 – 59% a méně než 30%. Hodnocení odráží praktickou zkušenost, že širší možnosti funkčního využití zóny a vyšší povolené limity zastavěnosti pozitivně ovlivňují poptávku investorů. Hodnocení dále akceptuje negativní dopady u legislativně nestabilizovaných území na alokaci veškerých investic. Ukazatel úrovně poskytovaných služeb a propagace je primárně orientován na identifikaci uživatelských stimulů. V souladu s tím v sobě slučuje úroveň služeb, propagace a dále rovněž akceschopnosti správních orgánů, interpretované na základě orientačních odhadů průměrné délky lhůt získání územního a stavebního rozhodnutí. Pro oba zbývající ukazatele je charakteristické jejich jednoznačné limitní působení. Jde o potřebu souhlasu s vynětím půdy a výskyt specifických limitů a bariér využití území. Vzhledem ke složitosti problémů spjatých s působením uvedených bariér je přirozeně nejlepší takovéto plochy do průmyslových zón nezařazovat. Hodnocení míry vlivu těchto bariér bylo v první fázi omezeno pouze na jejich doloženou přítomnost, resp. nepřítomnost. [7] [8]

Za hlavní kritéria jsou považovány kritéria A1 a A2, kterým byla při komplexním vyhodnocení přisouzena významová váha 0,3 a zbývajícím vedlejším kritériím B1 a B2 pak významová váha 0,2.

Investoři preferují vlastnictví spíše veřejnoprávním subjektem, protože je snazší komunikace s vlastníkem dané zóny a s tím související pozitivní dopady na rychlost a kvalitu realizace investice. V případě existence více vlastníků pozemků lze obcím doporučit sepsání smluv o smlouvách budoucích (včetně stanovení limitů prodejních cen), zmocňující je pro jednání s investory. [7]

4.11.7 Výsledky hodnocení³⁷

Výsledky analýzy kvality průmyslových zón lze stručně shrnout v následujících bodech:

1. Databáze obsahuje celkem 168 zón typu A, z nichž největší počet se nachází ve Středočeském kraji spolu s Prahou (26) a dále v Jihomoravském (22) a Moravskoslezském (21) kraji. Nejmenší počet v Karlovarském (5), Královéhradeckém a Pardubickém (po 6-ti zónách) a Zlínském kraji (7).

³⁷ Zdroj: VITURKA, Milan; HALÁMEK, Petr. Syntetické hodnocení nabídky průmyslových zón v ČR.

2. Z výše uvedeného počtu přísluší do první skupiny s vysoce nadstandardními parametry 3 zóny, lokalizované v mikroregionech Brna, Liberce a Kolína – tyto zóny lze označit jako strategické průmyslové zóny pro uspokojení poptávky největších investorů. Do druhé skupiny s nadstandardními parametry spadá celkem 51 zón (cca 31%) a nachází se ve všech krajích s výjimkou Karlovarského – lze je považovat za zóny s nadregionálním významem. Do třetí skupiny regionálně významných zón se standardními parametry pak přísluší celkem 107 zón (cca 63%). Zbývajících 7 zón aktuálně spadá do čtvrté skupiny zahrnující zóny se závažnými nedostatky bránícími jejich aktivaci, avšak s dobrými předpoklady jejich brzkého odstranění.
3. Podle výše specifikované metodiky hodnocení disponují nejlepšími parametry zóny ve Středočeském kraji spolu s Prahou a nejhoršími parametry zóny v kraji Karlovarském.

Celkový počet zón obou typů – 202 koresponduje s počtem navrhovaných mikroregionů. Tento fakt je dostatečným důvodem proto, aby jako priorita další alokace prostředků do infrastruktury průmyslových zón byla stanovena kvality nabídky, tj. zlepšování parametrů existujících zón. Při rozšiřování stávající nabídky průmyslových zón, chápaného jako sekundární cíl, by měla být důsledně respektována reálná poptávka velkých investorů. Stimulace výstavby průmyslových zón jako nástroje podpory regionálního rozvoje by se měla koncentrovat především na výstavbu krajských strategických zón a dále menších zón v mikroregionech nedisponujících odpovídající nabídkou - v kontextu se zohledněním místních podmínek zejména trhu práce. [7] [8]

5 Závěr

Hlavním cílem, který jsem si na začátku této práce vytyčila, bylo shrnout a zejména pak porovnat problematiku fungování průmyslových zón jako nástroje regionální politiky v České republice a v Polsku.

Myslím si, že je potřeba zdůraznit fakt, že oba tyto státy byly v době počátku budování průmyslových zón ve stavu kandidátských zemí EU a nyní jsou právoplatnými členy Evropské unie, tudíž se na ně vztahuje právo Evropských společenství a právní legislativa obou těchto států musí být souladu s tímto „evropským právem“. Ovšem Zákon o průmyslových zónách, který EU přijala 20. října 1994, nestanovil žádné zásadní podmínky pro fungování průmyslových zón jak v ČR, tak v Polsku. Tato skutečnost byla změněna v roce 1997, kdy došlo k vydání nařízení o průmyslových zónách společně s klauzulí o upřednostňování práva EU před právem národním. Toto bylo pro Českou i Polskou republiku závazné až po jejich vstupu do EU.

V České republice i v Polsku bylo, a bezesporu stále je, primárním důvodem zakládání rozvojových průmyslových ploch aktivně podporovat vytváření nových pracovních míst a snižovat nezaměstnanost, i když můžeme říci, že je v současné době tento trend spíše na ústupu. Díky synergickým efektům se vytvořením přímého pracovního místa v průmyslové zóně vytvoří sekundárně další pracovní místo či dokonce více pracovních míst u dalších zainteresovaných subjektů. Velice důležitým důvodem pro jejich budování je také to, že firmy, které se v průmyslové zóně nacházejí, odvádějí do rozpočtů měst a obcí nemalé finanční prostředky ve formě daní a poplatků.

V obou státech má vznik a rozvoj těchto zón přibližně stejně dlouhou tradici, která započala začátkem 90. let 20. století. Politika zaměřená na přilákání přímých zahraničních investorů byla na konci 90. let a na počátku nového tisíciletí nesporně jedním z faktorů, která přispěla k oživení české i polské ekonomiky a je naprosto standardním nástrojem rozvojové politiky i ve většině dalších vyspělých zemí. Do té doby byla výstavba nově vytvářených ploch na „zelené louce“ pro průmyslové využití víceméně sporadická. V současnosti jsou průmyslové zóny běžným nástrojem využívaným pro podporu regionálního rozvoje.

Základním impulsem pro rozvoj průmyslových ploch v České republice byl nesporně Program na podporu rozvoje průmyslových zón, který byl schválen v roce 1998. V Polsku byl přijat podobný zákon, který nesl název Zákon o průmyslových zónách z roku 1994, tudíž má před Českou republikou čtyři roky určitý „náskok“. Ovšem nestačí pouze přijmout jeden zákon a vše ostatní poběží samo. V obou státech bylo zapotřebí vypracovat a schválit další nástroje, mezi které řadíme například v ČR Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury, Program na podporu průmyslových zón.

Nejvýznamnější průmyslové zóny jsou v obou státech umísťovány do bezprostřední blízkosti významných dopravních tahů (zejména dálničních), které umožňují rychlý přesun nejen výrobků a služeb z průmyslové zóny, ale také pracovníků jednotlivých firem. Problémem, který v současnosti sužuje firmy v průmyslových zónách, není ani tak nedostatek místa (m²) rozvojových průmyslových ploch, jako spíše najít kvalifikovanou pracovní sílu do již existujících subjektů aktivních ve stávajících průmyslových zónách. Jedním z možných řešení je zaměstnávání cizích státních příslušníků, což ovšem na druhé straně vyvolává vlnu nevole ze strany domácích pracovníků, který cizí státní příslušníci „berou“ práci.

Co se týká financování průmyslových zón, to je v obou státech docela podobné. ČR i Polsko jsou totiž od 1. 5. 2004 členy Evropské unie, a proto mají možnost čerpat finanční prostředky z fondů EU, přičemž v oblasti průmyslových zón je to zejména OP Podnikání a inovace. Tyto finanční prostředky uděluje Evropská komise v podobě grantů k provádění projektů ve vztahu k politikám EU. V obou státech jsou příjemci převážně soukromé nebo veřejné organizace (výjimečně pak jednotlivci), které jsou schopné projekty provádět a jsou Evropskou komisí vybrány, přičemž se jedná pouze o doplňkové financování, tzn. že nemají plně nahrazovat výdaje daného státu. Tyto finanční prostředky určené k podpoře průmyslových zón by měly být směřovány do oblastí, kde se vyskytují nejtěžší ekologické zátěže. Nelze totiž podporovat výstavbu jen „na zelené louce“, protože ta nepřímou zvyšuje náklady na regeneraci území a odčerpává tak vyčleněné prostředky na obnovu postižených území.

Pro programovací období 2007 – 2013 bylo z EU vyčleněno celkem 29,5 mld. € (4,2 mld. € ročně). Pro stejné období Polsko z EU má nárok čerpat více než dvojnásobek – 80,5 mld. €. Podle některých studií mohou evropské dotace ve výdajovém období 2009 – 2015 zvýšit růst polské ekonomiky v průměru o jeden procentní bod, zatímco ČR má šanci v tomto období na růst jen o půl procentního bodu rychleji.

Růstové efekty evropských dotací (nárůst v % vzhledem ke scénáři bez EU dotací, stav ke konci roku 2015)

	<i>Příspěvek k HDP</i>	<i>Příspěvek k zaměstnanosti</i>
Česká republika	9,1	7,1
Polsko	5,4	2,8

Zdroj: Evropská komise (2007) převzato z IMF, duben 2010.

Rozpočet EU, schválený na rok 2011, předpokládá celkově vynaložit na všechny politiky EU 126,5 mld. €, což představuje oproti roku 2010 nárůst ve výši 2,9 %, přičemž na udržitelný růst je plánováno vynaložit 45,5 % tohoto rozpočtu – 64,5 mld. € (soudržnost pro růst a zaměstnanost – 51 mld. € a konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost – 13,5 mld. €). Pro podporu hospodářského růstu to znamená navýšení prostředků o 14,5 % oproti roku 2010.

Evropské fondy jsou často považovány za „záplatu za chřadnoucí přímé zahraniční investice“³⁸ (jen v roce 2009 do ČR přiteklo z EU okolo 42 mld. Kč, což činí více než 1 % nominálního HDP ČR, oproti roku 2007, kdy to bylo pouze 0,4 % HDP) Evropské fondy mohou sice v platební bilanci zaplnit mezeru vzniklou výpadkem přílivu zahraničních investic do ČR, ale nenahradí jejich schopnost zvýšit výrobní kapacitu a růst ekonomiky.

Pro každé město, ať už se nachází v ČR, Polsku nebo jakémkoli jiném státě, každé vytvoření nové průmyslové zóny s sebou nese obrovské výdaje na její realizaci. Nejedná se pouze o budování či modernizaci infrastruktury, ale také nejrůznější nejen daňové úlevy pro investory, kteří se rozhodnou umístit své finanční prostředky v dané lokalitě. Tyto finanční nevýhody jsou poté městům často kompenzovány formou například příjmy z DPH placeného firmami v průmyslové zóně či jinými daňovými příjmy od fyzických osob, které zde podnikají a také stejně významným snížením nákladů na vyplácení podpor v nezaměstnanosti.

Na druhou stranu vstup do průmyslové zóny a vytvoření například nové podnikové továrny s sebou přináší neméně významné výdaje. Proto nejen v obou státech hrají v oblasti průmyslových zón významnou roli nejrůznější úlevy a zvýhodnění pro jednotlivé investory, a to ať už se jedná o daňové úlevy, možnosti odpisu investičních výdajů nebo zvýšení sazby

³⁸ Zdroj: Evropské fondy – novodobá zlatá žíla? Dostupné na:
<http://www.rb.cz/attachments/pdf/analyzy/eufund.pdf>

amortizace základních prostředků, které slouží k podnikání v průmyslové zóně, dále například dotace státu na vytváření nových pracovních míst, školení či rekvalifikace zaměstnanců.

Zásadní rozdíl ve vzniku průmyslových zón v České a Polské republice shledávám v tom, že Česká republika se již od prvopočátku vzniku těchto zón řídila legislativou EU, a to i v době, kdy stále ještě bylo „pouze“ kandidátskou zemí, zatímco Polsko v té době poskytlo pro vytvoření průmyslových ploch takové množství finančních prostředků, které zapříčinily takové dluh, že ho Polsko bude muset splácet dalších cca 20 let.

Samozřejmě ale v této oblasti můžeme nalézt spoustu podobností mezi oběma státy. Jedná se zejména o fakt, že průmyslové zóny přinášejí snižování nezaměstnanosti v regionech, zvyšování kvalifikace pracovníků a příliv přímých zahraničních investorů, kteří by nejspíš do nepodporovaných průmyslových oblastí neinvestovali.

Použité zdroje

Knihy

1. ČADIL JAN, *Význam průmyslových zón pro rozvoj regionů*, KET, ČZU Praha.
2. KADEŘÁBKOVÁ A A KOLEKTIV, *Růst, stabilita a konkurenceschopnost III*, Linde, 2007. 380 str., ISBN 80-86131-71-8.
3. KADEŘÁBKOVÁ A A KOLEKTIV, *Růst, stabilita a konkurenceschopnost IV*, Linde, 2008. 398 str., ISBN 80-96131-79-5.
4. KADEŘÁBKOVÁ B, PECHA M., *Brownfields, jak vznikají a co s nimi*, Praha: C. H. Beck, 2009, 138 str., ISBN 978-80-7400-123-9.
5. SKOKAN, Karel. *Evropská regionální politika: v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie*. Ostrava: Repronis, 2003. 114 s. ISBN 80-7329-023-5.
6. Uniwersytet Warszawski, *Europejsky Instytut Rozwoju Regionalnego i Lokalnego*, Warszawa 2000. ISBN 83-87367-95-8.
7. VITURKA, Milan; HALÁMEK, Petr. *Syntetické hodnocení nabídky průmyslových zón v ČR*. ESF MU, 2002. s. 74-95. ISBN 80-210-2969-2.
8. VITURKA M., *Role prostorových faktorů regionálního rozvoje v globalizované ekonomice*, Geographia Moravica, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2009. ISBN 978-80-244-2464-4

Internetové zdroje

9. Průmyslové zóny. [online]. 2006. [cit. 2011-03-14]. Dostupné na internetu: <http://www.prumyslove-zony.cz/blog/prumyslove-zony-53>.
10. Operační program Podnikání a inovace (OPPI) 2007-2013. . [online]. 2009. [cit. 2011-03-14]. Dostupné na internetu: <http://www.mpo.cz/cz/podpora-podnikani/oppi/>.
11. Strategické projekty. [online]. 2006. [cit. 2011-01-14]. Dostupné na internetu: <http://www.czechinvest.org/str-projekty>
12. JACKSON J. B. A KOLEKTIV, *Brownfields snadno a lehce*, IURS – Institut pro udržitelný rozvoj sídel o.s., [online]. 2004 [cit. 2011-02-14]. Dostupné na internetu: <http://www.brownfields.cz>
13. Transformace české ekonomiky – 15 let poté. [online]. 2011. . [cit. 2011-03-10]. Dostupné na internetu: <http://www.euroekonom.cz/analyzy-clanky.php?type=jj-transformace>

14. Stát od roku 1998 slíbil investorům pobídky za 531 mld. korun, [online]. 2011. . [cit. 2011-03-10]. Dostupné na internetu: <http://finweb.ihned.cz/c1-40729520-stat-od-roku-1998-slibil-investorum-pobidky-za-531-miliardy-korun>
15. Výsledky státní podpory rozvoje průmyslových zón, [online]. 2011. . [cit. 2011-02-20]. Dostupné na internetu: http://aa.ecn.cz/img_upload/213998dd557a6ecf241d80d7748bd811/vysledky_st_podpory_prum_zon_1998_2005_kratsi.pdf
16. Czechinvest. [online]. 2011. [cit. 2010-12-14]. Dostupné na internetu: <http://www.czechinvest.com>
17. Historie programu na podporu rozvoje průmyslových zón [online]. 2011. Dostupné na internetu: <http://www.czechinvest.org/data/files/historie-programu-na-podporu-rozvoje-prumyslovych-zon-2051-cz.pdf>
18. Brownfields v územně analytických podkladech. [online]. 2011. [cit. 2011-02-16]. Dostupné na internetu: <http://www.brownfields.cz>
19. Brownfields2002.org. [online]. 2011. [cit. 2011-02-14]. Dostupné na internetu: <http://www.brownfields2002.org/>
20. Akreditace průmyslových zón ČR. [online]. 2011. [cit. 2011-03-14]. Dostupné na internetu: <http://www.prumyslove-zony.cz/blog/akreditace-prumyslovych-zon-v-cr-54>
21. Hlavní průmyslové zóny. [online]. 2011. [cit. 2011-02-02]. Dostupné na internetu: http://navstevnik.kr-moravskoslezsky.cz/cz/hlavni-prumyslove-zony/art_22220/hlavni-prumyslove-zony.aspx
22. Pracovní místo v zóně stojí stát milión. [online]. 2009. [cit. 2011-03-14]. Dostupné na internetu: http://ekonomika.ihned.cz/1-10129500-18247790-001400_d-3f
23. Bučina, P.: Strategie průmyslové politiky v souvislosti se vstupem do EU. [online]. 2009. [cit. 2011-03-14]. Dostupné na internetu: <http://www.ckrumlov.cz/data/region/podkleti/strategie.pdf>
24. „KULATÝ STŮL NA TÉMA BROWNFIELDS“ - IEEP VŠE, IREAS o.p.s, Praha, 13.dubna 2004. [online]. 2009. [cit. 2011-03-14]. Dostupné na internetu: <http://www.ieep.cz/download/prezentace/brownfields/chlebna.pdf>
25. Hlavní faktory regionálního rozvoje ČR - Technická a dopravní infrastruktura a Krajinový potenciál. [online]. 2009. [cit. 2011-03-14]. Dostupné na internetu: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/rozvoj-regionu/faktory-regionalniho-rozvoje-cr-infrastr/1001179/46066/>

26. Středoevropské centrum pro finance a management. [online]. 2009. [cit. 2011-03-14]. Dostupné na internetu: <http://www.finance-management.cz/index.php>
27. Legislativa podnikatelských nemovitostí. [online]. 2009. [cit. 2011-02-27]. Dostupné na internetu: <http://www.czechinvest.org/legislativa>
28. CPM. [online]. 2009. [cit. 2011-03-28]. Dostupné na internetu: <http://www.developers-to-region.cz/investice/detail-investice/139-ostrava-mosnov---strategicka-prumyslova-zona>
29. Průmyslová zóna letiště Ostrava-Mošnov. [online]. 2009. [cit. 2011-03-01]. Dostupné na internetu: <http://pribor.infomorava.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=99367&menu=4639&user=1244&session=12210535>
30. Statutární město Ostrava. [online]. 2009. [cit. 2009-03-14]. Dostupné na internetu: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/cache/offonce/ostrava/podnikatel/investicni-prilezitosti/prumyslove-zony>
31. Charakteristika zpracovatelského průmyslu v jednotlivých krajích ČR, [online]. 2011. Dostupné na internetu: <http://www.mpo.cz/dokument1847.html>
32. Regionální informační servis. [online]. 2011- Dostupné na internetu: <http://www.risy.cz/cs>
33. Ministerstvo pro místní rozvoj. [online] 2011. Dostupné na internetu: <http://www.mmr.cz/Regionalni-politika>
34. Centrum pro regionální rozvoj. [online]. 2011. Dostupné na internetu: <http://www.crr.cz/cs/>
35. Regionální rozvojové agentury. [online]. 2011. Dostupné na: <http://www.rra-vychodnimorava.cz/Dotacni-programy/Regionalni-OP-%28ROP%29/ROP-NUTS-II-Moravskoslezsko.aspx>
36. Oddělení propagace obchodu a investic Velvyslanectví Polské republiky v Praze. [online]. 2011. Dostupné na: <http://praha.trade.gov.pl/cz/aktualnosci/article/a,14729,.html>
37. Polish information and foreign investment agency, [online]. 2011. Dostupné na: http://www.paiz.gov.pl/en?lang_id=12
38. Průmyslová centra se z krize dostávají jen těžce, [online]. 2011. Dostupné na: <http://www.logistika.ihned.cz>

Seznam použitých zkratk

EU	Evropská unie
ČR	Česká republika
OPPI	Operační program Podnikání a Inovace
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MSP	Malé a střední podnikání
PO	Prioritní osa
PI	Podnikání a inovace
TP	Technická podpora
RVHP	Rada vzájemné hospodářské pomoci
BNPV	Blíže nespecifikované podnikatelské využití
EK	Evropská komise
CCR ČR	Centrum pro regionální rozvoj ČR
RRA	Regionální rozvojová agentura
ZIP	Zákon o investičních pobídkách
ÚOHS	Úřad na ochranu hospodářské soutěže
ZEZ	Zvláštní ekonomické zóny

Seznam tabulek

Tabulka 2.1 – Plán financování OPPI 2007 – 2013 (v EUR)

Tabulka 2.2 – Návrh rozložení finančních prostředků OPPI 2007 – 2013 (v EUR)

Tabulka 3.1 – Kontaminace brownfields

Tabulka 3.2 – Předchozí převažující využití lokality brownfields

Tabulka 3.3 – Výhody a nevýhody budování průmyslových zón

Tabulka 3.4 – Přehled PZ v ČR podle jednotlivých krajů

Tabulka 3.5 – Přehled průmyslových zón v rámci regionu NUTS II Moravskoslezsko

Tabulka 4.1 - Státem podporované průmyslové zóny v letech 1998 – 2007

Tabulka 4.2 - Počet podpořených projektů prostřednictvím agentury Czechinvest v letech 1993 – 2009

Tabulka 4.3 - Vývoj nákladů na činnost Czechinvestu

Tabulka 4.4 – Příjmy ČR z investičních pobídek v letech 1998 – 2008 v Kč

Tabulka 4.5 – Země původu investič. projektů zprostředkovaných Czechinvestem v roce 2009

Tabulka 4.6 – Krajské rozdělení investičních projektů zprostředkovaných Czechinvestem v roce 2009

Tabulka 4.7 – Počty nabídek atraktivních investičních oblastí podle vojvodství (2006)

Tabulka 4.8 – Nejvýznamnější zahraniční investice v Polsku ukončené k roku 2008

Tabulka 4.9 – Příliv přímých zahraničních investic do průmyslových zón v Polsku v letech 2008 – 2010 v mil. EUR

Seznam grafů

Graf 3.1 – Předchozí využití lokality brownfields

Graf 4.1 – Porovnání změny nezaměstnanosti ČR a nově vytvořených míst díky investičním pobídkám

Seznam obrázků

Obrázek 3.1 - Podpořené průmyslové zóny v České republice v letech 1998 – 2006

Obrázek 3.2 – průmyslové zóny v MSK

Obrázek 4.1 – Regionální mapa ČR

Obrázek 4.2 – Rozložení rozvojových agentur v ČR

Přílohy

Příloha č. 1 - Prohlášení o využití výsledků diplomové (bakalářské) práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 20. duben 2011

Jméno a příjmení studenta

Kalužová Eva

Adresa trvalého pobytu studenta:

Jarcová 183

757 01 Valašské Meziříčí

Příloha č. 2 - Strukturální charakteristiky užitých kritérií hodnocení nabídky průmyslových zón

<i>Specifikace klasifikačních skupin</i>						
ukazatel	váha	1. skupina	2. skupina	3. skupina	4. skupina	5. skupina
Kritérium A1						
Využitelná ploch v ha	0,50	75 a více	50 - 74	25 - 49	10 - 24	Méně než 10
Počet vlastníků	0,35	1=veřejný subjekt	1 = soukromý subjekt	2 - 5	6 - 25	Více než 25
Možné způsoby nakládání s nemovitostmi	0,15	Všechny 4 varianty – hospodaření je upraveno závaznými pravidly	Všechny 4 varianty – hospodaření není upraveno závaznými pravidly	3 varianty	2 varianty	Pouze 1 varianta
	1,00					
Kritérium A2						
Napojení na vodovodní síť	0,15	Plně vyhovující	Vyhovující – dílčí nedostatky	Nevyhovující – závažné nedostatky	Bez napojení – zahájena výstavba	Bez napojení
Napojení na kanalizační síť	0,20					
Napojení na elektrickou síť	0,25					
Napojení na plynovou síť	0,25					
Napojení na telefonní síť	0,15					
	1,00					
Kritérium B1						
Silniční napojení	0,40	Výborné – zastoupeny	Velmi dobré – chybí jedna z komponent	Průměrné – chybí dvě z komponent	Omezené – pouze silniční napojení	Bez odpovídajícího napojení
Železniční napojení	0,20	všechny uvažované komponenty				
Blízkost letiště/přístavu	0,20					
Napojení linkami MHD	0,20					
	1,00					
Kritérium B2						
Regulace využití území v ÚPD	0,50	Minimální – polyfunkční využití, vysoké limity zastavění	Nízká – regulace funkčního využití nebo zastavěnosti	Střední – vyšší regulace funkčního využití i zastavěnosti, příp. nejvyšší regulace jedné	Vysoká – nejvyšší regulace funkčního využití i zastavěnosti	Bez zpracované ÚPD

Úroveň poskytovaných služeb a propagace	z komponent					
	0,25	Vysoká – nadstandardní – mimořádné krátké lhůty územního a stavebního řízení	Nadprůměrná – standardní – krátké lhůty územního a stavebního řízení	Průměrná – dílčí nedostatky, průměrné lhůty územního a stavebního řízení	Podprůměrná – závažné nedostatky, dlouhé lhůty územního a stavebního řízení	Nízká – téměř neexistující služby a propagace, mimořádně dlouhé lhůty územního a stavebního řízení
Souhlas s vynětím půdy z ZPF	0,15	Není nutný	-	Nutný v části zóny	-	Nutný v celé zóně
Specifické limity a bariéry využití území	0,10	neexistují	-	-	-	existují
	1,00					

Zdroj: Viturka, Halámek 2002

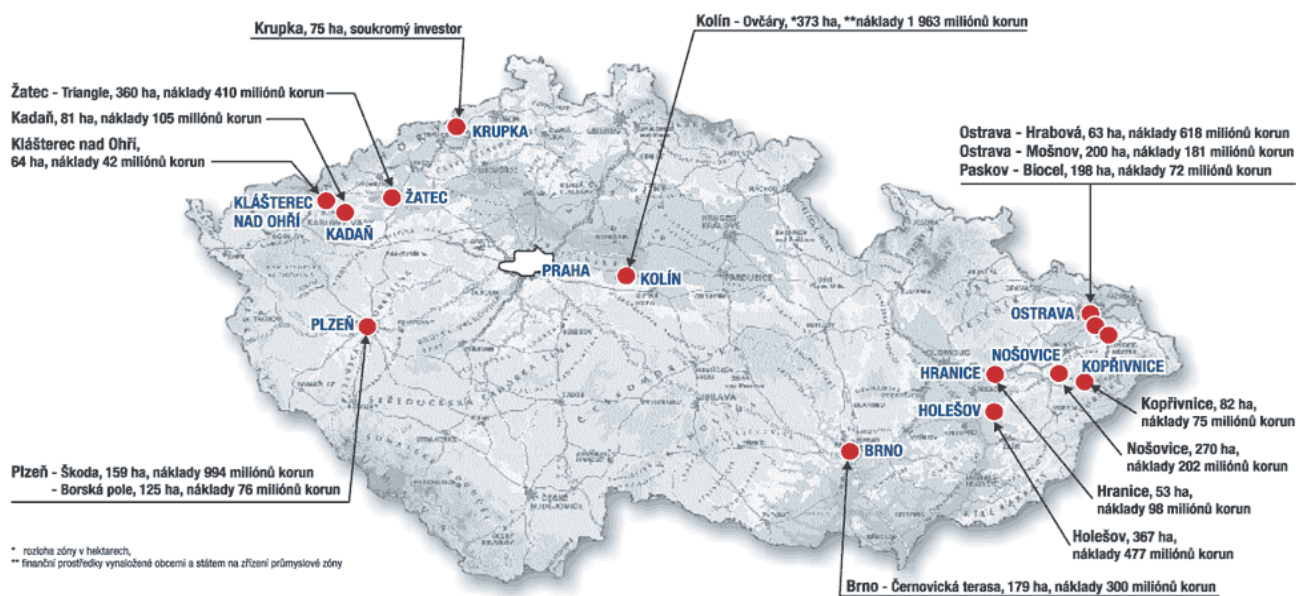
Příloha č. 3 – Investiční atraktivita Polska v členění podle vojvodství

		dopravní vybavenost		kapacita pracovní síla		kupní síla		hospod. infrastr.		sociální infrastr.		úroveň bezpečnosti		aktivita vojv. úřadů vůči investorům		Investiční atraktivita vojv.	
		hodnota	pořadí	hodnota	pořadí	hodnota	pořadí	hodnota	pořadí	hodnota	pořadí	hodnota	pořadí	Hodnota	pořadí	hodnota	pořadí
	Váha	20		25		15		10		5		5		20			
1	Śląskie	0,47	6	1,62	1	1,57	2	1,23	1	1,95	2	1,00	15	0,07	6	0,92	1
2	Mazowieckie	0,47	5	0,26	12	2,12	1	0,68	3	0,43	4	0,91	14	1,78	2	0,75	2
3	Dolnośląskie	0,54	3	0,11	4	0,51	5	1,06	2	1,05	3	0,56	12	1,92	1	0,73	3
4	Małopolskie	0,24	9	0,52	2	0,77	4	0,28	5	2,06	1	0,48	10	-0,24	10	0,35	4
5	Wielkopolskie	0,56	1	0,10	5	0,16	8	0,11	6	0,42	9	0,35	6	0,98	3	0,32	5
6	Pomorskie	0,13	11	0,07	7	0,78	3	0,47	4	0,22	5	1,38	16	0,14	5	0,09	6
7	Łódzkie	0,25	8	0,25	3	0,03	7	0,17	7	0,14	7	0,52	11	-0,26	11	0,00 7	7
8	Zachodnio-pomorskie	0,54	2	0,15	8	0,04	6	0,38	13	0,04	6	0,63	13	0,00	7	0,00 6	8
9	Opolskie	0,31	7	0,27	13	0,31	9	0,18	8	0,64	12	0,61	5	-0,11	9	0,09	9
10	Lubuskie	0,54	4	0,20	11	0,83	14	0,26	10	0,74	15	0,03	8	-0,07	8	0,14	10
11	Kujawsko-Pomorskie	0,01	10	0,03	6	0,56	11	0,38	12	0,32	8	0,25	9	-0,71	12	0,30	11
12	Warmińsko-Mazurskie	0,57	13	0,43	15	0,83	15	0,23	9	0,55	11	0,29	7	0,20	4	0,34	12
13	Podkarpackie	0,79	14	0,18	9	0,77	13	0,31	11	0,67	13	1,85	1	-0,80	13	0,45	13
14	Świętokrzyskie	0,33	12	0,18	10	1,14	16	0,66	15	0,51	10	0,75	4	-1,04	16	0,54	14
15	Lubelskie	0,86	15	0,40	14	0,62	12	0,55	14	0,94	16	0,96	2	-0,95	15	0,61	15
16	Podlaskie	1,23	16	0,46	16	0,52	10	0,72	16	0,73	14	0,95	3	-0,91	14	0,68	16

Zdroj: Výzkumný ústav pro tržní hospodářství, Gdaňsk, 2006

Příloha č. 4 – Patnáct největších průmyslových zón v České republice

Patnáct největších průmyslových zón v Česku

Vývoj velkých průmyslových zón

	Česko do roku 2002	Česko do roku 2005	*Slovensko do roku 2005	*z toho průmyslové parky
Počet zón podpořených agenturami Czechinvest a Sario	79	95	74	8
Rozloha zón v hektarech	2 150	2 900	5 300	50
Náklady na vytvoření zón (v miliardách českých korun)	3,4	10,23	3,9	1,1
Počet investorů	150	360	143	36
Výše investic (v miliardách českých korun)	98	146	+	2,8
Počet nově vytvořených pracovních míst	20 000	50 000	+	2 515
Náklady na 1 pracovní místo (v tisících českých korun)	170	205 ¹⁾	+	430

1) při započtení investičních pobídek je to 1,38 miliónu

* přepočít: 100 Sk = 77,40 Kč
+ údaj není k dispozici

ZDROJ: CZECHINVEST, INŽENÝRSKO-INVESTIČNÍ A.S., IIRREFEC, SARIO, KRAJSKÉ ÚŘADY ČESKA A SLOVENSKA

OVNKA 111